

Агар дар ҷаҳон набвад омӯзгор,
Швад тира аз бехирад рӯзгор.

ҲАҶТАНОМА АЗ 20-УМИ ИЮЛИ СОЛИ 1932 НАШР МЕШАВАД

№20 (12504)
15 майи
соли 2025

ОМУЗГОР

НАШРИЯИ ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН www.omuzgor-gazeta.tj

▶▶ КАЛОМИ ПЕШВО

Ифтихор ва посдорӣ аз хотираи неки фарзандони Тоҷикистон ва корнамоиву қаҳрамониҳои онҳо

Суханрони Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба муносибати Рӯзи Ғалаба

08.05.2025, шаҳри Душанбе

Ҳамватанони азиз!

Рафиқон генералҳо ва афсарону сарбозон!

Мо имрӯз 80-солагии ғалаба дар Ҷанги дуҷуми ҷаҳонро бо ифтихор ва посдорӣ аз хотираи неки фарзандони Тоҷикистон ва корнамоиву қаҳрамониҳои онҳо дар мубориза бо фашизми гитлерӣ таҷлил менамоем.

Ба муносибати ин санаи муҳимми таърихӣ – иштирокчиёни Ҷанги Бузурги Ватанӣ, собиқадорони меҳнат, шахсоне, ки дар он давраи вазнин дар ақибгоҳ заҳмат кашидаанд ва кулли мардуми Тоҷикистонро самимона табрик мегӯям.

Мусаллам аст, ки Ҷанги дуҷуми ҷаҳон дар таърихи навини башарият аз лиҳози микёс ва фоҷиаи инсонӣ ҷанги даҳшатноктарин ба шумор меравад.

Беш аз 70 кишвари ҷаҳон ба гирдобии ҷанг кашида шуда, дар он зиёда аз 55 миллион нафар одамон қурбон гардиданд. Даххо ҳазор шаҳрҳои хурду бузург вайрону валангор ва ба ҳок яксон шуданд.

Тибқи арзёбии мутахассисону коршиносон, ҳароҷоти ҳарбӣ ва зарари умумии ин ҷанг ба ҳисоби имрӯза 4,5 триллион долларро ташкил медиҳад.

Наслҳои имрӯзу оянда бояд ҳамеша дар хотир дошта бошанд, ки маҳз дӯстиву бародарӣ ва ҳамёриву дастгирии миллатҳои гуногуни собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ омили асосии шикасти истилогарон ва пешгирии аз доман паҳн кардани «вабои фашизм» дар асри бистум гардид.

Мо, ҳамчунин, бояд ҳамеша бо ифтихор хотирнишон созем, ки барои расидан ба ин пирӯзӣ дар баробари дигар миллатҳое, ки бар зидди истибодии фашистӣ мубориза бурдаанд, мардону занони бонангу номуси Тоҷикистон низ саҳми муассиру сазовор гузоштаанд.

Ҳарчанд майдони набардҳои хунин аз Тоҷикистон ҳазорҳо фарсах дур буд, вале акси садои он дар саросари диёри мо ба гӯш мерасид ва ҳар хонадони тоҷик гирифтори фоҷиаҳои он буд.

На танҳо дар шаҳрҳо, балки ҳатто дар дурдасттарин деҳаҳои кишвари мо оилае набуд, ки падар, бародар, фарзанд ё хешу ақрабояшро ба хоҳири мубориза бар зидди фашистони истилогар ба майдони ҷанг гусел накарда бошад.

Ин ҷанги даҳшатнокро мо низ сиёҳтарин саҳифаи таърих ва фоҷиаи бузург барои миллати худ меҳисобем.

Зеро аз яқуним миллион нафар аҳолии Тоҷикистон дар он замон зиёда аз 300 ҳазор нафар ба майдони набард сафарбар шуданд, ки 50 фоизи аҳолии қобили меҳнати кишварро ташкил медод.

Беш аз 100 ҳазор нафари онҳо дар муҳорибаҳо қурбон шуда, зиёда аз 40 ҳазор беному нишон гардиданд ва 60 ҳазор нафари дигар аз ҷанг бо маъю-

бият баргаштанд.

Ҳамаи ин ҷоннисориҳо, ки дар таърихи муосири мо абадан сабт гардидаанд, саҳми миллати тоҷикро дар ин ғалабаи бузург ва таъмини сулҳу амнияти ҷаҳонӣ таҷассум мекунанд.

Мо номи неку хизмати онҳое, ки аз ҷанг барнагаштанд, ҳаргиз фаромӯш насозед, ки аз ҷанг барнагаштанд, ҳаргиз фаромӯш намекунем ва эҳтироми онҳое, ки бо пирӯзӣ ба Ватан баргаштаанд, ҳамеша ба ҷой меоварем.

Барои часорату қаҳрамонӣ дар Ҷанги дуҷуми ҷаҳон 58 ҳазор нафар афсарону сарбозони тоҷик ба ордену медалҳо ва 55 нафар барои мардонагӣ ва шучоат ба унвони баланди «Қаҳрамони Иттиҳоди Шӯравӣ» мушарраф гардонда шуданд.

Беш аз 45 ҳазор нафар сокинони Тоҷикистон ба корхонаҳои саноатии минтақаҳои дигари Иттиҳоди Шӯравӣ фиристода шуда, қисми зиёдашон аз он ҷойҳо ба ҷанг сафарбар гардиданд.

Ҳамчунин, солҳои ҷанг зиёда аз 100 ҳазор нафар – асосан занону кӯдакон – аз минтақаҳои гуногуни ҷангзада ба Тоҷикистон кӯчонида шуданд ва ҷумҳурии мо барои онҳо хонаи дуҷум гардид.

Мардуми мо онҳоро бегона нашумориданд, барояшон манзили зист, хӯроку сару либос муҳайё карданд ва аксари онҳоро ба камол расониданд.

Қобили зикр аст, ки дар ақибгоҳи низ аҳолии Тоҷикистон дар таъмини ғалаба саҳми бешубҳа гузошт.

Ҳамаи захираҳои инсонӣ ва моддиву техникаи ҷумҳурии мо барои таъмин намудани ниёзҳои майдони муҳориба сафарбар гардида буданд.

Дар он рӯзҳои сангин кӯдакону занон ва калонсолон азобу машаққати гуруснагӣ ва дигар мушқилоти замонии ҷангро таҳаммул карданд ва шабонарӯзӣ заҳмат кашида, ҳиссаи арзандаи худро барои расидан ба Рӯзи ғалаба гузоштанд.

Мардуми мо дар ҳоле, ки худашон гурусна буданд, ба майдони ҷанг ғаллаву озукаворӣ, сару либос ва маблағ мефиристоданд.

Меҳоҳам таъкид намоям, ки ҷа-

сорату диловарӣ ва матонату фидоқории афсарону сарбозони тоҷик дар давраи Ҷанги дуҷуми ҷаҳон барои шумо – хизматчиёни ҳарбии Қувваҳои Мусаллаҳи Тоҷикистони соҳибистиклол намунаи ибрат мебошад.

Шумо ҳаргиз фаромӯш насозед, ки фазои оромӣ осудаи имрӯзаи кишвар бо нархи бисёр гарон ба даст омадааст ва ҳимояи он ҳоло ҳамчун вазифаи пурмасъулу бошараф ба зиммаи шумо вогузор гардидааст.

Тоҷикистони соҳибистиклоли мо дар ибтидои солҳои 90-уми асри гузашта, ҳамагӣ пас аз чанд даҳсола баъди Ҷанги дуҷуми ҷаҳон ба гирдобии ҷанги таҳмилии шаҳрвандӣ гирифторм гардид, ки барои кишвари мо оқибатҳои фоҷиаборо сангин ба бор овард.

Шумораи қурбониён ва ҳисороти моддии ин ҷанг барои Тоҷикистони тозаистиклол аз ҳисороти ҷонибу молии кишвари мо дар Ҷанги дуҷуми ҷаҳон бештар буд: беш аз 150 ҳазор нафар ҳамватанони мо ҷони худро аз даст доданд, зиёда аз як миллион нафар гуреза шуданд ва ба иқтисоди миллии мо беш аз 10 миллиард доллар зарар ворид гардид.

Албатта, дар қатъи ҷангу хунрезӣ, барқарорсозии ҳокимияти конституционӣ ва таъмин намудани сулҳу оромӣ дар кишвар мардуми Тоҷикистон, хизматчиёни ҳарбии Қувваҳои Мусаллаҳ ва кормандони мақомоти хифзи ҳуқуқ нақши бузург ва ҳалкунанда бозиданд.

Дар ин роҳ ҳазорон нафар афсарону сарбозони далеру шучоъ ҷони худро қурбон карданд.

Мардум ва Ҳукумати мамлакат ба ин хизмати таърихӣ фарзандони содиқу далери худ ҳамеша арҷ мегузоянд.

Дар робита ба ин, хотиррасон менамоем, ки хифзи Ватан ва ҳимояи ҳаёти ошинуштарин мардум дар ҳар даври замон барои ҳар як шаҳрванди огоху соҳибватан ва ҷавонмардони бонангу номус вазифаи муқаддас ва пуршараф ба ҳисоб меравад.

Хусусан, равандҳои манфию ҳатар-

боре, ки ҷаҳони муосирро тахти таъсир қарор додаанд, аз ҷумла, муҳолифатҳои шадиди байни абарқудратҳо, аз нав авҷ гирифтани мусаллаҳшавии бошито, «ҷанги сард», инчунин, густариш ёфтани амалиёти таҳрибқаронаи созмонҳои террористиву экстремистӣ аз ҳар як хизматчиёи ҳарбӣ сатҳи баланди омодабошӣ, маҳорату малакаи касбӣ, ҳисси ватандӯстиву ватандорӣ, часорату далерӣ ва мардонагиву фидоқорию талаб менамояд.

Эътимоду умеди мардум ҳар яки шумо – фарзандони содиқи Ватанро водор месозад, ки ҳамеша хушёр бошед, зиракии сиёсиро аз даст надихед, сатҳи касбият ва омодагии ҷангии худро мунтазам баланд бардоред, намунаи риояи қонуниятро тартибот ва интизоми ҳарбӣ бошед.

Ҳамчунин, таъкид менамоем, ки хифзи сулҳи пойдор, суботи комили сиёсӣ, таҳкими ваҳдату худшиносии миллӣ ва пояҳои давлатдорӣ тоҷикон вазифаи муқаддаси ҳар фарди ҷомеаи мо мебошад.

Ҳамин аст, ки мусоидат ба таъмини сулҳу субот ва ҳаёти ошинуштарин дар пахнои олам яке аз ҳадафҳои асосии сиёсати хориҷии давлати мо муайян гардидааст.

Маҳз ба хоҳири пайгирии ин ҳадаф ман дар иҷлосияи 79-уми Маҷмаи Умумии Созмони Миллали Муттаҳид масъалаи қабули қатъномаи махсусро оид ба эълон кардани «Даҳсолаи таҳкими сулҳ ба хоҳири наслҳои оянда» пешниҳод намудам.

Тоҷикистон ҷун кишваре, ки ҷанги даҳшатноки таҳмилиро аз сар гузаронидааст, ҳамеша ҷонибдори танҳо бо роҳи ошинуштарин, яъне, гуфтушунид ҳаллу фасл кардани ҳама муҳолифату низоъҳо мебошад.

Мо, ҳамчунин, густариш бахшидани гуфтугӯи тамаддунҳоро аз ҷумлаи заруратҳои замони муосир мешуморем.

Бовар дорам, ки мардуми сулҳпарвари тоҷик бо шукргузори аз истиклолу озодӣ, соҳибватаниву соҳибдавлатӣ ва суботи комили кишварамон минбаъд низ барои хифзу гиромидошти ин неъматҳои бузург ва ба хоҳири наслҳои ояндаи халқамон саъю талоши бештар мекунанд.

Бори дигар иштирокчиёни ва собиқадорони Ҷанги дуҷуми ҷаҳон, мардуми шарифи Тоҷикистон ва шумо – ҳомиёни содиқи Ватанро ба ифтихори 80-солагии ғалабаи таърихӣ табрик мегӯям.

Ба ҳамаи шумо – ҳамватанони азиз, саломативу хушбахтӣ, рӯзгори обод ва барои Тоҷикистони азизамон ваҳдати ҷовидонаи миллӣ ва сулҳу суботи пойдор орзу менамоем.

Ҷашни ғалаба муборак, ҳамдиёрони азиз!

www.president.tj

НАБЗИ МАОРИФ

Нишасти аввалини вазирони маорифи «Чин – Осиёи Марказӣ»

12 майи соли 2025 дар шаҳри Урумчии Ҷумҳурии Мардумии Чин нахустин нишасти вазирони маорифи кишварҳои Осиёи Марказӣ ва Ҷумҳурии Мардумии Чин баргузор гардид. Ин чорабинии сатҳи баланд бо ширкати роҳбарони вазоратҳои маориф ва илми ҷумҳуриҳои Тоҷикистон, Қазоқистон, Қирғизистон, Ўзбекистон, Туркменистон ва Ҷумҳурии Мардумии Чин доир гардида, имкони муҳимми муаррифии роҳҳои наву инноватсионии ҳамкорӣҳои байналмилалӣ дар соҳаи маориф мебошад.

Муовини вазири маорифи Чин У. Ян нишастро бо сухани ифтитоҳӣ оғоз бахшида, дар идома ҳайатҳои кишварҳои иштироккунанда бо суҳанронҳои ҳеш масъалаҳои мубрами рушди маориф ва зарурати густариши ҳамгироии таълимиро мавриди баррасӣ қарор доданд.

Аз ҷумла, вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Раҳим Саидзода зимни суҳанронии худ таъкид дошт, ки дар замони ҷаҳонишавии босуръат ва тағйирёбии муносибатҳои геополитикӣ, омӯзишу таҳсил ва таҳқиқоти илмӣ ҳамчун рукни асосии рушди ҳар як ҷомеа аҳамияти хоса пайдо намуданд. Ташаббуси Ҷумҳурии Мардумии Чин дар роҳандозии формати «Чин – Осиёи Марказӣ» заминаи густурдари барои муқолама ва табодули таҷрибаи муассир миёни кишварҳои минтақа фароҳам меорад. Ташкили ин нишаст ба мо имкон медиҳад, ки дар фазои ҳамдигарфаҳмӣ ва эҳтиром мушкilotу имкониятҳои яқоя баррасӣ намуда, қадамҳои устувор дар самти ҳамкорӣ

академӣ ва илмӣ гузарем.

Вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин, ба зарурати ҳамроҳсозии низомии таҳсилоти, густариши лоиҳаҳои муштарак, таҳияи барномаҳои ҳамтаълимӣ, афзоиши мубодилаи донишҷӯён ва омӯзгорон, таълими пайвастаи калонсолон ва ҳамкорӣҳои илмӣ-амалӣ дар самти технологияҳои нав ишора намуд.

Дар идомаи чорабинӣ «Оинномаи кории Механизми нишасти вазирони маорифи «Чин – Осиёи Марказӣ» ва «Эълонияи Урумчӣ»-ро ба тасвиб расонданд. Ин санадҳо самтҳои асосии ҳамкорӣҳои минбаъдари муайян намуда, аҳамияти омӯзиши забон, таҳқиқоти илмӣ, тарбияи муҳандисони соҳибтаҳассус ва мутахассисони рақобатпазирро дар бозори меҳнат таъкид мекунанд.

Ҳамзамон, дар ҳошияи ин нишаст маросими ифтитоҳӣ як қатор лоиҳаҳои муҳимми муштарак, аз ҷумла, таъсиси Паймони ҳамгироии истеҳсолот ва таҳсилоти «Чин – Осиёи Марказӣ», ифтитоҳи Пажуишгоҳи ҷаҳонии тақмили ихтисоси омӯзгорон, оғози фаъолияти як маркази байналмилалӣ тиббӣ дар Остона, лабораторияҳои муштарак илмӣ ва имзои чандин ёддошту созишнома миёни муассисаҳои таълимии кишварҳо баргузор шуд.

Бояд гуфт, ки чорабинии мазкур ба ҳайси як платформаи муосир барои таҳкими робитаҳо, ташаккули муҳити академии муосир ва таъмини рушди устувори низомии маориф дар кишварҳои минтақа арзёбӣ гардид.

Иштирок ва суҳанронӣ дар конфронси солони Донишгоҳи СХШ

Дар доираи сафари корӣ ба Ҷумҳурии Мардумии Чин вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Раҳим Саидзода дар маросими ифтитоҳи конфронси солони Донишгоҳи Созмони Ҳамкории Шанхай (СХШ) иштирок ва суҳанронӣ намуд.

Дар суҳанронии худ вазири маориф ва илм иштирокиён ва ташаббускорони конфронсро шодбош гуфта, доир ба аҳамияти густариши ҳамкорӣҳои фарҳангии гуманитарӣ ва таҳкими робитаҳои дучониба ва бисёрҷониба дар соҳаҳои маориф ва илм дар доираи СХШ изҳори андеша намуд.

Зикр гардид, ки баргузори форумҳои ректорон, барномаҳои мубодилаи донишҷӯён ва устодон, таҳия ва татбиқи лоиҳаҳои илмӣ-инноватсионии муштарак ва дигар иқдомҳои фарҳангиву таълимӣ дар доираи СХШ имрӯз ба анъанаи неки ҳамкорӣ табдил ёфта, кафолати мустақами дӯстӣ ва шарикӣ кишварҳои узви ин созмон мебошад.

Вазири маориф ва илм таъкид кард, ки ташкили фазои ягонаи таълимӣ, таҳияи барномаҳои муштарак таълимӣ, таъсиси факултетҳои муштарак ва татбиқи лоиҳаҳо, ки манфиати умумӣ доранд, бозгӯи талоши дастаҷамъона барои расидан ба марҳалаҳои нав дар доираи фаъолияти СХШ мебошад.

Дар идомаи суҳанронии вазир зикр шуд, ки таъсиси Донишгоҳи шабакавии СХШ заминаи мусоид барои густариши ҳамкорӣҳо ва амалӣ гардидани тарҳҳои муштарак дар дохил ва хориҷи кишварҳои узв фароҳам овардааст. Айни ҳол, дар Ҷумҳурии Тоҷикистон зиёда аз 7 ҳазор донишҷӯи кишварҳои узви СХШ ва зиёда аз 36 ҳазор шаҳрванди Тоҷикистон дар муассисаҳои таҳсилоти олии кишварҳои СХШ ба таҳсил фаро гирифта шудаанд.

Дар охир вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ба иштирокиён барои таваҷҷуҳ изҳори сипос ва ба кори конфронс қомеъҳои таманно кард.

Ҳайати миссияи Бонки Осиёи Рушд дар вазорат

7 майи соли 2025 вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Раҳим Саидзода бо ҳайати миссияи Бонки Осиёи Рушд (БОР) – сармутахассиси баҳши иҷтимоӣ Шин Лонг ва таҳлилгари бонк Маделин Дизон вохӯрӣ баргузор намуд. Дар чараёни мулоқот масъалаҳои марбут ба чараёни татбиқи лоиҳаи «Тақмили таҳсилоти миёна дар соҳаҳои илмҳои табиӣ, технологӣ, муҳандисӣ ва математика» (STEM) мавриди баррасӣ қарор гирифтанд.

Ҳамзамон, барои 17 мактаби дигар корҳои тарҳрезӣ идома дошта, интизор меравад, ки қарордоди марбут ба он то охири моҳи майи соли ҷорӣ ба имзо расад.

Ҷонибҳо ба зарурати бознигари маблағгузори марбут ба соҳмон ва таҷҳизонидани биноҳои таълимии STEM дар 20 муассиса таъкид намуда, пешниҳод карданд, ки марҳалаи дуюми лоиҳа бо фарогирии 30-40 мактаби дигар тарҳрезӣ гардад.

Зимни суҳанронии худ вазири маориф ва илм таъкид намуд, ки Вазорати маориф ва илм дар самти ислоҳоти соҳаи маориф ва бехтарсозии шароити таълим дар муассисаҳои таҳсилоти миёна пайвастаи тадбирҳои муҳимро амалӣ намуда, дар ин ҷода аз дастгирии шарикони рушд, аз ҷумла, Бонки Осиёи Рушд бархӯрдор аст. Мавсуф зикр намуд, ки татбиқи лоиҳаи мазкур аз моҳи майи соли 2024 оғоз гардида, то моҳи июни соли 2030 идома хоҳад ёфт.

Дар доираи лоиҳа гурӯҳи идоракунии лоиҳа таъсис ёфта, бо шароити муосир таъмин гардид. Ҳамчунин, ҷалби кормандони калидӣ ва мушовирони маҳалливу байналмилалӣ ба роҳ монда шудааст. То имрӯз тадқиқоти иҷтимоӣ ва муҳити зист дар 20 муассисаи таълимии ҳадафӣ оғоз ёфта, тарҳрезии биноҳои нав барои 3 мактаб дар марҳалаи ниҳой қарор дорад.

Ҳамчунин, аз ҷониби вазири маориф ва илм пешниҳод гардид, ки бо мақсади сазовор пешвоз гирифтани ҷашни 35-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон корҳои соҳмонӣ дар доираи татбиқи лоиҳаи «Тақмили таҳсилоти миёна дар соҳаҳои илмҳои табиӣ, технологӣ, муҳандисӣ ва математика» тезонида шуда, қушодашавии иншооти ҳадафӣи лоиҳа ба нақшаи иншооти ҷашнӣ ворид карда шавад.

Ҷонибҳо вобаста ба дурнамои ҳамкорӣ дар самти дастгирии таҳсилоти фарогир (инклюзивӣ) дар Ҷумҳурии Тоҷикистон низ ба мувофиқа расида, вобаста ба он табодули афкор намуданд.

Дар фарҷом вазири маориф ва илм ба ҳайати Бонки Осиёи Рушд барои дастгирии пайваста изҳори сипос намуда, омодагии вазоратро барои таҳкими ҳамкорӣҳои минбаъда ибраз дошт.

Баррасии Барномаи давлатии дарёфт ва рушди истеъдодҳо

6 майи соли 2025 тахти раёсати вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Раҳим Саидзода ҷаласаи корӣ вобаста ба рафти иҷрои Барномаи давлатии дарёфт ва рушди истеъдодҳо барои солҳои 2021-2025 баргузор шуд.

Дар оғози ҷаласа вазири маориф ва илм аз таваҷҷуҳи пайвастаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба соҳаи маориф ва таъмини иҷрои сифатноки стратегияву барномаҳои давлатии марбута ёдовар шуд. Таъкид гардид, ки тахти роҳбарии Пешвои миллат солҳои охир соҳаи маориф ба марҳалаи нави рушд ворид гардида, бо мақсади дарёфт ва дастгирии насли наврасу болаёқат, муҳайё намудани шароити мусоиди таълимӣ, таҳкими заминаҳои моддиву техникӣ ва татбиқи ислоҳоти муҳимми соҳа, пайвастаи тадбирҳои фарогир андешида мешаванд. Стратегияву барномаҳои давлатӣ на танҳо омили муҳимми пешрафти низомии таҳсилот, балки сар-

моягузори ба ояндаи дурахшони кишварбашумормераванд. Сипасди-ректори Маркази ҷумҳуриявии дарёфт ва рушди истеъдодҳо Муҳаммад Ғафорода дар бораи натиҷаҳои ба дастомада дар чараёни иҷрои барномаи мазкур ҳисобот дод. Тибқи гуфтаи ӯ, Маркази ҷумҳуриявии дарёфт ва рушди истеъдодҳо бо мақсади таъмини иҷрои босифат ва ҳамроҳсозии фаъолияти сохторҳои марбута тадбирҳои заруриро роҳандозӣ намудааст.

Мавсуф изҳор дошт, ки ҳамасола раванди иҷрои барнома ва нақшаи чорабиниҳои амалигардонии он, ки аз 88 банд иборат аст, мавриди санҷиш ва омӯзиш қарор мегирад. Ин раванд бо мақсади таҳкими назорат, баланд бардоштани самаранокии фаъолият ва кумаку машварати амалӣ ба сохторҳои иҷрокунанда амалӣ мегардад.

Дар ҷаласа масъалаҳои мубрами марбут ба мушкilotи ҷорӣ, роҳҳои бехтар кардани иҷрои барнома, таъвияти ҳамкорӣҳои сохторҳои марбута ва пешниҳодҳои иловагӣ мавриди баррасӣ қарор гирифтанд.

Дар Тоҷикистон оид ба дарки коррупсия таҳқиқоти маҷмуии сотсиологӣ анҷом дода шуд.

НАБЗИ МАОРИФ

12 майи соли 2025 дар Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон вохӯрии ҳайати миссияи кории Бонки Умумиҷаҳонӣ бо роҳбарияти вазорат баргузор шуд. Дар вохӯрӣ муовини якуми вазири маориф ва илм Ҳомид Ҳошимзода, муовинони вазир, сардорони раёсату шуъбаҳои дахлдорӣ вазорат, кормандони лоиҳаи «Муҳити таълим – асоси таҳсилоти босифат» ва ҳайати миссияи кории Бонки Умумиҷаҳонӣ иштирок намуданд.

Зимни суҳбат муовини якуми вазири маориф ва илм таъкид кард, ки Бонки Умумиҷаҳонӣ яке аз шарикони бозғамии Вазорати маориф ва илм ба шумор рафта, дар самти татбиқи ислоҳоти муҳимми соҳа сахми назаррас дорад. Аз ҷумла, лоиҳаи «Муҳити таълим – асоси таҳсилоти босифат», ки бо маблағгузори Бонки Умумиҷаҳонӣ амалӣ мешавад, ҷиҳати баланд бардоштани сифати таҳсилот ва муҳайё намудани шароити мусоид барои хонандагону омӯзгорон нақши калидӣ дорад.

Зикр шуд, ки дар соли гузашта татбиқи лоиҳа бо натиҷаҳои назаррас анҷом ёфта, лоиҳаи «Ҷаҳорҷубаи миллии рушди таҳсилот дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» таҳия ва дар ҷаласаи мушовараи вазорат тасдиқ шуд. Дар асоси ин санад «Роҳнамо оид ба ташак-

Густариши ҳамкориҳо бо Бонки Умумиҷаҳонӣ

кули муҳити физикӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ» таҳия шуда, айни ҳол мавриди тарҷума қарор дорад.

Бо мақсади татбиқи Стратегияи миллии арзёбии сифати таҳсилот барои давраи то соли 2044 ва таҳияи санадҳои зарурӣ, бо фармони вазири гурӯҳи кории байниидоравӣ таъсис дода шуд. Ҳамзамон, дар 42 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии 25 шаҳру ноҳия дав-

раи озмоишии арзёбии байналмилалӣ PIRLS-2026 амалӣ гардид.

Муовини якуми вазири маориф ва илм изҳор дошт, ки вазорат умедвор аст, Бонки Умумиҷаҳонӣ барои бартараф намудани осебҳои расида ба муассисаҳои таҳсилоти умумии ноҳияҳои Рашт ва Тоҷикобод, ки бар асари заминҷунбӣ 13 апрели соли 2025 ба амал омад, кумак хоҳад расонид.

Роҳбари гурӯҳи кории Бонки Уму-

миҷаҳонӣ Тигран Шмис зимни суҳанронии худ аз сатҳи ҳамкориҳои мутақобилан судманд бо Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон изҳори қаноатмандӣ намуда, ба ҳамкориҳои судманду созанда бо Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон баҳои баланд дод.

- Натиҷаҳои то имрӯз бадастомада, аз ҷумла, дар лоиҳаи «Муҳити таълим – асоси таҳсилоти босифат» нишон медиҳанд, ки ташаббусҳои пешгирифта дар самти дуруст ва дарқорӣ роҳандозӣ шудаанд, - гуфт ӯ.

- Умед дорем, ки дар марҳилаҳои минбаъда низ бо така ба таҷриба ва натиҷаҳои амалишуда метавонем иқдомоти навро роҳандозӣ намоем ва ба ин васила, дар баланд бардоштани сифати таҳсилот ва бехтарсозии муҳити таълим дар мактабҳои Тоҷикистон мусоидат намоем.

Дар интиҳо аз номи Вазорати маориф ва илм ба Бонки Умумиҷаҳонӣ барои ҳамкориҳои мутақобилан судманд миннатдорӣ баён ғашта, изҳори умедворӣ шуд, ки равобити самарабахш дар роҳи рушди соҳаи маориф идома хоҳад ёфт.

Иҷрои барномаҳои соҳавӣ

7 майи соли 2025 дар Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷаласаи корӣ оид ба рафти татбиқи «Барномаи таъминии муассисаҳои таълимӣ бо кабинетҳои фанӣ ва озмоишгоҳҳои мутахассиси таълимӣ барои солҳои 2021-2025» ва «Барномаи давлатии таъминии таълим ва омӯзиши забонҳои русӣ ва англисӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030» баргузор гардид.

Ҷаласа таҳти раёсати муовини вазири маориф ва илм Равшан Каримзода доир гардида, дар он роҳбарияти дастгоҳи марказӣ, намояндагони сохторҳои зертобеи вазорат ва гурӯҳҳои масъули татбиқи барномаҳои зикршуда иштирок намуданд.

Зимни ифтитоҳи ҷаласа муовини вазири таъкид намуд, ки соҳаи маориф пайвасти зери таваҷҷуҳи бевоситаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон қарор дошта, дар давоми солҳои охир барномаву стратегияҳои давлатӣ барои рушди соҳа таҳия ва амалӣ гардидаанд. Барномасохое, ки дар ҷаласаи мазкур мавриди баррасӣ қарор гирифтанд, ба ҳадафҳои стратегияи рушди соҳаи маориф дар самти таъминии инфрасохтор ва омӯзиши забонҳои хориҷӣ мусондат менамоянд.

Дар идома ҳисоботи сардори раёсати таҳсилоти миёнаи умумии вазорат Шарофиддин Асомидинзода оид ба ҷараёни иҷрои барномаҳои мазкур шунда шуд. Зикр шуд, ки дар доираи Барномаи таъминии муассисаҳои таълимӣ бо кабинетҳои фанӣ ва озмоишгоҳҳои мутахассиси таълимӣ то имрӯз як қатор муассисаҳо бо таҷҳизоти муосир таъмин гардида, қорҳои таъмири таҷдиди инфрасохтор низ ба таври марҳалавӣ идома доранд.

Ҳамзамон, доир ба раванди амалишавии Барномаи давлатии таъминии таълим ва омӯзиши забонҳои русӣ ва англисӣ маълумот ироа ғашта, таъкид шуд, ки Вазорати маориф ва илм барои бехтарсозии муҳити забонамӯзӣ дар муассисаҳои таҳсилотӣ тадбирҳои мушаххасро амалӣ менамояд. Аз ҷумла, зиёд намудани теъдоди омӯзгорони соҳибтаҳассуси забонҳои русӣ ва англисӣ, таҳияи дастурҳои методӣ ва китобҳои дарсӣ, баргузори семинарҳои таъминии ихтисос барои омӯзгорон ва дигар ҷараёниҳои марбут ба татбиқи босамари барнома дар назар дошта шудаанд.

Дар ҷаласа, инчунин, масъалаҳои марбут ба ҷаҳонангсозии минбаъдаи барномаҳо, ҷалби васеи шарикони рушд ва татбиқи механизмҳои мониторинг ва баҳодиҳии натиҷаҳо мавриди баррасӣ қарор гирифтанд.

Дар фарҷоми ҷаласа тақлифу пешниҳодҳои иштирокдорон аз ҷониби роҳбарияти вазорат дастгирӣ ёфта, баҳри боз ҳам бехтар гардидани иҷрои барномаҳои зикршуда тавсияҳои мушаххас дода шуданд.

Татбиқи Системаи иттилоотии идоракунии соҳаи маориф (EMIS) дар вилояти Суғд

Дар шаҳри Хучанди вилояти Суғд вохӯрии омӯзишӣ ва судманд доир ба татбиқи самараноки Системаи иттилоотии идоракунии соҳаи маориф (EMIS) баргузор ғашт. Дар он муовини раиси вилояти Суғд Ҷамшед Ҷӯразода, сардори шуъбаи низоми ахбороти идоракунии маориф ва илми Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Нурулло Убайдуллозода, масъули сохторҳои марбута ва директоро-

ни муассисаҳои таълимии шаҳри Хучанд иштирок карданд.

Зимни вохӯрӣ таъкид шуд, ки EMIS як воситаи муҳимми муосир дар самти тақмили низоми идоракунии соҳаи маориф махсуб меёбад.

Иштирокчиён бо имкониятҳои васеи ин система дар самти бехтарсозии идоракунии муассисаҳои таълимӣ, назорати дохилимактабӣ, таҳияи ҳисоботи таҳлилий, ҳуҷҷатгузорӣ ва баҳисобгирии ҳозирӣ хонандагон шинос шуданд.

Мавзуи таъминии амнияти иттилоотӣ ва ҳифзи маълумоти шахсӣ низ аз ҷумлаи масоили муҳимме буд, ки дар рафти вохӯрӣ мавриди муҳокима қарор гирифт. Баррасии ҷораҳои амнияти рақамӣ, ҳифзи махфияти маълумот ва роҳҳои пешгирии дастрасии ғайриқонунӣ ба иттилооти шахсӣ аз ҷониби мутахассисон пешниҳод гардид.

Таҳлили китобҳои дарсии насли нав дар Шурои миллии таҳсилот

7 майи соли 2025 таҳти раёсати муовини якуми вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҳомид Ҳошимзода ҷаласаи навбатии Шурои миллии таҳсилот баргузор ғашт. Дар ҷаласа сардорони раёсату шуъбаҳои дастгоҳи марказӣ ва муассисаҳои зертобеи вазорат, роҳбарони гурӯҳҳои ҷаҳонангсозии барномаву китобҳои дарсӣ, муаллифону мураттибони адабиёти таълимӣ ва дигар масъулини соҳа ширкат варзиданд.

Зимни сухани ифтитоҳӣ муовини якуми вазири маориф ва илм зикр намуд, ки дар шароити кунунии рушди босуръати илму технология, таълифи китобҳои дарсӣ бояд ҷавобгӯии талаботи замон, оммафаҳм, муассир ва бидуни камбудии мазмунӣ,

имлоӣ ва техникӣ бошанд.

Таъкид шуд, ки китобҳои дарсӣ бояд на танҳо воситаи омӯзиш, балки роҳнамои рушди зеҳнӣ, ахлоқӣ ва ҷаҳонии хонандагон бошанд. Муовини якуми вазири изҳор дошт, ки Вазорати маориф ва илм дар ҳамкорӣ бо гурӯҳҳои коршиносон талош меварзад, то муҳтавои китобҳои таълимӣ пайвасти тақмил ёфта, ба сатҳи сифати ҷаҳонӣ мутобиқ гарданд.

Наврӯзи Ҷумъамурод – директори Маркази таҳия, нашр ва муомилоти китобҳои дарсӣ, илмӣ ва методӣ вобаста ба масъалаи пешниҳоди адабиёти таълимӣ барои баррасӣ ва тасдиқ суҳанронӣ намуда, 32 номгӯи адабиёти таълимиро барои баррасӣ ва тасдиқи Шурои миллии

таҳсилот пешниҳод кард.

Дар идома Асадулло Шарифзода – раиси гурӯҳи ҷаҳонангсозии барнома ва китобҳои дарсии фанни математика, доир ба мавзуи зарурати таълифи китобҳои дарсии насли нав аз фанни математика ибрози назар намуда, таъкид дошт, ки рӯ овардан ба насли нави китобҳои таълимӣ тақозои замони муосир буда, нақши онҳо дар ташаккули тафаккури мантиқӣ ва зеҳни кӯдакон бузург аст. Мавсуф зарурати воридсозии унсурҳои инноватсионӣ ва усулҳои интерактивиро ба муҳтавои китобҳо ҳамчун омилҳои муассири таълим таъкид намуд. Дар қисмати ҷамъбасти ҷаласа миёни иштирокдорон муободилаи афкор сурат гирифта, тақлифу пешниҳодҳо вобаста ба бехтарсозии муҳтавои китобҳои таълимӣ, равандҳои таҳияву chop ва механизми арзёбии сифат пешниҳод ва мавриди муҳокима қарор гирифтанд.

Натиҷаҳои таҳқиқоти иҷтимоӣ дар доираи лоиҳаи STEM

12 майи соли 2025 дар толори Гурӯҳи идоракунии лоиҳаи «Тақмили таҳсилоти миёна дар соҳаи илмҳои STEM» семинари илмӣ таҳти унвони «Натиҷагирӣ аз таҳқиқоти иҷтимоӣ вобаста ба талаботи ва тавоноии волидону хонандагон ба таҳсилоти касбӣ» баргузор ғашт.

Дар оғоз Бадриддин Музаффарзода – муовини вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон аз дастгириҳои пайвасти Бонки Осиеи Рушд дар амалисозии лоиҳаи «Тақмили таҳсилоти миёна дар соҳаи илмҳои табиӣ, технологӣ, муҳандисӣ ва математика (STEM)» изҳори сипос намуд. ӯ зикр кард, ки лоиҳаи мазкур яке аз ташаббусҳои муҳимми Вазорати маориф ва илм дар самти ислоҳоти таҳсилоти миёнаи умумӣ ба шумор меравад, ки татбиқи он аз моҳи майи соли 2024 то соли 2030 идома меёбад.

Муовини вазири таъкид дошт, ки Вазорати маориф ва илм бо мақсади таҳкими пояҳои таҳсилоти босифат ва мутобиқсозии он ба талаботи бозори меҳнат, татбиқи саривақтӣ ва самараноки лоиҳаи мазкурро яке аз самтҳои афзалиятнок мешуморад. Ҳамкорӣ бо шарикони рушд, бахусус, Бонки Осиеи Рушд, дар ин раванд нақши калидӣ

дорад. Таҳқиқоти иҷтимоие, ки дар 20 муассисаи ҳадафӣ анҷом ёфтааст, ба мо имкон медиҳад, то таҳаввулоти воқеии ниёзҳо ва тавонмандии хонандагону волидонро дар робита ба таҳсилоти касбӣ дарк намуда, нақшаи ояндаро асоснок таҳия намоем. Бовар дорем, ки натиҷаи ин ҷамоиш сахми арзандае дар рушди соҳаи маориф ва илми кишвар хоҳад дошт. Дар қорӣ семинар намояндагони вазорат, ташкилотҳои байналмилалӣ ва омӯзгорони донишгоҳҳои гуногуни ҷумҳурӣ иштирок намуда, натиҷаҳои таҳқиқоти иҷтимоӣ мавриди муҳокима қарор гирифтанд. Зикр шуд, ки чунин таҳқиқот барои муайянсозии воқеии вазъ ва дарёфти роҳҳои татбиқи ислоҳоти муассир дар соҳаи маориф нақши муассир дорад.

Дар интиҳои ҷамоиш пешниҳодҳо ва тавсияҳои иштирокчиён шунда шуда, барои истифода дар марҳалаҳои минбаъдаи татбиқи лоиҳа сабт гардидаанд.

Маркази матбуоти
Вазорати маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Дар Донишқадаи давлатии санъати тасвирӣ ва дизайни Тоҷикистон таҳти унвони «Аз Наврӯз то Наврӯз» Фестивали мӯд-2025 баргузор шуд.

НАБЗИ МАОРИФ

8 майи соли 2025 дар Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷаласаи корӣ оид ба рафти татбиқи Стратегияи миллии рушди маориф барои давраи то соли 2030, Барномаи давлатии рушди муассисаҳои соҳаи маорифи вилояти Хатлон барои солҳои 2022-2027 ва Барномаи ҷорӣ намудани технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2024-2028 баргузор гардид.

Амалишавии стратегия ва барномаҳои давлатӣ дар соҳаи маориф

Ҷаласа таҳти раёсати муовини якуми вазири маориф ва илм Ҳомид Ҳошимзода баргузор гашта, дар он муовини вазир, роҳбарияти дастгоҳи марказӣ, намоёндагони сохторҳои тобеи вазорат ва гурӯҳҳои масъули татбиқи барномаҳои зикршуда иштирок намуданд.

Зимни ифтитоҳи ҷаласа муовини якуми вазири маориф ва илм таъкид намуд, ки татбиқи пайгириҳои барномаҳои соҳавии соҳаи маориф яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати иҷтимоии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳсуб ёфта, аз мақомоти дахлдори давлатӣ тақозо мекунад, ки ба ҳалли саривақтии масъалаҳои инфрасохторӣ, таъминот бо технологияи муосир, баланд бардоштани сатҳи идоракунии ва сифати таълим диққати аввалиндараҷа зоҳир намоянд. Мавсуф зикр намуд: «Стратегияи миллии рушди маориф барои давраи то соли 2030 ҳамчун ҳуҷҷати асосгузор барои дурномаи рушд бояд дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот бо барномаҳои дахлдори соҳавӣ ҷамъоварӣ карда шавад. Барномаи давлатии рушди муассисаҳои соҳаи маорифи вилояти Хатлон бояд ба таври амалӣ ба беҳтар намудани муҳити таълим, аз ҷумла, сохтмон, таъмир ва мучаҳазгардонии муассисаҳои таълимӣ дар ин минтақаи аҳолии зиёд мусоидат намояд. Ҳамзамон, ҷорӣ намудани технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ бояд ҳамчун воситаи муассир ба баланд бардоштани сифати таҳсилот дар тамоми қаламрави кишвар татбиқ гардад. Мақомоти масъулро зарур аст, ки бо истифодаи самараноки захираҳои

молиявӣ, ҳамкорӣ бо шарикони рушд ва таҳкими иқтисодии кадрӣ иҷроӣ босамари ҳадафҳои пешбинишударо таъмин намоянд».

Дар идома ҳисоботи сардори раёсати иқтисод ва банакшагирӣ дар соҳаи маориф ва илм Иброҳим Сафарзода шунида шуд. Мавсуф доир ба марҳилаҳои татбиқи Стратегияи миллии рушди маориф, дастовардҳои назаррас ва мушкilotи мавҷуда маълумот дода, оид ба зарурати таҳияи нақшаи мушаххаси мониторинг ва арзёбӣ пешниҳодҳо манзур намуд.

Сипас ҳисоботи Бахтовар Файзуллозода – сардори раёсати сохтмони асосӣ пешниҳоди иштирокдорон гардид. Зикр шуд, ки дар доираи Барномаи давлатии рушди муассисаҳои соҳаи маорифи вилояти Хатлон як қатор муассисаҳои нав бунёд ва таҷдид гардида, таъмин бо таҷҳизоти зарурӣ марҳала ба марҳала амалӣ мегардад.

Ҳамзамон, Ҳасан Ҳайдаров – мудири шуъбаи кадрӣ Маркази ҷумҳуриявии технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ оид ба Барномаи ҷорӣ намудани технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ маълумот дода, аз раванди таҳия ва татбиқи платформаҳои рақамӣ, рушди тахассуси омӯзгорони соҳа ва ташкили шабакаҳои рақамии омӯзишӣ ёдовар шуд.

Дар анҷоми ҷаласа оид ба тақмили самтҳои барномавӣ, таҳкими заминаҳои моддӣ ва таҷҳизоти муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ба баланд бардоштани сатҳи таҳсилот дар тамоми қаламрави кишвар татбиқ гардад. Мақомоти масъулро зарур аст, ки бо истифодаи самараноки захираҳои

Боздид аз рафти корҳои сохтмони бинои нави шуъбаи маорифи ноҳияи Рашт

6 майи соли 2025 муовини вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Бадриддин Музаффарзода аз ҷараёни сохтмони бинои нави шуъбаи маорифи ноҳияи Рашт боздид намуд.

Зимни боздид ба муовини вазир иттилоъ дода шуд, ки сохтмони бинои мазкур бо дастгирии Вазорати маориф ва илм соли гузашта оғоз гардида, он аз се ошёна ва таҳхона иборат буда, дорои утокҳои кории мудир, муовинон, муҳосибот, 14 утоқи кории дигар, толори маҷлисгоҳ ва хуҷраҳои ёрирасону таҷҳизоти мебошад. Бинои нави ҳамчун иншооти ҷашнӣ дар доираи таҷлили 35-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба истифода дода хоҳад шуд.

Муовини вазири маориф ва илм зимни шиносӣ бо ҷараёни сохтмон изҳор дошт, ки бо ибтикори Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва дастгирии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, маблағгузорӣ ба соҳаи маориф сол ба сол афзоиш ёфта, заминаи мусонид барои рушди инфрасохтори соҳа фароҳам меояд.

Лоиҳаҳои сармоягузорӣ ва ҷалби сармояи хориҷӣ ба соҳаи маориф

13 майи соли 2025 дар Китобхонаи миллии Тоҷикистон бо ташаббуси Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷаласаи «Ҳисоботи муштараки лоиҳаҳои сармоягузорӣ ва ҷалби сармояи хориҷӣ ба соҳаи маориф» баргузор гардид. Ҷорабинии мазкур дар асоси дастури супоришҳои Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон вобаста ба тақвияти сифати таҳсилот, рушди устувори соҳаи маориф ва ҷалби манбаъҳои сармояи дохиливу хориҷӣ сурат гирифт.

Ҷаласаро муовини якуми вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҳомид Ҳошимзода бо сухани ифтитоҳӣ оғоз бахшида, иброз дошт, ки ҷорабинии мазкур ҳамчун платформаи муҳими таҳлили дастовардҳо ва баҳодиҳии са-

маранокии ҳамкориҳои амалкунанда дар соҳаи маориф ба ҳисоб меравад.

Дар идома муовини якуми вазир самтҳои асосии сиёсати маориф, аҳамияти ҷалби сармояи хориҷӣ ва татбиқи ислоҳоти институтисоналӣ дар соҳаро таъкид намуд. Зикр гардид, ки бо кумаки шарикони рушд натиҷаҳои назаррас дар татбиқи Стратегияи миллии рушди маориф ба даст омадааст.

Ҳамзамон, намоёндагони ташкилоту созмонҳои байналмилалӣ – Иттиҳоди Аврупо, ЮНИСЕФ ва Барномаи озукаворӣ ҷаҳонӣ дар суҳанронҳои худ саҳми шарикони байналмилалиро дар татбиқи лоиҳаҳои муҳими таълимӣ, рушди инфрасохтори соҳа, таҳкими сифати таълим ва дастгирии табақаҳои осебпазир мавридҳои таҳлил қарор доданд.

Ҳамоҳангсозон ва роҳбарони лоиҳаҳои амалкунанда, аз ҷумла, Лоиҳаи «Тақмили таҳсилоти миёнаи умумӣ дар соҳаи STEM», «Инкишофи барвақтии кӯдакон», «Дастгирии пешбурди таҳсилоти асосӣ ва беҳтарсозии инфрасохтори санитарӣ», «Сохтмон ва мучаҳазгардонии мактабҳо» ва «Татбиқи Стратегияи миллии рушди маориф» дар хусуси дастовардҳо, мушкilot ва дурномаи ҳамкориҳо маълумоти муфассал пешниҳод намуданд.

Сардорони раёсатҳои таҳсилоти томактабӣ, таҳсилоти миёнаи умумӣ, таҳсилоти олии касбӣ, илм ва инноватсияи Вазорати маориф ва илм низ маърузаҳои муфассал доир ба сиёсати соҳа, механизмҳои ҷалби сармоя, натиҷаҳои татбиқи барномаҳои мавҷуда ва пешниҳодҳо барои густариши ҳамкориҳои бисёрҷониба ироа карданд. Иштирокдорони ҷаласа бо изҳори қаноатмандӣ ба шарикони рушд, махсусан, Иттиҳоди Аврупо, ЮНИСЕФ, Барномаи озукаворӣ ҷаҳонӣ ва дигар созмонҳои омодагии худро барои идомаи ҳамкорӣ ва татбиқи ҳадафҳои муштарақ дар самти таъмини таҳсилоти босифат ва фарогир баён намуданд.

Дар интиҳо мубодилаи афкор сурат гирифта, ҷиҳати таҳкими густариши ҳамкорӣ ва ҷалби бештари сармоя ба соҳаи маориф пешниҳодҳои судманд ироа гардид.

Маркази матбуоти
Вазорати маориф ва илм

МЕТОДИКА

Аҳамияти кабинети забони тоҷикӣ

Барои он ки дарсҳои забони тоҷикӣ ва корҳои беруназсинфӣ муассирро самаранок ташкил карда шаванд, таъсис додани кабинети забон ва адабиёт муҳим мебошад. Вазифаҳои таъсис додани кабинети забон иборат аст аз:

- ёрӣ расонидан ба муаллими забони тоҷикӣ ҷиҳати самаранок таълим додани забони модарӣ;

- ёрӣ расонидан ҷиҳати роҳандозӣ намудани корҳои беруназсинфӣ хонандагон (маҳфилҳои забон ва адабиёти тоҷик, баровардани рӯзномаҳои деворӣ, тайёрӣ ба конференсияҳои озмунҳои фанӣ ва ғайра). Инчунин, ташкили дарсҳои иловагӣ барои хонандагони сустхон ва машғулиятҳои муассир хоҳад буд.

Яъне, аз вазифаи мақсади таъсиси кабинети забони тоҷикӣ бармеояд, ки он маҳз барои гузаронидани дарсҳои забони модарӣ, корҳои беруназсинфӣ кор бо сустхонҳо, ташкил ва гузаронидани корҳои методӣ доир ба таълими дарсҳои забон ва адабиёти тоҷик имконияти муфидро фароҳам оварда, ҳамзамон, дар мавридҳои зарурӣ барои дарстайёркунии хонандагон мувофиқ аст.

Кабинети забони тоҷикӣ бояд бо маводи барои таълим зарур (чи барои муаллимон ва чи барои хонандагон) ҷиҳозонида шавад. Пеш аз ҳама, маводи кабинетро бояд китобу барномаҳои таълимӣ аз забони тоҷикӣ, портрети забоншиносони маъруф ва классикон, силсилаи воситаҳои аёни (расмҳои гуногун, воситаҳои намоишдиҳии техникӣ: магнитофон, телевизор, кодоскоп ё эпидоскоп, компютери дорои экрани намоишдиҳӣ ва ғайра), лугатҳои гуногун (тафсирий,

луғабонӣ, луғати имло), маҷмуаи диктант ва нақлҳои ҳаттӣ, картотекаҳо, феҳристи адабиёти нав доир ба забон ва адабиёт, китобҳои бадеӣ, маҷаллаву рӯзномаҳои илмиву методӣ ташкил диҳанд. Дар кабинет, инчунин, ҳамеша дафтарҳои хонандагон (дафтарҳои даврагӣ ва корҳои хаттии санҷиши онҳо-диктант, нақли ҳаттӣ ва

иншо) нигоҳ дошта шуда, гӯшаҳои махсуси ёрирасони ташвиқотӣ, аз қабили «Намунаи корҳои беҳтарини хонандагон», «Гӯшаи забони тоҷикӣ», «Пешсафони хониш», «Ба имлои ин калимаҳо диққат диҳед», «Хуҷҷатҳои расмӣ», «Бузургон дар бораи забон ва аҳамияти забондонӣ», «Китобро чӣ тавр бояд қироат кард?», «Чиро бояд хонд?», «Рӯйхати аъзоҳои маҳфили забон ва адабиёти тоҷик», ки ҳама аҳамияти баланди тарбиявиро доро мебошанд, мучаҳаз кардан мувофиқи мақсад мебошад.

Дар маҷмӯъ, кабинети забони тоҷикӣ ё забон ва адабиёти тоҷик омилҳои рушди инкишофи тафаккури хонандагон ва шавқманд гардидани машғулиятҳои мегардад.

Дурахшон СОДИҚОВ,
омӯзгори МТМУ №22-и
ноҳияи Рӯдакӣ

Донишҷӯи тоҷик Одинахон Асадова дар олимпиадаи «Англисони ҷавон» дар шаҳри Дубайи АМА иштирок намуда, соҳиби ҷойи сеюм гардид.

ТАШАББУС ВА ҒАМҲОРИ

Рашт ва Тоҷикобод. Хонандагон ба таҳсил фаро гирифта шудаанд, мактабҳои нав бунёд мегарданд

Субҳи 13-уми апрели соли қорӣ зилзилаи шадиде ноҳияҳои Рашт ва Тоҷикободро тақон дод. Тибқи маълумоти Кумитаи ҳолатҳои фавқулода, он рӯз зиёда аз 36 ҳазор нафар ларзиши шадид ва 122 ҳазор ларзиши миёнаро мушоҳида кардаанд. Дар натиҷаи ин офати табиӣ дар қатори хонаҳои истиқоматӣ ва дигар иншооти аҳамиятии иҷтимоидошта, муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ низ зарар диданд.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон пас аз ин ҳодиса ба вазорату идораҳои дахлдор супориш доданд, ки барои бартараф намудани хисороти бавучудодада чораҳои фаврӣ андешианд. Бо дастури Сарвари давлат комиссияи ҳукуматӣ таъсис ёфт, ки ба минтақаи зарардида сафарбар шуда, бо иштироки намоёндагони вазорату идораҳои марбута ва мақомоти маҳаллӣ ба арзёбии зарар ва расонидани кумакҳои аввалиндараҷа машғул гардиданд.

сохта шуда, бинои кӯҳнаи он иборат аз 8 синфхона, 2 хучраи қорӣ ва китобхонаи хурд соли 1970 сохта шуда, дар натиҷаи офати табиӣ зарар дидааст. Дар муассисаи мазкур низ сохтмони 8 синфхонаи таълимӣ бо ду хучраи қорӣ ва бинову иншооти ғирирасон ба нақша гирифта шудааст.

Муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №41-и деҳаи Барот Шарифи Ҷамоати деҳоти Ҷафрии ноҳияи Рашт аз 3 бино иборат буда, дар натиҷаи заминларза пурра зарар дидааст. Дар муассисаи мазкур 408 хонанда ба таҳсил фаро гирифта шуда, 26 нафар омӯзгор фаъолият менамояд. Бинои якуми он соли 1968

Дар натиҷаи офати табиӣ ду бинои он, яъне, соли 1970 ва соли 2015 сохташуда садамавӣ гашта, истифодаи минбаъдаи онҳо ғайриимкон мебошад. Бо мақсади фароҳам овардани шароити мусоиди таълимӣ дар назди муассисаи мазкур бо дарназардошти дурнамо сохтмони 4 синфхонаи таълимӣ бо бинову иншооти ғирирасон ба нақшаи иншооти сохташаванда ворид гардидааст. Айни замон хонандагони муассиса ба пуррагӣ ба таълим фаро гирифта шуда, илова ба ин, хонандагони муассисаи таҳсилоти ибтидоии №103-и деҳаи Сафедтундак дар ҳамин муассиса таҳсил менамоянд.

Намунаи лоиҳаи ангоравии мактабҳои дар ноҳияҳои Рашт ва Тоҷикобод

иборат 7 синфхона ва 2 хучраи қорӣ, бинои дуюм аз 4 синфхона, маркази инкишофи кӯдак соли 1975 ва бинои сеюми он иборат 2 синфхона соли 2018 сохта шудааст. Ин муассиса ба талабот ҷавобгӯ набуда, дар ҳолати садамавӣ қарор дорад. Бо мақсади фароҳам овардани шароити мусоиди таълимӣ сохтмони бинои нави муассиса барои 320 ҷойи нишаст дар як баст бо хучраҳои техникуву ғирирасон ба нақша гирифта шудааст.

Муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №56-и деҳаи Гулхани Ҷамоати деҳоти Аскалони ноҳияи Рашт аз 3 бино иборат буда, дар натиҷаи заминларза 2 бинои он зарар дида, истифодаи минбаъдаи биноҳо ғайриимкон мебошад. Дар муассисаи мазкур 164 хонанда ба таҳсил фаро гирифта шуда, 18 нафар омӯзгор фаъолият менамояд. Бинои нави он иборат аз 6 синфхона, синфхонаи компютерӣ, хучраи қорӣ директори китобхонаи хурд ва 1 хучраи қорӣ соли 2012 ва 1 бинои дигар иборат аз ду синфхона соли 2015 ва бинои сеюми он соли 1970 сохта шуда, аз 6 синфхонаи таълимӣ ва 1 хучраи қорӣ иборат буда, як қисми он ҳамчун анбор истифода мешуд.

Муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №65-и деҳаи Ҳазорчашмаи Ҷамоати деҳоти Ҷиҷбораки ноҳияи Рашт аз 2 бино иборат буда, дар натиҷаи заминларза 1 бинои он зарар дида, истифодаи минбаъдаи он ғайриимкон гаштааст. Дар муассисаи мазкур 147 хонанда ба таҳсил фаро гирифта шуда, 8 нафар омӯзгор фаъолият менамояд. Бинои нави он иборат аз 6 синфхона, синфхонаи компютерӣ ва хучраи қорӣ директори соли 2016 сохта шудааст. Бинои дигари он, ки дар он китобхонаи хурд ва хучраи муаллимони ҷойгир буд, дар натиҷаи заминларза пурра хароб гардидааст. Айни замон хонандагони муассиса дар бинои нави он таҳсил доранд. Бо дарназардошти дурнамо дар оянда зарурати сохтмони бинои таълимӣ иборат аз 3 синфхона, хучраи муаллимони ва китобхона ба нақша гирифта шудааст.

Муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №67-и деҳаи Навдонаки Ҷамоати деҳоти Қалъаи сурхи ноҳияи Рашт аз 3 бино иборат буда, дар натиҷаи заминларза 1 бинои он зарар дидааст. Дар муассисаи мазкур 415 хонанда ба таҳсил фаро гирифта

шуда, 22 нафар омӯзгор фаъолият менамояд. Бинои нави он иборат аз 8 синфхона ва хучраи муаллимони сохта шудааст. Дар бинои дуюми он хучраи қорӣ директори, муҳосиботи ва бойгонӣ ҷой доранд. Биное, ки дар ҳолати садамавӣ қарор дорад, дорои 9 синфхона буда, солҳои минбаъда дар назди он 2 синфхонаи иловагӣ сохта шудааст, ки ба талабот ҷавобгӯ нестанд. Бо мақсади фароҳам овардани шароити мусоиди таълимӣ дар назди муассисаи мазкур бо дарназардошти дурнамо сохтмони 8 синфхонаи таълимӣ бо бинову иншооти ғирирасон ба нақша гирифта шудааст.

Муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №68-и деҳаи Ярхаби ҷуқураки Ҷамоати деҳоти Ҷиҷбораки ноҳияи Рашт аз 2 бино ва иншооти ғирирасон иборат буда, дар натиҷаи заминларза 1 бино ва иншооти ғирирасони он зарар дидааст. Дар муассисаи мазкур 90 хонанда ба таҳсил фаро гирифта шуда, 9 нафар омӯзгор фаъолият менамояд. Бинои нави он иборат аз 5 синфхона ва хучраи муаллимони соли 2024 сохта шудааст. Дар бинои дуюми он, ки соли пеш сохта шудааст, 6 синфхонаи таълимӣ ҷойгир буда, он пурра қорношоям гаштааст. Бо мақсади фароҳам овардани шароити мусоиди таълимӣ дар назди муассисаи мазкур бо дарназардошти дурнамо сохтмони 6 синфхонаи таълимӣ бо бинову иншооти ғирирасон ба нақша гирифта шудааст.

Муассисаи таҳсилоти ибтидоии №103-и деҳаи Сафедтундаки Ҷамоати деҳоти Аскалони ноҳияи Рашт аз 1 бино иборат буда, дар натиҷаи заминларза истифодаи минбаъдаи он ғайриимкон мебошад. Дар муассисаи мазкур 22 хонанда ба таҳсил фаро гирифта шуда, 2 нафар омӯзгор фаъолият менамояд. Бинои муассиса аз 2 синфхонаи хурд ва 1 хучраи қорӣ иборат мебошад. Дар ин муассиса низ сохтмони 4 синфхона бо дарназардошти шумораи хонандагон бо ду хучраи қорӣ ба нақшаи иншооти сохташаванда ворид шудааст. Айни замон, хонандагон дар муассисаи таълимии №56-и деҳаи Гулхани таҳсил мекунанд. Муассисаи таҳсилоти ибтидоии №108-и деҳаи Қалайчаки Ҷамоати деҳоти Ҷиҷбораки ноҳияи Рашт аз 1 бино иборат буда, дар натиҷаи заминларза истифодаи минбаъдаи он ғайриимкон мебошад. Дар муассисаи мазкур 29 хонанда ба таҳсил фаро гирифта шуда, 1 нафар омӯзгор фаъо-

лият менамояд. Бинои муассиса аз 2 синфхонаи хурд ва 1 хучраи қорӣ иборат мебошад. Бо мақсади фароҳам овардани шароити мусоиди таълимӣ сохтмони бинои нави муассиса иборат аз 4 синфхона бо дарназардошти шумораи хонандагон бо ду хучраи қорӣ ба нақша гирифта шудааст.

Бинои муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №16-и деҳаи Кули қалони ноҳияи Тоҷикобод дар натиҷаи заминларза зарар дида, тибқи ҳуҷраси комиссияи ҳукуматӣ таъмирталаб гашта, зарурати таҷдиду барқарорсозии он пеш омааст. Бинои муассисаи соли 2010 сохта шуда, дар он 165 хонанда таҳсил доранд, ки ба онҳо 12 нафар омӯзгор дарс мегӯянд. Бино аз 5 синфхона ва хучраи қорӣ иборат мебошад. Айни замон бинобар сабаби ҳолати бавуҷӯи модада 35 нафар хонандаи он дар муассисаи таълимии №22 ва 130 нафар дар муассисаи таълимии №42-и ҳамин ҷамоат ба таълим фаро гирифта шудаанд.

Бинои муассисаи таҳсилоти ибтидоии №16-и ноҳияи Тоҷикобод дар натиҷаи заминларза зарар дида, ин муассиса низ тибқи ҳуҷраси комиссияи ҳукуматӣ пурра садамавӣ ва истифодаи минбаъдаи он ғайриимкон гаштааст. Дар муассисаи мазкур 14 хонанда ба таҳсил фаро гирифта шуда, 1 нафар омӯзгор ба онҳо дарс медиҳад. Бинои муассиса аз 3 синфхона ва 1 хучраи қорӣ иборат мебошад. Айни замон, бинобар сабаби ҳолати бавуҷӯи модада, хонандагон дар хаймаҳо ба таълим фаро гирифта шудаанд. Бояд қайд кард, ки айни замон эҳтимоли қўчонидани аҳолии деҳа мавҷуд буда, дар ҳолати муайян гаштани масъалаи мазкур ҷиҳати сохтмони бинои муассисаи таълимӣ чораҷӯӣ мешавад.

Тибқи маълумоти расмии Вазорати маориф ва илми кишвар, бо вучуди вазъи ҷойдошта айни замон хонандагони ноҳияҳои зарардида ба пуррагӣ ба таълим фаро гирифта шудаанд.

Тавре зимни суҳбат муовини вазири маориф ва илм Б. Музаффарзода иттилоъ дод, ҷиҳати пурра бартараф намудани оқибати заминларза ва фароҳам овардани шароити таҳсил барои хонандагони ноҳияҳои Рашт ва Тоҷикобод вазорат бо шарикони рушд ҷиҳати расонидани кумакҳои молиявӣ барои таъмир ва сохтмони муассисаҳои таълимӣ вохӯриро мулоқоти судмандро анҷом дод. Вазорати маориф ва илм тасмим дорад, ки бо дастгирии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва бо истифода аз ҳамаи сарчашмаҳои маблағгузорӣ то оғози соли нави таҳсил бунёд ва таъмири азнавсозии муассисаҳои аз заминларза зарардида ба анҷом расонад.

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тахти роҳбарии Пешвои миллат, Президенти кишвар, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон барои бартараф намудани оқибати заминларза 13-уми апрел ва дастгирии аҳолии зарардида тадбирҳои судманди саривактӣ андешиданд. Аз ин ҷост, ки раванди ободкориву бунёдкорихо ҳам дар муассисаҳои иҷтимоӣ ва ҳам дар хонаҳои истиқоматиӣ шахрвандон, ки дар натиҷаи заминларза зарар диданд, бомаром идома дорад.

«Омӯзгор»

Даҳаи дуюми моҳи май 115-солагии Шоири халқии Тоҷикистон Боқӣ Раҳимзода ҷашн гирифта мешавад.

ПАҲНОИ ҲАМКОРӢ

Мукаддима

Таваҷҷуҳ ба соҳаи маориф ба рушди тамоми соҳаҳои хоҷагии халқ мусоидат намуда, ба баланд гардидани сатҳи иҷтимоию иқтисодии ҷомеа тақони ҷиддӣ мебахшад. Аз ин рӯ, дар сиёсати давлатӣ маориф соҳаи афзалиятнок пазируфта шуда, тадриҷан ба низомии ҷаҳонии таҳсилот мутобик гардониди мешавад. Дар ин замина, омӯзишу корбасти таҷрибаи кишварҳои пешрафта дар раванди рақамикунони таҳсилот муфид буда, шароит фароҳам меорад, ки низомии маориф ҳамқадами замон гардад. Дар ин миён, Ҷумҳурии Эстония дар самти рақамикунони таҳсилот ба натиҷаҳои назаррас ноил гардида, омӯзишу таҳлил ва татбиқи он дар низомии маориф судманд хоҳад буд. Бинобар ин, дар мақолаи мазкур ба таври муқоиса чарағи таҳсилот дар кишварҳои Тоҷикистон ва Эстония баррасӣ шудааст.

Таҳсилоти томактабӣ

Дар Эстония таҳсилоти томактабӣ ба таври васеъ роҳандозӣ шудааст. Гарчанде таҳсилоти томактабӣ дар ин ҷо ҳатмӣ нест, аммо ба ин зинаи таҳсилот 90 фоизи кӯдакони 4-6-сола фаро гирифта шуда, кӯдакистонҳо дорои усулҳои интерактивӣ ва рақамӣ мебошанд. Ин таҷриба барои рушди малакаҳои иҷтимоӣ ва зеҳнии кӯдакон хеле муассир аст.

Танҳо дар пойтахти ин кишвар – Таллин 125 муассисаи томактабӣ мавҷуд аст. Дар умум, муассисаҳои томактабӣ дар Эстония ба категорияҳои зерин тақсим мешаванд:

- яслӣ барои кӯдакони аз 1,5 то 3-сола;
- кӯдакистонҳои асосӣ барои кӯдакони аз 3 то 7-сола;
- кӯдакистон-мактаби ибтидоӣ – системаи омехтаи таълим.

Монанд ба Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар Эстония низ кӯдакистонҳои давлатӣ ва хусусӣ фаъолият менамоянд. Фарқи асосии байни онҳо дар пардохти ҳаққи хизматрасонӣ мебошад.

Дар Тоҷикистон низ тайи солҳои охир ба таҳсилоти томактабӣ таваҷҷуҳи хос зоҳир мешавад. Ҳамасола дар асоси дастури супоришҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аз ҷониби Вазорати маориф ва илм барномаҳои нави таълиму тарбияи томактабӣ таҳия мегарданд.

Муҳимтар аз ҳама, ҷиҳати дастрасии бештари кӯдакон ба таълиму тарбияи томактабӣ дар назди муассисаҳои таҳсилоти умумӣ 2884 Маркази инкишофи барвақтии кӯдак бо фарогирии 131317 кӯдак таъсис дода шудааст. Тасмими мазкур барои амалишавии талаботи Стратегияи миллии рушди маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 ҷиҳати то соли 2025 ба 30% ва то соли 2030 ба 50% расонидани фарогирии кӯдакон ба таълиму тарбияи томактабӣ мебошад. Дар маҷмӯъ, фарогирии ба зинаи томактабӣ дар Тоҷикистон 245066 нафарро ташкил медиҳад, ки нисбат ба як соли қабл 43820 кӯдак зиёд аст.

Ғайр аз ин, дар муассисаҳои томактабии Тоҷикистон ба тарбияи ахлоқӣ, эҳтироми арзишҳои миллӣ ва омода-созии кӯдакон ба мактаб аҳамияти махсус медиҳанд, ки ин ҷанба дар таҳсилоти Эстония то як андоза камранг аст.

Таҳсилоти миёнаи умумӣ

Низомии маорифи Эстония, хусусан, низомии таҳсилот дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ то андозае аз ҷиҳати сохтор ба низомии маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон монанд аст (ҳарчанд,

Ҷиҳати дастрасии бештари кӯдакон ба таълиму тарбияи томактабӣ дар назди муассисаҳои таҳсилоти умумӣ 2884 Маркази инкишофи барвақтии кӯдак бо фарогирии 131317 кӯдак таъсис дода шудааст. Тасмими мазкур барои амалишавии талаботи Стратегияи миллии рушди маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 ҷиҳати то соли 2025 ба 30% ва то соли 2030 ба 50% расонидани фарогирии кӯдакон ба таълиму тарбияи томактабӣ мебошад. Дар маҷмӯъ, фарогирии ба зинаи томактабӣ дар Тоҷикистон 245066 нафарро ташкил медиҳад, ки нисбат ба як соли қабл 43820 кӯдак зиёд аст.

баъзе фарқиятҳо дар байни онҳо низ мавҷуданд). Бартарии худӣ низом ҳамчун воситаи ба даст овардани таҳсил дар он аст, ки дипломҳои донишгоҳҳои Эстония аз ҷониби тамоми кишварҳои Иттиҳоди Аврупо эътироф мешаванд ва хонандагони ин кишвар дар қатори 10 хонандаи фаъол (донишмандтарин) дар ҷаҳон эътироф шудаанд. Марҳилаҳои таъ-

Дар маҷмӯъ, дар Эстония 171 ҳазор хонанда дар 510 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумӣ таҳсил менамоянд, ки ба онҳо 17 500 нафар омӯзгор таълим медиҳанд. Дар Тоҷикистон бошад, 2357056 хонанда дар 4037 муассисаи таҳсилоти умумӣ таҳсил менамоянд, ки ба онҳо 103731 нафар омӯзгор таълим медиҳанд.

Тавре ишора шуд, дар Ҷумҳурии

Тоҷикистон ва Эстония: ду роҳ, як мақсад ва таҷрибаҳои омӯзанда

лим дар мактабҳо ба се зина тақсим мешаванд: аз 1 то 3, аз 4 то 6, аз 7 то 9. Аз синфи 10 то 12 аллакай таълим дар гимназия идома меёбад. Пас аз хатми синфи 9 хонанда метавонад ба муассисаи таҳсилоти миёнаи касбӣ дохил шавад. Яъне, дар Эстония таҳсилоти умумӣ аз 9 синф иборат буда, истифодаи васеи технологияҳои рақамӣ, системаи eKool ва муносибати инфиродӣ ба хонандагон зери таваҷҷуҳи махсус қарор дорад. Дар Тоҷикистон бошад, зинаи таҳсилоти умумӣ бо фарогирии ҳатмӣ то синфи 11 ба роҳ монда шуда, ба истифодаи технологияҳои иттилоотӣ тадриҷан роҳ кушода мешавад.

Бартарии низомии таҳсилоти Тоҷикистон дар он аст, ки барномаҳои таълимиӣ ҷанбаи тарбиявӣ ва ахлоқиро фаро мегиранд. Омӯзиши фанҳои таърих, забони модарӣ ва адабиёти тоҷик дар тамоми зинаҳои таҳсилот мақоми калидӣ дошта, барои ташаккули худшиносии миллӣ ва эҳсоси ватандӯстӣ мусоидат мекунанд.

Ғайр аз ин, Тоҷикистон тавонистааст, ки дар солҳои охир шумораи муассисаҳои таълимиро афзоиш диҳад ва ҷойҳои нишастро таъмин намояд. Танҳо дар соли гузашта зиёда аз 150 ҳазор хонандаи нав ба мактабҳо ҷалб гардиданд, ки нисбат ба Эстония (дар Эстония 13 ҳазор хонандаи нав дар ду сол ҷалб шудааст) хеле бештар аст.

Эстония 17 500 нафар омӯзгор ба таълиму тарбияи хонандагон машғул буда, ҳисоби миёнаи умри омӯзгорон дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ба 55 сол баробар аст. Айни замон, норасоии омӯзгорон дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ба 1300 (7,43 фоизи умумии омӯзгорон) нафар расида, ин шумора сол аз сол меафзояд.

Ба ҳисоби миёна, тибқи таҳлилҳои Маркази рушди мониторинг, 1200-1900 нафар омӯзгор дар як сол ё аз 8-12% тарқи фаъолияти омӯзгорӣ мекунанд. Таҳлили Маркази мазкур нишон медиҳад, ки тарқи мактаб қардани омӯзгорони ҷавони риёзӣ низ як мушкили ҷиддӣ ба ҳисоб меравад. Зеро, дар соли хониши 2021-2022 244 нафар омӯзгори фанни математика мактабро тарк кардаанд, ки 46%-и онҳоро ҷавонони то 40-сола ташкил медиҳанд.

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бошад, ба ин масъала таваҷҷуҳи бештар зоҳир қарда мешавад. Таъмини муассисаҳои таълимии ҷумҳурӣ бо кадрҳои омӯзгорӣ яке аз масъалаҳои асосӣ дар соҳаи маориф маҳсуб ёфта, он ба раванди бомаром ва муваффақонаи таълиму тарбия ва баланд бардоштани сатҳи дониши хонандагон алоқамандии нугустастанӣ дорад.

Масъалаи бо кадрҳои ихтисосманд таъмин намудани муассисаҳои таълимии шаҳру ноҳияҳо пайваста

дар ҷаласаҳои ҳайати мушовараи Вазорати маориф ва илм ва маҷлисҳои назоратии назди вазирӣ маориф ва илм мавриди муҳокима қарор дода мешавад. Аз ҷумла, ба ҷойи қор ҳозиршавии мутахассисони ҷавон, натиҷаи иҷрои аризаҳои даъвоӣ ва баргардонидани маблағҳои буҷетӣ аз ҳисоби мутахассисони ҷавоне, ки тибқи роҳхат ба қор фиристода шудаанд, пайваста мавриди баррасӣ қарор дода мешаванд. Ба ҳолати моҳи март соли ҷорӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумии Тоҷикистон эҳтиёҷоти кадрӣ 281 нафарро ташкил медиҳад, ки ин нишондиҳанда нисбат ба ҳамин давраи соли 2024 14 нафар зиёд мебошад.

Таҳсилоти олии

Эстония бо се донишгоҳи пешрафта ва ҳамгироии густурдаи байналмилалӣ – Донишгоҳи Тарту, ки аз рӯи ихтисосҳои ҳуқуқ, психология, иқтисод, информатика, математика, тиб, Донишгоҳи технологияи Таллин, ки аз рӯи ихтисосҳои саноат, муҳандисӣ, тиб ва электроника ва Донишгоҳи Таллин, ки аз рӯи ихтисоси педагогика мутахассис омода месозанд, маъруф аст. Тоҷикистон низ донишгоҳҳои маъруф, аз ҷумла, Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ, Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С.Айнӣ, Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино ва дигарҳоро дорад, ки ба рушди илмҳои дақиқ, иҷтимоӣ ва гуманитарӣ мусоидат менамоянд.

Таваҷҷуҳ ба таҳсилоти педагогӣ дар Тоҷикистон яке аз бартариҳои муҳим аст. Барои баланд бардоштани мақоми омӯзгор ва дастгирии онҳо, пеш аз ҳама, озмунҳои гуногуну мукофотҳои соҳавӣ ва давлатӣ созон дода шудаанд.

Муҳимтар аз ҳама, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ҳар баромаду суҳанронии худ ба соҳаи маориф таваҷҷуҳи зоҳир мекунанд ва зимни сафарҳо ба минтақаҳои кишвар ҳатман бо омӯзгорон мулоқот баргузор менамоянд. Маҳз ин таваҷҷуҳи ҳоси Роҳбарияти олии кишвар буд, ки ахиран дар ҳусуси таҳияи қонуни вижа «Дар бораи мақоми омӯзгор» дастур доданд.

Хулоса

Низомии таҳсилоти Эстония бо рақамисозӣ, озодии педагогӣ ва муносибати инфиродӣ махсусияти худро дорад. Аммо Тоҷикистон дар рушди таълим ва тарбия, омӯзиши арзишҳои миллӣ, густариши шабакаи муассисаҳои таълимиӣ ва ҷалби омӯзгорони ҷавон бартариҳои худро нишон медиҳад.

Хусусан, густариши платформаҳои рақамӣ дар мактабҳо, ҷалби бештари волидайн ба раванди таълим тавассути системаҳои электронӣ, дастгирии омӯзгорон тавассути барномаҳои муосирӣ тақмили ихтисос, ташаккули муҳити созанда ва ҳамгироии барои рушди шахсият ва таълими ҷанбаҳои ахлоқию ватандӯстӣ аз зумраи иқдомҳоеанд, ки тайи солҳои охир рӯи даст гирифта шудаанд.

Дар маҷмӯъ, ҳарду кишвар дар низомии таҳсилот таҷрибаи худро доранд. Дар шароити муосир, зарур аст, ки Тоҷикистон аз таҷрибаи рақамии Эстония истифода барад ва ҳамзамон, Эстония таҷрибаи Тоҷикистонро дар самти ҳифзи арзишҳои миллии ахлоқӣ худ, ки асоси устувории ҷомеаанд, мавриди омӯзиш қарор диҳад.

Эҳсонӣ ХУШБАХТ,
«Омӯзгор»

Дар Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон байни донишҷӯдӯхтарон даври якуми озмуни «Ҳар он кас, ки шоҳномаҳои кунда...» баргузор шуд.

НОМГҶӢИ

мавзуъҳои намунавӣ барои бахшҳои машварати августии кормандони муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ ва миёнаи умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли 2025

1. Масъалаҳои муҳимми рушди маориф барои машварати васеи кормандони соҳаи маориф

1. Стратегияи миллии рушди маорифи Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 – дурнамои рушду пешравӣ ва беҳдошти раванди таълиму тарбия.

2. Мақомоти ҳокимияти давлатии шаҳр (ноҳия) дар татбиқи ҳадафҳои ислоҳот дар соҳаи маориф.

3. Нақши раёсат ва шӯъбаи маорифи мақомоти ҳокимияти давлатӣ дар амалигардони дастури супоришҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ва барномаҳои давлатии соҳаи маориф.

4. Фаъолияти шӯъбаи маориф ҳамчун мақомоти маҳаллии соҳа дар рушд ва баланд бардоштани сифати таълиму тарбия.

5. Нақши мактаб, оила ва аҳли ҷомеа дар таълиму тарбияи насли наврас.

6. Дурнамо ва ҳадафҳои соҳаи маориф дар самти амалигардони гузариш ба низомии баҳозузории бисёрҳола.

7. Аҳамияти «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илм ва маориф» эълоннамудани солҳои 2020-2040 барои расидан ба ҳадафи ҷоруми стратегӣ – саноатикунии босуръати кишвар.

2. Мудир ва мушовирони кабинетҳои методии шӯъбаҳои маориф

1. Асосҳои гузариш ба низомии баҳозузории бисёрҳола ба дониш, малака ва маҳорати хонандагон дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

2. Афзалиятҳои низомии нави баҳозузории бисёрҳола дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

3. Муқаррароти низомии баҳозузории 10-ҳола, меъёрҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо.

4. Арзёбиҳои дониш, малака ва маҳорати хонандагон дар низомии баҳозузории 10-ҳола – тақозои замон дар баланд бардоштани сифати таҳсилот.

5. Воситаҳои арзёбии ташаккулдиханда ва мавқеи истифодаи онҳо дар раванди таълим.

6. Арзёбии ташҳисӣ ва раванди истифодаи он дар дарс.

7. Арзёбиҳои ҷамъбасти ва мавқеи натиҷаҳои онҳо.

8. Меъёрҳои баҳозузории 10-ҳола ба дониш маҳорат ва малакаи хонандагони синфҳои ибтидоӣ.

9. Принципиҳои баҳозузорӣ дар низомии бисёрҳолаи баҳозузорӣ.

10. Назарияи арзёбии ташаккулдиханда.

11. Арзёбии миллӣ – дастоварди таълимии хонандагон.

12. Низомии арзёбии байналмилалӣ (PISA).

13. Таксономияҳои мақсадҳои таълим дар дарси муосир.

14. Муносибати сохторӣ ва функсионалӣ дар таълим ва афзалияти онҳо.

15. Ҷанбаҳои муҳимми рушди муттасили касбии омӯзгор ва таснифоти онҳо.

16. Мутобиқсозӣ ва истифодаи изҳорот (хиштҷаҳо) дар ҷанбаи «Шакли кор» дар раванди ташҳиси дарс.

17. Роҳ ва усулҳои асосии омӯзиш, ҷамъбаст ва паҳн намудани таҷрибаи пешқадами педагогии омӯзгорон (аз таҷриба).

18. Муносибати босалоҳият дар раванди таълим ва афзалияти он дар бехтар гардидани сатҳ ва сифати таълим.

19. Технологияи муосири педагогӣ ва тарҳрезии раванди таълим дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

20. Асосҳои концептуалии низомии баҳозузории бисёрҳола ба дониш, малака ва маҳорати хонандагон дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

21. Истифодаи васоили ташҳис дар раванди мушоҳидаи дарс.

22. Тафаккури интиқодӣ ва роҳҳои рушди он дар раванди таълим.

3. Бахши директории муассисаи таҳсилоти умумӣ

1. Директор – роҳбари умумии муассисаи таълимӣ.

2. Асосҳои гузариш ба низомии баҳозузории 10-ҳола ба дониш, малака, маҳорат ва рафтори хонандагон дар муас-

сисаҳои таҳсилоти умумии Тоҷикистон.

3. Роҳҳои ҳамкорӣ бо падару модарӣ хонандагон ва аҳли ҷомеа дар татбиқи низомии баҳозузории 10-ҳола дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

4. Муқаррароти низомии баҳозузории 10-ҳола, меъёрҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо.

5. Муносибати босалоҳият дар раванди таълим ва афзалияти он дар бехтар гардидани сатҳ ва сифати таълим.

6. Асосҳои концептуалии низомии баҳозузории бисёрҳола ба дониш, малака ва маҳорати хонандагон дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

7. Таҳлили муқоисавии арзёбиҳои байналмилалӣ PISA ва TIMSS.

8. Хударзёбӣ ва худбаҳодихӣ дар низомии баҳозузории 10-ҳола.

9. Директор: менечмент ва менечер.

10. Нақши фаъолияти муштараки директор ва муовини директории муассисаи таълимӣ оид ба корҳои таълим дар самти идоракунӣ ва назорат.

11. Ҷамоаҳои фаъолияти Шурои педагогӣ ва Шурои методӣ дар беҳдошти раванди таълиму тарбия.

12. Методологияи таҳлили дарси омӯзгорон аз ҷониби роҳбарият ва нақши он дар баланд бардоштани сатҳи касбии омӯзгорон.

13. Тартиби ташкил ва гузарондани аттестатсияи кормандони соҳаи омӯзгорӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

14. Роҳҳои ғайригардондани фонди ғайрибучавии муассисаҳои таълимӣ.

15. Нақши Ассотсиатсияи волидон-омӯзгорон (АВО) дар рушди замонавӣ моддӣ-техникӣ ва кадрӣ муассисаҳои таълимӣ.

16. Рақамикунории раванди таълим ва гузариш ба системаи идоракунӣ eDonis – талаботи замон.

17. Истифодаи интернет дар раванди омӯзиши омеҳа ва машваратҳои маҷозӣ (онлайнӣ).

18. Роҳҳои ҷалби хатмкунандагони синфи 9-и муассисаи таълимӣ барои ғирфтани маълумоти миёнаи умумӣ.

4. Бахши муовинҳои директор оид ба таълим

1. Меъёрҳои баҳозузории 10-ҳола ба дониш, маҳорат ва малакаи хонандагони синфҳои 5-6.

2. Омода намудани падару модарон оид ба ҷорӣ намудани низомии баҳозузории 10-ҳола ва меъёрҳои арзёбӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

3. Роҳҳои гузаронидани мониторинги сифати таълим дар муассисаҳои таълимӣ.

4. Миссияи баҳозузорӣ дар раванди таълим: рушди шахсияти хонанда ва фаъолияти касбии омӯзгор.

5. Принципиҳои баҳозузорӣ дар низомии баҳозузории бисёрҳола.

6. Намуд ва шаклҳои арзёбиҳо ба дониш, малака, маҳорат ва рафтори хонандагон дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ дар низомии баҳозузории 10-ҳола.

7. Муқаррароти низомии баҳозузории 10-ҳола, меъёрҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо.

8. Арзёбии ташҳисӣ ва раванди истифодаи он дар дарс.

9. Арзёбиҳои ҷамъбасти ва мавқеи натиҷаҳои онҳо.

10. Воситаҳои арзёбии ташаккулдиханда ва мавқеи истифодаи онҳо дар раванди таълим.

11. Асосҳои концептуалии низомии баҳозузории бисёрҳола ба дониш, малака ва маҳорати хонандагон дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

12. Тамоюли татқиқоти байналмилалӣ дар соҳаи математика ва илмҳои табиӣ (TIMSS).

13. Таксономияҳои мақсадҳои таълим дар дарси муосир.

14. Хударзёбӣ ва худбаҳодихӣ дар низомии баҳозузории 10-ҳола.

15. Идоракунӣ сифати таҳсилот дар муассисаҳои таълимӣ.

16. Технологияи муосири таълим - омили рушди касбияти омӯзгор.

17. Қумаки методӣ ба мутахассисони ҷавон ва нақши он дар рушди маҳорати касбии онҳо.

18. Фаъолияти муназзами Шурои ме-

тодӣ – кафолати суботи раванди таълим.

19. Дарси муосир ва талабот ба он.

14. Муносибати босалоҳият ва роҳҳои татбиқи он дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

20. Таҳияи нақшаи дарсии яксоата бо дарназардошти муносибати босалоҳият ба таълим.

5. Бахши муовинони директор оид ба корҳои тарбия

1. Нақши Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи масъулият барои таълиму тарбияи кӯдак», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи танзими анъана ва ҷашну маросим дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» дар тарбияи ахлоқии хонандагон.

2. Омода намудани падару модарон оид ба ҷорӣ намудани низомии баҳозузории 10-ҳола ва меъёрҳои арзёбӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

3. Роҳҳои ҳамкорӣ бо падару модарӣ хонандагон ва аҳли ҷомеа дар татбиқи низомии баҳозузории 10-ҳола дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

4. Баҳозузорӣ ба кӯшишу ғайрат ва рафтори хонандагон дар низомии баҳозузории 10-ҳола.

5. Саҳми оила ва муассисаи таълимӣ дар ташаккули шахсияти кӯдак.

6. Мавқеи муовини директор оид ба корҳои тарбия дар тарбияи ҳукукии хонандагон.

7. Тартиби гузаронидани ҷарабаниҳои беруназсинфӣ ва аҳамияти онҳо дар рушди ҷаҳонбинию маънавии хонандагон (аз таҷриба).

8. Роҳҳои баланд бардоштани тарбияи ватандӯстии хонандагони зинаи таҳсилоти миёнаи умумӣ ва омода намудани онҳо барои хизмат дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳ дар муассисаҳои таълимӣ (аз таҷриба).

9. Нақши муовини директор оид ба корҳои тарбия дар самти роҳнамоии интиҳобӣ касбии хонандагон (аз таҷриба).

10. Мафҳум, мақсад ва заминаҳои тарбияи ҳештаншиниҳои хонандагон дар асоси талаботи Консепсияи миллии тарбия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон.

11. Ҷамқорӣи муовини директор оид ба корҳои тарбия бо падару модарон - омили муҳими тарбияи ахлоқию маънавии хонандагон.

12. Комиссияҳои ҷамъиятӣ дар татбиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи масъулият барои таълиму тарбияи кӯдак» ва ҳамқорҳои онҳо дар муассисаи таълимӣ.

13. Инноватсия дар ташкил ва гузаронидани дарсҳои тарбияӣ.

6. Бахши роҳбарони синф

1. Омода намудани падару модарон оид ба ҷорӣ намудани низомии баҳозузории 10-ҳола ва меъёрҳои арзёбӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

2. Роҳбари синф ва нақши ӯ дар тарбияи ахлоқӣ ва худшиниҳои хонандагон.

3. Роҳҳои пешгирии низоъҳои байни-мактабии хонандагон (аз таҷриба).

4. Ҷамқорӣи оила, муассисаи таълимӣ ва роҳбари синф дар таълиму тарбияи хонандагон.

5. Омилҳои пайдоиши зухуроти манфӣ дар кӯдак ва роҳҳои барқарорфсозии он (аз таҷриба).

6. Роҳҳои ҷалби кӯдакон ба китобхонӣ (аз таҷриба).

7. Ҷамқорӣи муовини директор оид ба корҳои тарбия ва роҳбари синф бо падару модарон – омили асосии тарбияи ахлоқию маънавии хонандагон.

8. Нақши роҳбари синф дар ҷалби хатмкунандагони синфи 9 барои ғирфтани маълумоти миёнаи умумӣ.

9. Омилҳои асосии ташаккулдихии қобилияти зехнии хонандагон дар натиҷаи истифода аз технологияи муосири таълим.

10. Ҷамқорӣи мактаб, оила ва аҳли

ҷомеа дар пешгирии ҷинояти наврасону ҷавонон.

11. Тарбияи ахлоқии хонанда – вазифаи муҳими оила ва муассисаи таълимӣ.

12. Талабот ва мақсади асосӣ дар таҳияи нақшаи тарбиявии роҳбарони синф.

13. Ҷамқорӣи роҳбари синф бо ташкилотҳои худидоракунӣи муассисаҳои таълимӣ.

14. Роҳбарони синфҳо ва ҳуҷҷатнигорӣи онҳо дар шароити муосир.

15. Омӯзиш, таҳлил ва назорати дафтар ва рӯзномаи хонандагон – омили баланд бардоштани сифати таҳсилот.

16. Интиҳоби мавзуҳои барои дарсҳои тарбиявӣ дар асоси 18 унсӯри Консепсияи миллии тарбия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон.

17. Журналҳои синф ва масъулияти роҳбари синф дар раванди истифодаи он.

18. Роҳбари синф ва ҳамқорӣ бо Қумитаи падару модарон дар татбиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи масъулият барои таълиму тарбияи кӯдак».

19. Роҳҳои самаранок ва шавқовар ташкилу гузарондани соатҳои тарбиявӣ.

7. Бахши равоншиниҳои муассисаҳои таълимӣ

1. Саҳми равоншиниҳои муассисаи таълимӣ дар ташаккули қобилияти зехнии хонандагон.

2. Асосҳои психологии муътадилгардони муносибатҳои байниҳамдигарии омӯзгорон, хонандагон ва падару модарон.

3. Заминаҳои психологӣ ва педагогии рушди тафаккури инноватсионии наврасону ҷавонон дар раванди истифода аз интернет.

4. Равоншиниҳои муассисаи таълимӣ ва нақши ҷамқорӣи ӯ бо шахсони бонуфузи маҳал дар инкишофи тафаккури зехнии хонандагон.

5. Равоншиниҳои муассисаи таълимӣ дар пешгирии қонунвайронкунӣи ва қосташии ахлоқии наврасону ҷавонон.

6. Хусусиятҳои психологии хонандагони синну соли хурди мактабӣ ва роҳҳои рушди онҳо.

7. Хусусиятҳои психологии хонандагони синну соли миёнаи мактабӣ ва методҳои таълиму тарбияи онҳо.

8. Нақши машварати психологӣ дар муътадилгардони раванди таълиму тарбия дар муассисаҳои таълимӣ.

9. Омилҳои пайдоиши зухуроти манфӣ дар кӯдак ва роҳҳои барқарорфсозии онҳо.

10. Ташаккули шавқу ҳавас ва донишандӯзии хонандагон дар раванди таълим.

11. Истифодаи роҳҳои фаъолгардони равонии хонандагон дар ҷараёни таълим.

12. Талаботи психологӣ-педагогӣ дар раванди таълим.

13. Хусусиятҳои ташаккули равонии хонандагони синфҳои ибтидоӣ.

14. Хусусиятҳои равонӣ ва маърифатии хонандагон.

15. Роҳҳои инкишофи эҳсос ва идроки хонандагон ҳангоми машғулиятҳо.

16. Хусусиятҳои равонии омода намудани падару модарон оид ба ҷорӣ кардани низомии баҳозузории 10-ҳола ва меъёрҳои арзёбӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

17. Роҳҳои ҷалби хатмкунандагони синфи 9-и муассисаи таълимӣ барои ғирфтани маълумоти миёнаи умумӣ.

8. Бахши мактаб-интернатҳои ҷумҳурӣ

1. Нақши Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ташаккули ҳувияти миллӣ, ҷаҳонбинӣ ва ҳудӯғҳои хонандагони мактаб-интернатҳо (аз таҷриба).

2. Тарбияи мактаббачагони мактаб-интернат аз диди талаботи муосири ислоти маориф.

3. Муқаррароти низомии баҳозузории 10-ҳола, меъёрҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо дар мактаб-интернат.

(Давомаш дар саҳ. 8)

ТАСҶЕҲ

Дар мақолаи «Вазъи кабинетҳои технологияи иттилоотӣ чӣ гуна аст?» («Омӯзгор», №19, 8 майи соли 2025, с. 7) ҷумлаи «... дар муассиса 126 компютер, 16 тахтаи электронӣ ва 12 принтер мавҷуд аст, ки аз ин шумора ҳамагӣ 9 компютер фаъол аст», ба таври зайл хонда шавад: «... дар муассиса 126 компютер, 16 тахтаи электронӣ ва 12 принтер мавҷуд аст, ки аз ин шумора ҳамагӣ 9 компютер фаъол нест».

Бонки Осиёи Рушд омодагашро барои ҷудо намудани 500 миллион доллар барои сохтмони нерӯгоҳи «Роғун» тасдиқ намуд.

(Аввалиш дар сах. 7)

4 Арзёбҳои дониш, малака маҳорати хонандагон дар низоми баҳогузори 10-хола – тақозои замон дар баланд бардоштани сифати таълим дар мактаб-интернат.

5. Воситаҳои арзёбии ташаккулдиҳанда ва мавқеи истифодаи онҳо дар раванди таълим дар мактаб-интернат.

6. Арзёбии ташхисӣ ва раванди истифодаи он дар дарс.

7. Арзёбҳои ҷамъбасти ва мавқеи натиҷаҳои онҳо.

8. Меъёрҳои баҳогузори 10-хола ба дониш, маҳорат ва малакаи хонандагони мактаб-интернат.

9. Принсипҳои баҳогузори дар низоми баҳогузори бисёрхола.

10. Назарияи арзёбии ташаккулдиҳанда.

11. Арзёбии миллий – дастовардҳои хонандагон дар мактаб-интернат.

12. Тарбия – воситаи муҳими маълумот ва маданияту маърифати хонандагони мактаб-интернат.

13. Роҳу усулҳои ташкили худидоракунии тарбиягирандагон дар мактаб-интернатҳо.

14. Тарбияи хонандагони мактаб-интернат дар руҳияи росткорӣ, масъулиятшиносӣ ва дигар хислатҳои неки инсонӣ.

15. Роҳҳои инкишофи маҳорат, қобилият ва малакаҳои меҳнатно зебопарастии тарбиягирандагон дар мактаб-интернатҳо.

16. Усулҳои ғаёлгардонии хонандагони мактаб-интернат дар дарс.

17. Роҳбарӣ ва назорат ба ғаёлияти роҳбарони синф ва мураббияҳо.

18. Мураббӣ ва нақши ӯ дар ташкили гузаронидани вақти холии (мақсаднок)-и тарбиягирандагон.

9. Бахши педагогикаи истисноӣ (инклюзивӣ)

1. Таълим дар ҳона барои кӯдакони имконияташон маҳдуд ва низоми ба таълим фаро гирифтани онҳо дар муассисаҳои таълимӣ.

2. Роҳу усулҳои корбарӣ бо кӯдакони имконияташон маҳдуд ва ҳамкорӣ бо падару модарони онҳо ва ба таълим фаро гирифтани онҳо.

3. Заминаҳои ҳуқуқӣ, раванӣ ва педагогии ташкили таҳсилоти фарогир дар Ҷумҳурии Тоҷикистон.

4. Ба касбомӯзӣ ҷалб намудани кӯдакони имконияташон маҳдуд.

5. Ташаккули шуури ахлоқии кӯдакони дорои имконияташон маҳдуд дар раванди таълим.

6. Дар руҳияи пуртоқатӣ ва таҳаммулпазирӣ тарбия намудани хонандагони имконияташон маҳдуд.

7. Заминаҳои педагогӣ-иҷтимоии тарбияи кӯдакони имконияташон маҳдуд дар раванди таҳсилоти фарогир.

8. Хусусиятҳои таълими савод дар синфҳои 1-уми кӯдакони имконияташон маҳдуд.

9. Мушқилоти тарбия ва таъмин намудани омодагии кӯдакони имконияташон маҳдуд ба ҳаёти оилавӣ.

10. Татбиқи муносибати босалоҳият дар таълими кӯдакони имконияташон маҳдуд.

10. Бахши китобдорони муассисаҳои таълимӣ

1. Нақши китобхонаи муассисаи таълимӣ дар тарбияи маънавии хонандагон.

2. Феҳристи китобҳои серхонанда дар китобхона.

3. Роҳҳои ғанӣ гардонидани фонди китобхонаи муассисаи таълимӣ.

4. Нақши чорабиниҳои беруназсинфӣ фарҳангӣ дар бедор намудани майлу рағбати хонандагон ба китоб.

5. Нақши китоб дар ҳаёти шахсии хонандагони муассисаҳои таълимӣ.

6. Роҳҳои самараноки ҷалби хонандагон ба китобхона.

7. Нақши китобхонаи муассисаи таҳсилоти умумӣ дар тақмили маҳорати педагогии омӯзгорон ва ҷаҳонбинии хонандагон.

8. Китоб – манбаи дониш ва омилҳои муҳими ташаккули маърифат ва ҷаҳонбинии хонандагон.

9. Фарқияти китобхонаи электронии муассисаи таҳсилоти умумӣ аз китобхонаи анъанавӣ.

10. Шаклҳои ҷалби хонандагон ба китобу китобхона.

11. Ҳамкории китобдори муассисаи таълимӣ, роҳбарони синф ва падару модар оид ба иҷора додани китобҳои дарсӣ

дар муассисаи таълимӣ.

12. Китобхонаи муассисаи таълимӣ ва нақши он дар озмуни «Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст».

11. Бахши роҳбарони созмони хонандагон

1. Созмони хонандагон: идоракунии ва банақшагирии ғаёлият ва мавқеи он дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

2. Тартиби ба роҳ мондани ғаёлияти созмони хонандагон дар муассисаҳои таълимӣ (аз таҷриба).

3. Ҷаёлият ва самтҳои зинаи «Ахтарон»-и Созмони хонандагон (аз таҷриба).

4. Ҷаёлият ва самтҳои зинаи «Ворисони Сомониён»-и Созмони хонандагон (аз таҷриба).

5. Ҷаёлияти аъзои зинаи сеюми Созмони хонандагон – «Сомониён» (аз таҷриба).

6. Ҳимояи ҳуқуқи манфиатҳои аъзои Созмони хонандагон.

7. Созмони хонандагон ва нақши аъзо дар пешгирӣ намудани қонуншиканиҳо, ҷинояткорӣ ва шомилшавӣ ба гурӯҳҳои ифротгароӣ.

9. Созмони хонандагон: ҳуҷҷатнигорӣ ва тартиби ҷиҳозонидани кабинетҳои он.

10. Усулҳои ҳамкории роҳбарии Созмони хонандагон бо роҳбарони синфҳо дар муассисаҳои таълимӣ (аз таҷриба).

11. Тартиби қабул ба Созмони хонандагон.

12. Роҳбарии созмон ва нақши ӯ дар амалӣ намудани нақшаи чорабиниҳои корҳои тарбиявӣ тарғиботӣ дар муассисаҳои таълимӣ (аз таҷриба).

12. Бахши мураббияҳои муассисаҳои томактабӣ

1. Роҳу усули шинос намудани кӯдакон бо табиати ғайризинда.

2. Сайругашти мақсаднок дар табиат ва натиҷагирӣ аз он.

3. Тарбияи муносибати эстетикӣ кӯдакон нисбат ба табиат.

4. Роҳу усули инкишоф додани мушакҳои даст ва ангуштони кӯдакони синни томактабӣ тавассути машқ ва машғулияти расмкашӣ.

5. Тарбияи эстетикӣ кӯдакони синни 4-5-сола дар муассисаҳои томактабӣ.

6. Нақши бозҳои миллии тоҷикӣ дар тарбияи ҳештаншиносии кӯдакони синни томактабӣ.

7. Ҳифзи саломатӣ ва инкишофи ҷисмонӣ кӯдакон.

8. Усули гузаронидани машғулияти инкишофи нутқ дар гурӯҳи якуми хурд.

9. Омӯзиши забонҳои русӣ ва англисӣ дар муассисаҳои томактабӣ ва роҳҳои амалигардонии он.

10. Аҳамият ва зарурати баргузори машғулияти ташаккули тасаввуроти математикӣ дар кӯдакони гурӯҳи миёна (4-5-сола).

11. Асоси талабот ба ташкил ва баргузори машғулиятҳои таълимӣ.

12. Бозҳои дидактикӣ ҳамчун усули ташаккули математикӣ дар қобилияти кӯдакони синни калони томактабӣ.

13. Аҳамияти бозҳои серҳаракат дар тарбия ва инкишофи ҷисмонӣ кӯдакони синни томактабӣ.

14. Нақши волидайн дар тарбияи кӯдакони синни томактабӣ.

15. Истифодаи технологияи иттилоотӣ ва коммуникативӣ дар ташаккули зеҳнии кӯдакон.

16. Нақши бозҳои дидактикӣ дар инкишофи қобилияти математикӣ дар кӯдакони синни томактабӣ.

17. Мавқеи кабинетӣ методӣ дар рушди маҳорати касбии мураббӣён ва тарзи таҷҳизонидани он.

18. Роҳҳои расондани кумаки методӣ ва дастурдиҳӣ ба оилаҳое, ки кӯдакони синну соли томактабиро дар ҳона тарбия мекунанд.

19. Тарбияи худшиносии кӯдакон ба воситаи афсона ва дигар жанрҳои фольклорӣ.

13. Бахши марказ (гурӯҳ)-ҳои инкишофи кӯдак

1. Тартиби ташкили Марказ (гурӯҳ)-и инкишофи кӯдак дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

2. Усулҳои омӯзондани қоидаҳои ҳаракат дар роҳ ба кӯдакони омодагӣ ба мактаб.

3. Нақши бозҳои сюжетдор дар тарбияи кӯдакони синни томактабӣ.

4. Усулҳои инкишофи мушакҳои хурди даст ва калони пойҳо дар кӯдакони омодагӣ ба мактаб.

5. Аҳамияти суруд дар тарбияи маънавии кӯдакон (аз таҷриба).

6. Нақши машғулияти суробсозӣ дар рушди тасаввуроти кӯдакон.

7. Инкишоф ва тарбияи ҳисси худшиносии худогоҳӣ дар кӯдакони синни омодагӣ ба мактаб.

8. Усулҳои кор бо омӯзгор – мураббӣ-ни ҷавон ҷиҳати рушди касбии онҳо.

9. Нақши Маркази инкишофи кӯдак дар омадасозии кӯдакон ба мактаб.

10. Усулҳои тарбияи «Дӯстдори табии» дӯст доштани Ватан аст».

11. Инкишофи шахсият ва тарбияи маънавии кӯдакон дар марказҳои инкишофи кӯдак.

12. Аҳамияти бозҳои серҳаракат дар тарбия ва инкишофи ҷисмонӣ кӯдакони синни томактабӣ.

13. Ҳамгироии машғулиятҳои инкишофи нутқ ва математика дар гурӯҳи кӯдакони синни томактабӣ.

14. Омӯзиши инкишофи нутқ ва саводомӯзӣ дар марказҳои инкишофи кӯдак.

15. Роҳҳои омода намудани кӯдакон ба мактаб ва мушқилоти давраи гузариш.

16. Давраи мутобикшавии хонандагон ба мактаб ва зарурати ҷалби онҳо дар ин марҳала.

14. Бахши синфҳои ибтидоӣ (таълим бо забони тоҷикӣ)

1. Муқаррароти низоми баҳогузори 10-хола, меъёрҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо дар синфҳои ибтидоӣ.

2. Меъёрҳои баҳогузори 10-хола ба дониш, маҳорат ва малакаи хонандагони синфҳои ибтидоӣ.

3. Арзёбии ташхисӣ ва раванди истифодаи он дар синфҳои ибтидоӣ.

4. Арзёбҳои ҷамъбасти ва мавқеи натиҷаҳои онҳо дар синфҳои ибтидоӣ.

5. Воситаҳои арзёбии ташаккулдиҳанда ва мавқеи истифодаи онҳо дар раванди таълим дар синфҳои ибтидоӣ.

6. Таксономияҳои мақсадҳои таълим дар синфҳои ибтидоӣ.

7. Муносибати босалоҳият ва самарайи он дар синфҳои ибтидоӣ.

8. Банақшагирии дарс – асоси муносибати босалоҳият дар синфҳои ибтидоӣ.

9. Корҳои лоиҳавӣ ва нақши онҳо дар таълими фанни табиитшиносӣ (олами атрофи).

10. Роҳу усулҳои гузарондани бозҳои серҳаракат дар дарсҳои тарбияи ҷисмонӣ.

11. Бедор намудани шавқи хонандагони синфҳои ибтидоӣ ба адабиёти бадеӣ иттилоотӣ.

12. Роҳҳои ҷалби ҳамешагии кӯдакон ба китоб ва китобхона.

13. Таҳлили ҷанбаҳои асосии методикаи таълими фанҳо дар муносибати босалоҳият.

14. Методикаи ташкили корҳои беруназсинфӣ аз фанни математика дар синфҳои камнуфус.

15. Ташаккули шавқи ҳавас ва донишандӯзии хонандагон дар раванди таълими математика.

16. Инкишофи қобилияти фардии хонандагони синфҳои ибтидоӣ дар таълими санъат ва меҳнат.

17. Тарзи истифодаи қорҳои таълимӣ дар раванди таълими синфҳои ибтидоӣ.

15. Бахши синфҳои ибтидоӣ (таълим бо забони русӣ)

1. Положения 10-балльной системы оценивания, критерии оценки и методика их внедрения в начальных классах.

2. 10-балльные критерии оценки знаний, умений и навыков учащихся начальной школы.

3. Диагностическая оценка и процесс ее использования в начальных классах.

4. Суммативное оценивание и положение его результатов в начальных классах.

5. Инструменты формативного оценивания и роль их использования в образовательном процессе в начальной школе.

6. Таксономии образовательных целей в начальной школе.

7. Пути подготовки детей к школе и трудности периода перехода из семей в школу. Задача преподавателя 1-го класса (из опыта).

8. Роль методических объединений преподавателей в совершенствовании профессиональных навыков преподавателей начальных классов.

9. Формирования умственных развитие начальных классов по математике.

10. Методы пробуждения стремления

учеников начальных классов в использовании художественных книг (рассказов, сказок, стих, пословицы и поговорок).

11. Формирования желания интереса учеников начальных классов в процессе изучения информационно художественной литературы.

12. Формирования творческих возможностей, самостоятельности, активности учеников в преподавание начальных классов.

13. Целевого и интеллектуального изучения предмета искусство и труда в начальных классах.

14. Пути осуществлении законов сложения и умножений в арифметических операций

15. Пробуждении желаний и интереса учеников начальных классов в решении математических упражнений.

16. Работа с гласными звуками на уроках русского языка на 2 классе.

16. Бахши синфҳои ибтидоӣ (таълим бо забонҳои ўзбекӣ, қирғизӣ, туркманӣ. Омӯзгорон метавонанд вобаста ба фанни таълими мавзӯҳоро тарҷума намоянд)

1. Муқаррароти низоми баҳогузори 10-хола, меъёрҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо дар синфҳои ибтидоӣ.

2. Меъёрҳои баҳогузори 10-хола ба дониш, маҳорат ва малакаи хонандагони синфҳои ибтидоӣ.

3. Арзёбии ташхисӣ ва раванди истифодаи он дар синфҳои ибтидоӣ.

4. Арзёбҳои ҷамъбасти ва мавқеи натиҷаҳои онҳо дар синфҳои ибтидоӣ.

5. Воситаҳои арзёбии ташаккулдиҳанда ва мавқеи истифодаи онҳо дар раванди таълим дар синфҳои ибтидоӣ.

6. Таксономияҳои мақсадҳои таълим дар синфҳои ибтидоӣ.

7. Муносибати босалоҳият ва самарайи он дар синфҳои ибтидоӣ.

8. Банақшагирии дарс – асоси муносибати босалоҳият дар синфҳои ибтидоӣ.

9. Корҳои лоиҳавӣ ва нақши онҳо дар таълими фанни табиитшиносӣ (олами атрофи).

10. Роҳу усулҳои гузарондани бозҳои серҳаракат дар дарсҳои тарбияи ҷисмонӣ.

11. Бедор намудани шавқи хонандагони синфҳои ибтидоӣ ба адабиёти бадеӣ иттилоотӣ.

12. Роҳҳои ҷалби ҳамешагии кӯдакон ба китоб ва китобхона.

13. Таҳлили ҷанбаҳои асосии методикаи таълими фанҳо дар муносибати босалоҳият.

14. Методикаи ташкили корҳои беруназсинфӣ аз фанни математика дар синфҳои камнуфус.

15. Ташаккули шавқи ҳавас ва донишандӯзии хонандагон дар раванди таълими математика.

16. Инкишофи қобилияти фардии хонандагони синфҳои ибтидоӣ дар таълими санъат ва меҳнат.

17. Тарзи истифодаи қорҳои таълимӣ дар раванди таълими синфҳои ибтидоӣ.

17. Бахши забон ва адабиёти тоҷик, алифбо ва матни ниёгон ва маърифати оиладорӣ

1. Истифодаи муҳтавои Паёми Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз 28 декабри соли 2024) дар раванди дарсҳои забон ва адабиёти тоҷик.

2. Арзёбии ташхисӣ ва раванди истифодаи он дар таълими фанҳои гурӯҳи филологӣ.

3. Арзёбҳои ҷамъбасти ва мавқеи натиҷаҳои онҳо дар таълими фанҳои гурӯҳи филологӣ.

4. Меъёрҳои баҳогузори 10-хола ба дониш маҳорат ва малакаи хонандагон аз фанҳои забон ва адабиёти тоҷик.

5. Таксономияҳои мақсадҳои таълим дар раванди таълими забон ва адабиёти тоҷик.

6. Муқаррароти низоми баҳогузори 10-хола, меъёрҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо дар таълими фанҳои забон ва адабиёти тоҷик.

7. Эссе ва меъёрҳои баҳогузори он дар низоми баҳогузори 10-хола.

8. Ҷанбаҳои методии гузарондани диктанти санҷишӣ.

9. Муносибати босалоҳият ба таълим дар таълими фанҳои забон ва адабиёти тоҷик.

10. Омилҳои асосии ташаккули зеҳнии хонандагон дар дарсҳои забон ва адабиё-

ти тоҷик (аз таҷриба).

11. Тарзи таълими воситаҳои тасвири бадеӣ дар синфи 7-ум.

12. Таҳияи саволномаҳои тестӣ ва меъёриҳои баҳогузориҳои 10-ҳола дар он.

13. Роҳҳои истифодаи техника ва технологияи муосири таълим дар дарсҳои забон ва адабиёти тоҷик.

14. Меъёри баҳогузориҳои 10-ҳола ба қорҳои ҳатти ва ҷавобҳои шифоҳии хонандагон дар раванди таълими фанҳои забон ва адабиёти тоҷик.

15. Истифодаи усули ҳамкорӣ (интерактивӣ) дар таълими фанҳои забону адабиёт ва алифбо ва матни ниёгон.

16. Риояи қоидаҳои имлои забони тоҷикӣ дар раванди иҷрои қорҳои ҳатти.

17. Хусусиятҳои арзёбиҳои дониш, малака ва маҳорати хонандагон дар раванди таълими ғуруҳи фанҳои филологӣ.

18. Таълими имло аз фанни алифбо ва матни ниёгон.

19. Хусусиятҳои имлои калимаҳое, ки дар таркибашон «айн», «гайн» ва «ҳамза» доранд.

20. Тарзи таълими ҳуруфи мунфасила (аз таҷриба).

21. Роҳҳои омӯзиши навишти ҳуруфи ниёгон.

22. Роҳу усулҳои таълими ҳарфҳои муттасила.

23. Бо роҳу усулҳои ғайри таълим додани ҳуруфи ниёгон.

24. Маърифати оиладорӣ ва мавқеи он дар тарбияи наврасон.

25. Методҳои баргузори намудани ҷораниҳои берунасинфӣ аз фанни маърифати оиладорӣ.

18. Бахши забони давлатӣ

1. Ҷанбаи ҳештаншинӣ, гуманистӣ ва ватанпарастӣ дар асари Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон «Забони миллат – ҳастии миллат» ва роҳу усулҳои истифодаи онҳо дар ҷараёни дарсҳои забони давлатӣ.

2. Дарси проблемавӣ ва аҳамияти он дар рушди дониш ва ҷаҳонбинии хонандагон.

3. Аҳамияти санҷишҳои тестӣ дар дарсҳои забони давлатӣ.

4. Риояи меъёри «Қоидаҳои имлои забони тоҷикӣ» дар дарсҳои забони давлатӣ.

5. Аҳамияти муносибати босалоҳият ба таълим дар самти рушди маҳорату малакаи хонандагон ва нури зеҳнию ақлонии онҳо.

6. Роҳҳои ғайри гардондани захираи лугавии хонандагон дар дарси забони давлатӣ.

7. Роҳҳои инкишофи нутқи шифоҳӣ ва ҳаттии хонандагон тавассути мутолиаи китобҳои бадеӣ.

8. Истифодаи усулҳои ҳамкорӣ (интерактивӣ)-и таълим дар дарсҳои забони давлатӣ.

9. Муқаррароти низомии баҳогузориҳои 10-ҳола, меъёриҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо дар синфҳои ибтидоӣ.

10. Меъёриҳои баҳогузориҳои 10-ҳола ба дониш, маҳорат ва малакаи хонандагони синфҳои ибтидоӣ.

11. Арзёбии ташхисӣ ва раванди истифодаи он дар синфҳои ибтидоӣ.

12. Арзёбиҳои ҷамъбасти ва мавқеи натиҷаҳои онҳо дар синфҳои ибтидоӣ.

13. Воситаҳои арзёбии ташаккулдиҳанда ва мавқеи истифодаи онҳо дар раванди таълим дар синфҳои ибтидоӣ.

14. Тақсономияҳои мақсадҳои таълим дар синфҳои ибтидоӣ.

15. Роҳҳои пешгирӣ намудани галатҳои имлоӣ, китобат ва услубии хонандагон дар раванди дарсҳои забони давлатӣ.

16. Роҳҳои шавқовар гузарондани дарс (бо саволномаҳои тестӣ, варақаҳои фардӣ, муаммоҳо, бозииҳои грамматикӣ ва ҷайвордҳо).

19. Бахши русский язык и литература

1. Пути и методы использования Послание Президента Республики Таджикистан к Маджлиси Оли Республики Таджикистан (от 28.12.2024) на уроках русского языка и литературы.

2. Актуализация содержания внеурочной работы в общеобразовательных учреждениях.

3. Формирования культуры чтения школьников на уроках русского языка.

4. Свойства самопознания и патриотизма в произведениях Основатель мира и национального единства – Лидер нации, Президент Республики Таджикистан, ува-

жаемый Эмомали Рахмон, пути и методы их использования в процессе уроках русского языка и литературы.

5. Методика работы с одарёнными детьми, подготовках предметной олимпиаде.

6. Мониторинг качество знаний учащихся - основа систематизации знаний по русскому языку и литературе.

7. Из опыта работы передаваемых учителей русского языка и литературы города (района).

8. Усиления речевой направленности курса русского языка.

9. Как инструмент позволяет десятибалльная система, более чётко и объективно оценивать уровень знаний?

10. Использование технических средств обучения на уроках русского языка.

12. Инновационные методы и способы их использования на уроках

13. Кабинет русского языка и литературы в школе как средство повышения познавательного интереса к обучению школьников.

14. Положения 10-балльной системы оценивания, критерии оценки и методика их внедрения в уроках русского языка.

15. 10-балльные критерии оценки знаний, умений и навыков учащихся в уроках русского языка.

16. Диагностическая оценка и процесс ее использования в в уроках русского языка.

17. Суммативное оценивание и положение его результатов в в уроках русского языка.

18. Инструменты формативного оценивания и роль их использования в в уроках русского языка.

19. Таксономии образовательных целей в в уроках русского языка.

20. Бахши забонҳои хориҷӣ (англисӣ, ғаронсаӣ ва оломӣ).

Ин мавзӯро барои ҳамаи забонҳои хориҷӣ муштарак истифода мешаванд)

1. Нақши омӯзиши забонҳои русӣ ва англисӣ дар партави сиёсати дарҳои қулоқи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳамчун омилҳои шинохти миллӣ ва худшиносии шахс.

2. «Барномаи давлатии тақмили таълим ва омӯзиши забонҳои русӣ ва англисӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030» (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.08.2019, №438) ҳамчун омилҳои муҳими рушди забонмӯзӣ ва рушди тафаккури фарҳангии хонандагон.

3. Арзёбиҳо дар низомии баҳодихии 10-ҳола ба дониш, малака ва маҳорати хонандагони муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ва нақши онҳо дар таълими забонҳои хориҷӣ.

4. Муқаррароти низомии баҳогузориҳои 10-ҳола, меъёриҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо дар таълими фанни забони хориҷӣ.

5. Истифодаи муносибати босалоҳият дар раванди таълими забонҳои хориҷӣ ба низомии баҳогузориҳои 10-ҳола.

6. Истифодаи меъёриҳои низомии баҳогузориҳои 10-ҳола дар раванди омӯзиши забонҳои хориҷӣ.

7. Истифодаи технологияи иттилоотӣ коммуникативӣ ва воситаҳои аёнии таълимӣ дар таълими забонҳои хориҷӣ.

8. Луғатомӯзӣ – омилҳои муҳим зимни омӯзиши забонҳои хориҷӣ.

9. Аҳамияти шаклҳои қор дар омӯзиши забонҳои хориҷӣ.

10. Омӯзиши забонҳои хориҷӣ дар роҳ ба сӯи шинохти олам.

11. Саҳми забони модарӣ дар самти омӯзиши забонҳои хориҷӣ.

12. Алоқамандӣ, умумият ва омилҳои фарқкунандаи забонҳои хориҷӣ.

13. Нақши муносибати ғуфтуғӣ (диалогическая речь) зимни омӯзиши забонҳои хориҷӣ.

14. Луғат, луғатомӯзӣ ва нақши он дар омӯзиши забонҳои хориҷӣ.

15. Истифодаи усулҳои интерактивӣ ва қор бо варақчаҳо дар раванди забонмӯзӣ.

16. Нуктаҳои муҳими «Барномаи давлатии тақмили таълим ва омӯзиши забони русӣ ва англисӣ» дар пешрафти ғайри таълими забонмӯзӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

17. Нақши Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам

Эмомалӣ Раҳмон дар робита ба омӯзиши забонҳои хориҷӣ.

18. Роҳҳои беҳдошти таълими забонҳои хориҷӣ ва нақши омӯзгори соҳибқасб ва соҳибтаҷриба дар ин самт.

19. Нақши кабинетҳои лингвонӣ дар таълими забонҳои хориҷӣ.

20. Нақши қори мустақилона, қор аз рӯйи расм дар ташаккули забонмӯзии хонанда ва қобилияти фикронии ӯ дар дарсҳои забонҳои хориҷӣ.

21. Бахши таърих ва ҳуқуқи инсон

1. Истифодаи муҳтавои Паёми Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маджлиси Оли Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз 28.12.2024) дар раванди таълими таърихи халқи тоҷик ва таърихи умумӣ.

2. Арзёбӣ ва меъёриҳои низомии баҳогузориҳои 10-ҳола ба дониш, малака ва маҳорати хонандагон дар раванди таълими дарсҳои таърих ва ҳуқуқи инсон.

3. Муқаррароти низомии баҳогузориҳои 10-ҳола, меъёриҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо дар таълими фанҳои ҷомеашиносӣ.

4. Арзёбии ташхисӣ ва раванди истифодаи он дар дарсҳои фанҳои ғуруҳи ҷомеашиносӣ.

5. Арзёбиҳои ҷамъбасти ва мавқеи натиҷаҳои онҳо дар таълими фанҳои ғуруҳи ҷомеашиносӣ.

6. Воситаҳои арзёбии ташаккулдиҳанда ва мавқеи истифодаи онҳо дар раванди таълими фанҳои ҷомеашиносӣ.

7. Таҳияи тест ва меъёриҳои баҳогузориҳои 10-ҳола ба он. Тест дар арзёбии дониш, малака ва маҳорати хонандагон аз фанҳои таърих ва ҳуқуқи инсон.

8. Тақсономияҳои мақсадҳои таълим дар дарси муосир.

9. Истифодаи маълумотҳои оморӣ, диаграммаҳо дар рафти таълими таърихи халқи тоҷик.

10. Ташкили дарси намунавӣ бо истифода аз тахтаи электронӣ.

11. Аҳамияти омӯхтани истилоҳот ва луғат дар таълими фанни таърихи халқи тоҷик ва таърихи умумӣ.

12. Омода намудани истифодаи ҳаритаи мавзӯӣ дар дарс.

13. Тарбияи ватандӯстӣ дар раванди таълими фанҳои ғуруҳи ҷомеашиносӣ.

14. Истифодаи адабиёти бадеӣ дар раванди таълими дарси таърихи халқи тоҷик ва таърихи умумӣ вобаста ба мавзӯи дарсӣ.

15. Нақши китоби «Тоҷикон»-и академик Б. Гафуров дар рафти омӯзиши маводи иловагӣ дар рафти дарси таърихи халқи тоҷик.

16. Омода намудани презентатсия дар рафти баёни мавзӯи нав ва аҳамияти он дар аҳдқунии мавзӯи дарсӣ.

17. Роҳҳои ташкили ахбори сиёсӣ дар рафти қисми ташкили дарс ва аҳамияти он дар раванди ҷаҳонишавӣ.

18. Истифодаи усулҳои ғайри таълим дар дарси таърихи халқи тоҷик ва таърихи умумӣ.

19. Истифодаи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таълими фанҳои асосҳои давлат, ҳуқуқ ва ҳуқуқи инсон.

20. Маҳфили «Ҳомиёни ҳуқуқ» ва мавқеи он дар баланд бардоштани маърифати ҳуқуқии хонандагон.

21. Омӯзиши санадҳои меъёрию ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар рафти таълими асосҳои давлат ва ҳуқуқ.

22. Истифодаи китоби Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон «Тоҷикон дар оинаи таърих» дар дарсҳои таърих.

23. Ҷораниҳои берунасинфӣ ва нақши онҳо дар баланд бардоштани дониш, маҳорат ва малакаи хонандагон.

24. Ҷиҳозонидани кабинетҳои фанӣ, таъмин бо маводи таълимию методӣ ва нақши он дар баланд бардоштани сатҳи сифати дониши хонандагон.

22. Бахши математика ва нақшакашӣ

1. Муқаррароти низомии баҳогузориҳои 10-ҳола, меъёриҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо дар таълими фанҳои дақиқ ва риёзӣ.

2. Арзёбии ташхисӣ ва раванди истифодаи он дар таълими фанҳои ғуруҳи риёзӣ ва дақиқ.

3. Арзёбиҳои ҷамъбасти ва мавқеи натиҷаҳои онҳо дар таълими фанҳои ғуруҳи риёзӣ ва дақиқ.

4. Воситаҳои арзёбии ташаккулдиҳанда ва мавқеи истифодаи онҳо дар таълими фанни математика.

5. Тамоюли татқиқоти байналмилалӣ дар соҳаи математика ва илмҳои табиӣ (TIMSS).

6. Истифодаи технологияи муосири таълим дар дарсҳои математика.

7. Тақсономияҳои мақсадҳои таълим дар дарси математика.

8. Таълими проблемавӣ дар дарсҳои математика – асоси ташаккули зеҳнии хонандагон (аз таҷриба).

9. Аҳамияти бозииҳои шавқовар дар таълими математика.

10. Ҷораниҳои берунасинфӣ аз математика – воситаи баланд бардоштани шавқу ҳаваси хонандагон.

11. Нақши кабинетҳои математика дар ташаккули маҳорату малакаи хонандагон.

12. Таҳияи нақшаи тақвимӣ ва мавзӯи тибқи муқаррароти стандарт ва барномаи фанни математика.

13. Банакшагирии таълими фанни математика дар асоси муносибати босалоҳият дар таълим.

14. Роҳҳои татбиқи муносибати босалоҳият дар таълими фанни математика.

15. Нақши фанни математика дар рушди зеҳнии хонандагон.

16. Роҳҳои ҳалли масъалаҳои мантиқӣ аз фанни математика.

17. Роҳҳои рушди ғайри таълими эҷодии хонандагон тавассути бозииҳои математикӣ.

18. Истифодаи технологияи иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ дар раванди таълими фанни математика.

19. Истифодаи дурусти интернет ҳангоми дарс (аз таҷриба).

20. Роҳҳои ба озмуну олимпиадаҳо тайёр намудани хонандагони болаёқат аз фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ.

23. Бахши физика ва астрономия

1. Мавқеи таълими фанни физика дар амалӣ намудани «Ҳадафи қоруми миллӣ – саноатикунонии босуръати кишвар».

2. Татбиқи ҳадафҳои «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илм ва маориф» дар дарсҳои физика ва нучум (аз таҷриба).

3. Роҳҳои татбиқи муносибати босалоҳият дар таълими фанни физика.

4. Муқаррароти низомии баҳогузориҳои 10-ҳола, меъёриҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо дар таълими фанни физика.

5. Арзёбии ташхисӣ ва раванди истифодаи он дар таълими фанни физика.

6. Арзёбиҳои ҷамъбасти ва мавқеи натиҷаҳои онҳо дар таълими фанни физика.

7. Воситаҳои арзёбии ташаккулдиҳанда ва мавқеи истифодаи онҳо дар раванди таълими фанни физика.

8. Таҳияи тест ва тарзи муайян намудани ҳоли бадастовардаи хонанда дар асоси низомии баҳогузориҳои 10-ҳола.

9. Тамоюли тадқиқоти байналмилалӣ дар соҳаи математика ва илмҳои табиӣ (TIMSS).

10. Тақсономияҳои мақсадҳои таълим дар дарсҳои физика.

11. Моҳияти ҳалли масъалаҳо дар ҷараёни таълими фанни физика.

12. Мавқеи кабинет ва озмоишгоҳ дар таълими фанни физика (аз таҷриба).

13. Нақши қорҳои санҷишӣ дар арзёбии сатҳи сифати дониши хонандагон аз фанни физика.

14. Истифодаи бозииҳои таълимию мавқеи таълими шавқовар дар раванди таълими физика.

15. Муносибати босалоҳият дар таълими мавзӯи «Майдони электрӣ. Шадиияти майдони электрӣ».

16. Муносибати функционалӣ дар таълими фанни физика.

17. Тарзи ба нақша даровардани дарси яксоата бо назардошти муносибати босалоҳият дар таълими фанни физика (аз таҷриба).

18. «Мегаолам» – мафҳуми астрофизикӣ ва қайҳонии ҳозиразамон дар таълими фанни астрономия.

19. Нақши олимони тоҷик дар кашфи олами Қайҳон.

20. Роҳу усулҳои банакшагирии таълими фанни астрономия.

21. Мушқилоти таълими фанни астрономия ва роҳу усулҳои ҳалли онҳо

(Давомаш дар саҳ. 10)

(Аввалин дар сах. 9)

дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ (аз таҷриба).

22. Методи мушоҳидаи олами Кайҳон дар раванди таълими фанни астрономия.

24. Бахши химия

1. Истифодаи усулҳои интерактивӣ дар таълими фанни химия (аз таҷриба).

2. Таҷҳизонидани кабинети химия – талаботи замон.

3. Муқаррароти низоми баҳогузории 10-хола, меёрҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо дар таълими фанни химия.

4. Арзёбии ташхисӣ ва раванди истифодаи он дар таълими фанни химия.

5. Арзёбӣҳои ҷамъбасти ва мавқеи натиҷаҳои онҳо дар таълими фанни химия.

6. Воситаҳои арзёбии ташаккулдиҳанда ва мавқеи истифодаи онҳо дар раванди таълими фанни химия.

7. Тамоюли тадқиқоти байналмилалӣ дар соҳаи математика ва илмҳои табиӣ (TIMSS).

8. Таксономияҳои мақсадҳои таълим дар дарси химия.

9. Тавсифи элементҳои химиявӣ аз рӯйи мавқеашон дар системаи даврӣ.

10. Бо усули графикӣ ҳал намудани масъалаҳои химиявӣ.

11. Усулҳои омӯзиши карбогидрогенҳои сер дар синфи 10.

12. Роҳҳои омӯзонидани системаи муносири элементҳои химиявӣ. Гидролиз намакҳо ва тартиб додани муодилаи гидролиз намакҳо дар таълими химия.

13. Мавқеи ҳалли масъалаҳои гуногун дар таълими химия.

14. Муайян кардани дараҷаи оксидшавии элементҳо бо истифода аз усулҳои нави таълим.

15. Усули ҳалли масъалаҳо оид ба ёфти моддаҳои номаълуми органикӣ ва гайриорганикӣ.

16. Бо усули муносибати босалоҳият омӯзондани мавзӯи «Электроманфиати элементҳои химиявӣ» ба хонандагон.

17. Муҳимияти омӯзиши мавзӯи аммиак, истеҳсол ва истифодаи он дар ҳаёт.

18. Нақши «Ҳафтаҳои фаннӣ» ва «Маҳфилҳои фаннӣ» дар баланд бардоштани дониш ва маҳорати хонандагон.

19. Роҳу усулҳои тайёр намудани хонандагони боистеъдод ба озмунҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ аз фанни химия (аз таҷриба).

20. Роҳу усулҳои ташкил ва гузарондани корҳои лабораторӣ ва амалӣ аз фанни химия дар синфҳои 10-11 (аз таҷриба).

21. Методикаи таълими гидрооксидҳо.

25. Бахши биология ва экология

1. Рушди ҷаҳонбинии илмӣ, донишҳои замонавӣ бо тафаккури техникӣ яке аз ҳадафҳои «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илм ва маориф барои солҳои 2020-2040» дар дарсҳои биология ва экология.

2. Муқаррароти низоми баҳогузории 10-хола, меёрҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо дар таълими фанҳои биология ва экология.

3. Арзёбии ташхисӣ ва раванди истифодаи он дар дарсҳои биология ва экология.

4. Арзёбӣҳои ҷамъбасти ва мавқеи натиҷаҳои онҳо дар дарсҳои биология ва экология.

5. Тамоюли тадқиқоти байналмилалӣ дар соҳаи математика ва илмҳои табиӣ (TIMSS).

6. Таксономияҳои мақсадҳои таълим дар дарси химия.

7. Таҳияи тест ва арзёбии он дар таълими фанни химия.

8. Таълими мавзӯи «Муҳофизати рустаниҳои нодир ва нестшаванда» дар раванди таълими фанҳои биология ва экология.

9. Омилҳои антропогенӣ – сабабҳои дигаргуншавии иқлим дар дарсҳои биология ва экология.

10. Усулҳои омӯзиши ҳифзи табиат ва истифодаи самараноки бойгариҳои табиат дар дарсҳои биология ва экология.

11. Назари эволютсияи биохимиявӣ ва марҳалаҳои инкишофи Замин дар дарсҳои биология.

12. Бо усули муносибати босалоҳият омӯзондани мавзӯи «Пешгирӣ аз бемориҳои меъдаю рӯда» дар дарсҳои биология.

13. Рушди тарбияи экологӣ ва донишҳои экологии хонандагон дар замони муосир.

14. Арзёбии донишу малака ва маҳорати хонандагон дар дарсҳои экология ва биология дар шароити татбиқи муносибати босалоҳият ба таълим.

15. Гузарондани дарси кушод бахшида ба Даҳсолаи байналмилалӣ амал «Об барои рушди устувор, солҳои 2018-2028» аз фанни экология (аз таҷриба).

16. Усулҳои таълими ҳалли масъалаҳои генетикӣ ва биологӣ.

17. Таълими мавзӯи «Генетика ва таърихи инкишоф».

18. Усули таълими мавзӯи «Биосфера ва инсон» дар синфи 11.

19. Тарзи таълими мавзӯи «Аҳамияти нармаҷҳо дар табиат ва ҳаёти инсон».

20. Омилҳои таъсири инсон ба табиат.

21. Таърихи инкишофи замин ва олами органикӣ.

26. Бахши география**ва асосҳои иқтисодиёт**

1. Истифодаи самараноки харитаи мактабӣ ва дигар маводи иловагии таълим дар дарсҳои география.

2. Таксономияҳои мақсадҳои таълим дар дарси география.

3. Муқаррароти низоми баҳогузории 10-хола, меёрҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо дар таълими фанҳои география ва асосҳои иқтисодиёт.

4. Арзёбии ташхисӣ ва раванди истифодаи он дар дарсҳои география ва асосҳои иқтисодиёт.

5. Арзёбӣҳои ҷамъбасти ва мавқеи натиҷаҳои онҳо дар дарсҳои география ва асосҳои иқтисодиёт.

6. Воситаҳои арзёбии ташаккулдиҳанда ва мавқеи истифодаи онҳо дар раванди таълими фанҳои география ва асосҳои иқтисодиёт.

7. Пул. Таърихи пайдоиш ва вазифаҳои он дар раванди ҷаҳонишавӣ

8. Ташкили бозӣ ва саёҳат ҳамчун воситаи донишандӯзии хонандагон дар раванди дарсҳои география.

9. Роҳҳои истифодаи самараноки воситаҳои аёнии муосир дар дарсҳои география.

10. Бонкҳо. Сабабҳои пайдоиш ва нақши онҳо дар раванди иқтисодиёти ҷаҳон.

11. Мушоҳида ва таҷриба – воситаи фаъолгардонии хонандагон дар раванди омӯзиши фанни география.

12. Даромади оилаҳо. Нобаробарии даромад ва оқибатҳои он.

13. Бозор ва хусусиятҳои он. Омилҳои асосии рӯй овардан ба бозори ҷаҳонӣ.

14. Воситаҳои фаъолгардонии хонандагон дар дарсҳои география.

15. Муносибати босалоҳият дар дарсҳои география ва асосҳои иқтисодиёт.

27. Бахши суруд ва мусиқӣ

1. Муқаррароти низоми баҳогузории 10-хола, меёрҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо дар таълими фанни суруд ва мусиқӣ.

2. Арзёбии ташхисӣ ва раванди истифодаи он дар дарсҳои суруд ва мусиқӣ.

3. Арзёбӣҳои ҷамъбасти ва мавқеи натиҷаҳои онҳо дар дарсҳои суруд ва мусиқӣ.

4. Воситаҳои арзёбии ташаккулдиҳанда ва мавқеи истифодаи онҳо дар раванди таълими фанни суруд ва мусиқӣ.

5. Ташкил ва гузарондани ҷорабиниҳои «Истиклол – бузургтарин дастоварди миллӣ», «Наврӯз ҷаҳонӣ шуд», «Ваҳдати миллӣ», «Меҳргон ҷашни миллист», «Дар ситоиши модар» ва гайра дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ (аз таҷриба).

6. Роҳҳои ҳалли мушкилоти мавҷудай дарси суруд ва мусиқӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ (аз таҷриба).

7. Нақши санъат ва фарҳанг дар тарбияи зебоинаростии кӯдакон ва наврасон.

8. Мавқеи муассисаи таълимӣ, оила ва муҳит дар тарбияи эстетикӣ хонанда.

9. Муҳимияти омӯзиши суннатҳои қадимаи санъат ва мусиқии мардумӣ таваққуф асбобҳои миллӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ.

10. Усулҳои омӯзиш ва технологияи таълими фанни суруд ва мусиқӣ дар синфҳои 5-6.

11. Хусусиятҳои фарқкунандаи омӯзиши фанни суруд ва мусиқӣ дар синфҳои ибтидоии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ.

12. Методҳои инноватсионии таълими дарси суруд ва мусиқӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ.

28. Бахши технология**(таълими меҳнат) ва санъати тасвирӣ**

1. Муқаррароти низоми баҳогузории

10-хола, меёрҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо дар таълими фанҳои технология (таълими меҳнат) ва санъати тасвирӣ,

3. Арзёбии ташхисӣ ва раванди истифодаи он дар дарсҳои технологияи (таълими) меҳнат ва санъати тасвирӣ.

4. Арзёбӣҳои ҷамъбасти ва мавқеи натиҷаҳои онҳо дар дарсҳои технологияи (таълими) меҳнат ва санъати тасвирӣ.

5. Воситаҳои арзёбии ташаккулдиҳанда ва мавқеи истифодаи онҳо дар раванди таълими фанҳои технология (таълими меҳнат) ва санъати тасвирӣ.

6. Таксономияи арзёбии дониш, малака ва маҳорати хонандагон (таълими меҳнат) ва санъати тасвирӣ.

7. Роҳҳои ҷалби хонандагон ба интиҳоби мақсаднокӣ касб вобаста ба талаботи бозори меҳнат.

8. Ташкил ва ҷиҳозонидани ғӯшаи интиҳоби касб дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ (аз таҷриба).

9. Омӯзиши ҳунарҳои миллии мардумӣ ва нақши онҳо дар ҷорабиниҳои беруназсинфӣ.

10. Омӯхтани ҳунарҳои миллии ва роҳҳои ҷалби хонандагон ба касбҳои ба талаботи замон ҷавобгӯӣ.

11. Алокаи роҳбари синф ва омӯзгорони фаннӣ дар таблиғу ташвиқи интиҳоби касб дар байни хонандагон.

12. Манбаъҳои шиносӣ бо касбу ҳунарҳои гуногун ва роҳҳои соҳиб шудан ба касб.

13. Ҳунарҳои миллии ва эҳёи онҳо.

14. Тарзи ташкил ва таҷҳизонидани кабинети интиҳоби касб.

15. Тарзи гузаронидани корҳои ташвиқотӣ оид ба интиҳоби касб дар байни хонандагон.

16. Истифодаи технологияи нави таълим дар раванди машғулиятҳои таълимӣ аз фанҳои технология (таълими меҳнат) ва санъати тасвирӣ (аз таҷриба).

17. Хусусиятҳои асосии таҳияи нақшаи таълимӣ аз фанни технология (таълими меҳнат) ва тартиби таҳияи он.

18. Истифодаи самараноки технологияи муносири меҳнат ҳамчун воситаҳои аёнӣ дар дарсҳои технология (таълими меҳнат) ва санъати тасвирӣ.

19. Ташкили самараноки фаъолияти маҳфил яке аз омилҳои баланд бардоштани майлу рағбати хонандагон дар дарсҳои технология (таълими меҳнат) ва санъати тасвирӣ.

20. Усулҳои таълими «Тасвир аз асл» дар ҷараёни дарси санъати тасвирӣ (аз таҷриба).

21. Мавқеи фанни технология (таълими меҳнат) дар гузарондани ҷорабиниҳои беруназсинфӣ ва беруназмактабӣ.

22. Татбиқи муносибати босалоҳият дар раванди таълими фанҳои технология (таълими меҳнат) ва санъати тасвирӣ.

29. Бахши технологияи иттилоотӣ

1. Татбиқи модели босалоҳият дар таълими фанни технологияҳои иттилоотӣ: назария ва амалия.

2. Методҳои инноватсионӣ дар рушди салоҳиятҳои рақамии хонандагон.

3. Асбобҳои рақамӣ барои таълими фосилавӣ ва омехта дар зинаи дуум ва сеюми таҳсилоти умумӣ.

4. Истифодаи платформаҳои таҳсилоти рақамӣ дар рушди малакаҳои хонандагон.

5. Тарзи сохтани муҳити рақамии бехатар дар синф ва тарбияи фарҳанги рақамӣ.

6. Мавқеи омӯзгори фанни ТИ дар рушди салоҳиятҳои омӯзишию таҳқиқотии хонандагон.

7. Истифодаи бозии рақамӣ барои рушди тафаккури зехнии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

8. Роҳҳои арзёбии салоҳиятҳои рақамии хонандагон бо истифодаи воситаҳои рақамӣ.

9. Ҳамкорӣ бо падару модарон дар истифодаи воситаҳои ТИ ва таълими салоҳиятнок.

10. Омӯзиши кодгузорӣ ва алгоритм-созӣ: таҳкурсии малакаҳои касбӣ.

11. Роҳҳои ташкили лоиҳаҳои гурӯҳӣ дар асоси принсипи «Омӯзиш дар амал».

12. Нақши омӯзиши компютер ва интернет дар рушди тафаккури интиқодӣ.

13. Омодаҳои хонандагон ба имтиҳонҳои байналмилалӣ ва озмунҳои фаннӣ бо истифодаи ТИ.

14. Истифодаи платформаҳои онлайнӣ

ва мултимедиявӣ дар таълим.

15. Таъсис ва рушди захираҳои рақамии таълимӣ.

16. Технологияҳои машқҳои интерактив дар фазои дарс.

17. Муқаррароти низоми баҳогузории 10-хола, меёрҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо дар таълими фанни технологияи иттилоотӣ.

18. Арзёбии ташхисӣ ва раванди истифодаи он дар дарсҳои технологияи иттилоотӣ.

19. Арзёбӣҳои ҷамъбасти ва мавқеи натиҷаҳои онҳо дар дарсҳои технологияи иттилоотӣ.

20. Воситаҳои арзёбии ташаккулдиҳанда ва мавқеи истифодаи онҳо дар раванди таълими фанни технологияи иттилоотӣ.

21. Риояи техникаи бехатарӣ ҷангоми ҷиҳозонидани кабинети технологияи иттилоотӣ.

22. Банақшагирии маводи омӯзишӣ дар маҳфили «Барномасозони ҷавон» ва ҷалби хонандагон ба он.

23. Истифодаи барномаҳои компютерӣ дар ҳалли масъалаҳо.

24. Нақши фанни технологияи иттилоотӣ дар худтақмилдиҳии касбии омӯзгорон.

25. Роҳу усулҳои таҳияи барномасозӣ дар таълими фанни технологияи иттилоотӣ.

26. Тарзи ташкил ва гузарондани санҷишу имтиҳонҳои тестӣ аз фанни технологияи иттилоотӣ.

27. Роҳҳои тайёр намудани хонандагон ба олимпиадаҳои фаннӣ дар раванди таълим.

30. Бахши тарбияи ҷисмонӣ ва омодагии ибтидоии ҳарбӣ

1. Муқаррароти низоми баҳогузории 10-хола, меёрҳои арзёбӣ ва методологияи татбиқи онҳо дар таълими фанҳои тарбияи ҷисмонӣ ва ОИХ.

2. Саҳми Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар таъсис ва равнаки Қувваҳои Мусаллаҳ.

3. Истифодаи салоҳиятҳои фаннӣ дар машғулиятҳои тарбияи ҷисмонӣ ва омодагии ибтидоии ҳарбӣ.

4. Салоҳиятҳои фанни тарбияи ҷисмонӣ дар синфҳои ибтидоӣ.

5. Раванди инноватсионии таълим дар машғулиятҳои тарбияи ҷисмонӣ.

6. Тартиби ҷиҳозонидани толор ва майдончаҳои варзишӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ (аз таҷриба).

7. Аҳамияти тарбияи ҳарбӣ-ватанпарастӣ ва ҳештаншиносӣ дар дарсҳои омодагии ибтидоии ҳарбӣ.

8. Роҳу усулҳои методикаи муосири таълими машқҳои сафдорӣ (аз таҷриба).

9. Аҳамияти машқҳои ҳарбӣ-варзишӣ дар тарбияи ватанпарастии хонандагон дар муассисаҳои таълимӣ.

10. Ташаккули шахс ва тарбияи ҳисси ватандӯстии хонандагон дар раванди таълими омодагии ибтидоии ҳарбӣ.

11. Истифодаи дурусти технологияи инноватсионии таълим дар раванди омӯзиши фанни омодагии ибтидоии ҳарбӣ.

12. Роҳҳои баланд бардоштани ҳисси ватанпарастии хонандагон дар раванди таълими омодагии ибтидоии ҳарбӣ, тарбияи ҷисмонӣ ва ҷорабиниҳои беруназсинфӣ.

13. Тартиби банақшагирии машғулиятҳои фанни омодагии ибтидоӣ ҳарбӣ барои синфҳои 10-11.

14. Тартиби ҷиҳозонидани майдончаҳои варзишӣ дар муассисаҳои таълимӣ (аз таҷриба).

15. Мавқеи роҳбари омодагии ибтидоии ҳарбӣ дар тарбияи ҳарбӣ-ватанпарастии ҷавонписарон.

16. Аҳамияти машқҳои саҳроии ҳарбӣ-варзишӣ дар тарбияи ватандӯстӣ ва ҳештаншиносии хонандагон (аз таҷриба).

17. Усулҳои муайян намудани омодагии варзишӣ ва ҳарбии хонандагон дар муассисаҳои таълимӣ (аз таҷриба).

18. Роҳҳои тайёр намудани хонандагон ба ҷорабиниҳои варзишии беруназсинфӣ.

19. Роҳҳои ҷалби хонандагон ба гурӯҳҳои варзишгарони ҷавон дар муассисаҳои таълимӣ (аз таҷриба).

Маркази ҷумҳуриявии

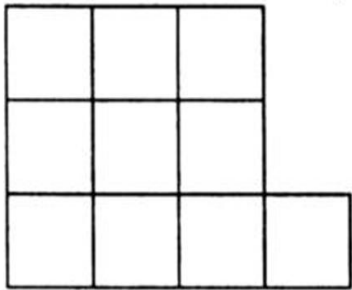
таълимию методӣ

ҲАЛЛИ МАСЪАЛАҲО ДОИР БА ОЛИМПИАДА

(Идома аз шуморҳои гузашта)

Машғулияти нуздаҳум (синфҳои 5-7)

297. Ба тахтаи бозии “салибчаҳо - нолчаҳо” як қатор ҳамроҳ карда шудааст (Нигаред ба расм). Бозингари якум барои ғалабаро ба даст овардан бояд чӣ ҳел бозӣ кунад?

298. Оё адади 12 345 678 987 654 321 ба 9 тақсим мешавад?

299. Чиян аз амакаш пурсид, ки ӯ чандсола аст. Амак ҷавоб дод: “Агар ба синну соли ман 7 сол ҳамроҳ кунӣ, синну соли маро 13 сол пештар медонӣ”. Амак чандсола аст?

300. Агар дар байни рақамҳои ягон адади дурақама 0-ро нависем, адади серақамаи ҳосилшуда аз адади дурақама 9 маротиба калон мешавад. Адади дурақамаро ёбед.

301. Шаш дона чӯбчаи дарозиаш 1 см, 3 дона чӯбчаи дарозиаш 2 см, 6 дона чӯбчаи дарозиаш 3 см, 5 чӯбчаи дарозиаш 4 см мавҷуд аст. Оё аз ҳамаи чӯбчаҳо истифода бурда, онҳоро нашикаста, болаи ҳам нагузошта, квадрат сохтан имконпазир аст?

302. Оё росткунҷаи ченакаш 4×8 -ро бо 9 квадрат бурида ҷудо кардан мумкин аст?

303. Зарбшавандаро 10% зиёд, зарбкунандаро 10% кам карданд. Ҳосили зарб чӣ қадар тағйир ёфт?

304. Сайёҳон бо хатсайри $\frac{2}{3}$ ҳиссааш аз майдон ва $\frac{1}{3}$ ҳиссааш аз ботлоқ гузаранда роҳсипор шуданд.

Онҳо барои тай намудани роҳи аз майдон гузаранда назар ба роҳи аз ботлоқ гузаранда ду маротиба кам вақт сарф карданд. Суръати ҳаракат дар ботлоқ аз суръати ҳаракат дар майдон чанд маротиба камтар аст?

305. Дар як паллаи тарозу тарбуз, дар паллаи дуюм харбуза ва лаблабу мувозинатро медиҳанд. Харбуза бо қарам ва лаблабу мувозинат медиҳад. Вазни 2 дона тарбуз ба вазни се қарам баробар аст. Харбуза аз лаблабу чӣ қадар вазнинтар аст?

306. Дар бог себ ва олуҷа месабад. Агар $\frac{1}{2}$ ҳиссаи ҳамаи олуҷаҳо ва $\frac{1}{4}$ ҳиссаи себро гирем,

миқдори себҳо ва олуҷаҳо баробар мешавад. Дар бог ҳамагӣ 360 дарахт аст. Дар бог чанд бех себ ва чанд бех олуҷа ҳаст?

307. Нархи молро 10%, баъд боз 10% кам карданд. Оё ҳангоми яку яқбора 20% кам кардан нархи мол арзонтар мешавад ё не?

308. Аз 23 дона танга яктояш қалбақӣ буда, он аз тангаҳои дигар сабуктар аст. Дар паллаи тарозу бо чанд бор кашидан, қадом танга қалбақӣ буданаширо муайян намудан мумкин аст?

309. Шиновар дар дарё шино карда истода, дар таги кӯпрӯк қаллапӯши худро гум кард. Пас аз 15 дақиқа вай аз ин боҳабар шуда, баргашта омад ва дар масофаи 1 км аз кӯпрӯк қаллапӯшашро дошта гирифт. Суръати оби дарё ёфта шавад!

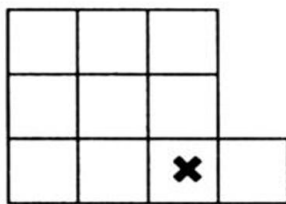
310. Оё ҳамаи 28 устухончаи доминоро дар занҷир ҳамин ҳел гузоштан мумкин аст, ки дар як нӯги он “шаш”, дар нӯги дигари он “панҷ” ҷойгир шуда бошад?

311. Оё 19 телефонро ҷуфт-ҷуфт пайваст кардан мумкин аст, ки ҳар як телефон бо 18 телефони боқимонда пайваст шуда бошад?

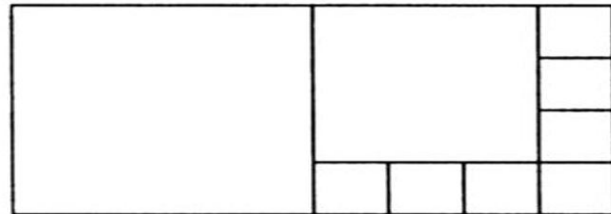
312. Дар мусобиқаҳо аз рӯйи системаи олимпӣ (шахси бойдода аз мусобиқа даст мекашад) 47 нафар боксчӣ ширкат варзид. Барои ғолибро муайян кардан, чанд вохӯрӣ гузаронидан лозим аст?

Ҳалли масъалаҳо ва нишондоди онҳо

297. Ҳангоми гаштан бозингари якум бурд мекунад. **298.** Ҳа. Суммаи рақамҳои адади додашуда ба $2((1+8)+(2+7)+(3+6)+(4+5))+9$ баробар буда, он ба 9 - қаратӣ баробар мебошад. **299.**

40-сола. Амак ин ҳел гуфта метавонист: “Агар ба ними синну соли ман на 7, балки 20 ҳамроҳ карда шавад, синну соли маро на 13 сол пеш, балки ҳозир мефаҳмидӣ”. Пас ними синну соли амак 20 сол будааст. **300.** 45. Рақами охирини адади дурақама ҳангоми ба 9 зарб задан бетағйир мемонад, пас он 5 мебошад. Суммаи рақамҳои адади сеченака ба суммаи рақамҳои адади дученака баробар аст. Пас адади дурақама низ ба 9 тақсим мешавад. **301.** Не. Суммаи дарозии чӯбчаҳо ба 50 баробар аст; квадрат чор тарафи баробар дорад, бинобар ин, периметри квадрат бояд ба 4 бебақия тақсим шавад. **302.** (Ба расм нигаред).

303. Ба 1% кам шудааст. Зарбшавандаҳои нав ба 1,1 х ва 0,9 у, ҳосили зарби нав ба 0,99 ху баробар мешавад. **304.** 4 маротиба. Як қисми хатсайр, ки аз майдон мегузарад, аз қисми аз ботлоқ гузаранда ду маротиба дарозтар буда, ду маротиба тезтар тай карда шудааст. **305.** 5 маротиба. Тарбуз=харбуза+лаблабу; харбуза=қарам+лаблабу; тарбуз=қарам+2 лаблабу; 2 тарбуз=2 қарам+4 лаблабу мешавад, аммо 2 тарбуз=3 қарам аст, бинобар ин, қарам=4 лаблабу мебошад. **306.** Себ-240, олуҷа-120 мебошад. Себ аз олуҷа ду маротиба зиёдтар аст. **307.** Ҳа. Агар то бори якум паст кардан нархи мол х сомониро ташкил диҳад, пас аз он 0,9 х сомонӣ пас аз бори дуюм паст кардани нарх -0,81 х сомонӣ мешавад. Агар нарх 20% паст карда шавад, он 0,81 х сомониро ташкил медиҳад. **308.** Дар 3 маротиба баркашидан. Агар ҳангоми бори якум баркашидан баробарвазнӣ ҳосил шавад, он гоҳ тангаи қалбақӣ дар байни тангаҳои рӯйи миз мебошад; агар ин ҳел набошад, он гоҳ вай дар байни тангаҳои мебошад, ки вазни умумияшон камтар аст. Акнун тангаи қалбақиро дар байни 8 танга (ҳатто 7 танга) ҷустуҷӯ кардан лозим аст. 1-то (ё 2-то) тангаро ҳароҳ мекунем, он гоҳ шумораи тангаҳо 9-то мешавад. Масъалае ҳосил мешавад, ки мо онро ҳал карда метавонем. Ба ҷадвал нигаред.

Баркашидан	Миқдори тангаҳо		
	Дар паллаи тарозу		Дар миз
	Чап	Рост	
Якум	8	8	7
Дуюм	3	3	3
Сеюм	1	1	1

309. 2 км/соат. Шиновар гумшавиро пас аз 15 дақиқа пайҳас намуд, пас ӯ ба он пас аз 15 дақиқа расида мегирад. Ҳамин тариқ, қулоҳ дар 30 дақиқа 1 км шино карда, суръати оби дарё 2 км/соат мебошад. **310.** Не. Аз рӯйи қоидаи домино ҳамаи “шаш”-ҳо дар занҷир ҷуфт-ҷуфт ҷойгир мебошанд, агар онҳо аз қанор ҷойгир набошанд. Агар якто “шаш” аз қанор ҷойгир бошад, дигараш бе ҷуфт мемонад, пас вай низ бояд дар қанор бошад. **311.** Не. Агар ҳар яки аз 19 телефон бо 11 аппарат пайваст карда шуда бошад,

пайвастшавиҳо $\frac{19 \cdot 11}{2}$ мешавад. **312.** 46. Ҳама ба

ғайр аз ғолиб яктоӣ бозиро бохта, мусобиқаро тарк кардаанд.

Мамадҷон МАҲКАМОВ,
профессори кафедраи методикаи таълими
математикаи ДДОТ ба номи Садриддин Айнӣ

ФАЪОЛИЯТ

Дар замони соҳибистиклӯлӣ Ҳукумати Ҷумҳурии таҳти роҳнамоии Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон соҳаи маорифро афзалиятнок ҳисобида, маблағгузорӣ ба он пайваста меафзояд.

Бояд гуфт, ки ҳамбастагии оила-мактаб-ҷомеа яке аз омилҳои муҳимми рушди ислоҳоти маориф маҳсуб меёбад.

Ҷунончи, дар Стратегияи миллии рушди маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29 сентябри соли 2020, №526 тасдиқ шудааст, ҷорӣ намудани шаклҳои нави ҳамкорӣ миёни баҳши давлатӣ ва ҳусусӣ дар соҳаи маориф, аз ҷумла, ташкили ассотсиатсияҳои падару модарон ва омӯзгорон, кумитаҳои падару модарон бо баҳши ҳусусӣ ва созмонҳои ҷамъиятӣ таъкид гардидааст. Тибқи талаботи моддаи 41 (Худидоракунии муассисаҳои таълимӣ)-и Қонуни ҚТ «Дар бораи маориф» таъсис додани ҷунончи мақомот дар муассисаҳои таълимӣ иҷозат дода шудааст. Ин модда имконият дод, ки ҳаракати сарпарастиву хайрхоҳӣ, иштироки ҷомеа дар идораи муассисаҳои таълимию тарбиявӣ бештар гашта, робитаи ҳамкории мактабу оила тақвият ёбад. Дар моддаи 14-и Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи масъулият барои таълиму тарбияи кӯдак» бошад,

Вазифаҳои АВО ё Кумитаи падару модарон

падару модарон вазифадор гаштаанд, ки дар фаъолияти мақомоти худидоракунии муассисаи таълимӣ иштирок намоёнд. Дар ин ҷо вазифаҳои мақомоти худидоракунии муассисаҳои таълимӣ ҷунончи таъкид шудааст: раванди таълиму тарбияро ташаққул дода, иҷрои онро назорат менамоянд; фаъолияти молиявӣ хоҷагидорӣ муассисаҳои таълимиро назорат менамоянд; ба бештар шудани вазъи молиявӣ хоҷагидорӣ муассисаҳои таълимӣ мусоидат менамоянд.

Дар банди 12-и Низомномаи намунаи муассисаҳои тахсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон омадааст: «Дар муассисаи тахсилоти умумӣ бо ташаббуси муассисаи таълимӣ ва падару модарон Шурои ҷамъиятӣ, Кумитаи падару модарон, Ассотсиатсияи падару модарон ва омӯзгорон, Шурои сарпарастон ташкил карда мешавад».

Кумитаи падару модарон яке аз шаклҳои мақомоти худидорӣ буда, умумимактабӣ ва синфӣ мешавад. Он як навъ миёнарав байни мактаб ва оила буда, масъалаҳои марбут ба таълиму тарбияи мактаббачагонро ҳал мекунад. Ин ниҳод ба ҷонибҳои кумак мекунад, ки дар ҳалли мушкилот ба ҳулосаи ягона оянд. Он одатан аз 3 то 5 нафар аззо дошта, як навъ ба маҷлиси умумии па-

дару модарон ҳисобот медиҳад. Кумита дар таҳияи лоиҳаҳо ва барномаҳои гуногун, ки ба рушди тахсилот ва муассисаи таълимӣ, дастгирии омӯзгорон, ҳалли масъалаҳои молиявӣ, хифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои кӯдакон, дастгирии хонандагонӣ қамбизоат, ятим, маъюб, фаъолияти кумитаҳои падару модарони синфҳои мусоидат мекунад, нақш дорад.

Зимни суҳбат омӯзгори муассисаи тахсилоти миёнаи умумии №3-и ноҳияи Мир Сайид Алии Ҳамадонӣ Сарварбӣ Ҷалолова зикр кард, ки дар мактабашон пулчамъкуни аз ҳисоби падару модарон вучуд надорад, вале аз ҳисоби шахсони хайрхоҳ дастгирӣ меёбад.

Дар робита ба ин, ба қабули Дастурамал оид ба маблағгузории сарикасӣ барои муассисаҳои тахсилоти умумӣ, ки соли 2010 аз ҷониби вазоратҳои маориф ва молия тасдиқ гардидааст, Ассотсиатсияи падару модарон ва омӯзгорон (Кумитаи падарону модарон, Шуроҳои ҷамъиятии волидайн) ҳуқуқи бештар пайдо карданд. Аз ҷумла, иштирок дар ҳаёти ҷамъиятии муассисаи тахсилоти умумӣ, мусоидат дар бештар намудани заминаи моддӣ-техникии мактаб, дар бонкҳои суратҳисоб қушодан, аз ҳисоби пардохтҳои азъой ва ё дигар сарчашмаҳои фондҳои ташкил кардан ва ҷанде дигар.

Дар ин замина, маъмурияти мактаб дар якҷоягӣ бо АВО сметаи ягонаи даромад ва хароҷоти худро барои соли бучетӣ тартиб дода, маблағҳо бояд, пеш аз ҳама, ба моддаҳои ҳимояшаванда (музди меҳнат, хароҷотҳои коммуналӣ, андоз) ва боқимонда ба моддаҳои, ки худӣ мактаб муайян мекунад, сарф шаванд.

Фаъолияти АВО дар ҳолати мутобикат доштан бо оинномаи мактаб эътибори амалӣ дорад.

Таҳлилҳои нишон медиҳанд, ки барои фаъолияти бонизомии АВО роҳандозӣ намудани ҷанд амал муҳим аст. Масалан, таҳкими заминаи ҳуқуқӣ – омода кардани фармоиш ё қарори махсус, таҳияи дастурамал бо дарназардошти талаботи замон, ташкили курсҳои тақмили ихтисос ё семинарҳои омӯзишӣ бо мақсади баланд бардоштани маърифати молиявӣ роҳбарони муассисаҳои таълимӣ ва падару модарон.

Бо дарназардошти он ки на ҳама аз фаъолияти АВО ё кумитаҳои падару модарон дар муассисаҳои таълимӣ воқифанд, зарурате пеш омадааст, ки аз ҷониби мутахассисон тартиб ё дастурамал доир ба фаъолияти онҳо таҳия карда шавад.

Саудаи ФАЗЛ,
«Омӯзгор»

Дар Хатлон бо иштироки 25 оилаи намунавӣ даври вилоятии озмуни «Оилаи бештарин» ҷамъбаст гардид.

ЯК РӢЗ ДАР ДОНИШГОҲ

Ҷазои мусонд

Донишгоҳ дар се минтақаи пойтахт – бинои асосӣ дар шафати бинои Раёсати корҳои дохилӣ дар шаҳри Душанбе, маҳаллаҳои «Ҳаёти нав» ва маҳаллаи мавсум ба «Политехникум» ҷаъолият мекунад. Мо аввал ба бинои асосӣ ханӯз як соат пеш аз шуруи дарсҳо ҳозир шудем. Ҷурсатро ғанимат доништа, тақрибан 30 дақиқа ба тамошои саҳни бино, роҳраву гулгаштҳо, долонҳои бино, ки бо шиору овезаҳои талкинунандаи омӯзиши илму дониш, гуфтори бузургон дар васфи моҳияти илмомӯзӣ ва тартибу интизом оро дода шуда буд, машғул гардидем. Дар қафои бино моро ҳолати дигаре интизор буд. Ҳама ҷо аллакай тозаю озода ба назар расида, гулҳои садбарги сурху сафеду зард назаррабоӣ намуда, ба машом бӯи хушро мерасонд. Дар даҳ-дувоздаҳ нишастгоҳи дар шаклҳои гуногун сохташуда, ки дар ҷо-ҷои майдончаи дамгирӣ, зери дарахтони соядоруроишӣ гузошта шуда буданд, аллакай баъзе донишҷӯён дар даст китобу дафтар ба мутолиа машғул буданд.

Дар ошӯнаи якуми бинои асосӣ ду факултет: технологияи химиявӣ ва металлургия ба факултети неруҳои барқӣ ва ду кафедра-кафедраи электро-таъминкунӣ ва кафедраи неруҳои электрии ҷойгир аст. Дар даромадгоҳ ва дохили бинои ин ҷо низ бо шиору овезаҳои даъваткунанда, намунаи намои либосҳои тавсиявӣ барои устодону донишҷӯён, ду оинаи барқад ва расмҳои намунаи корҳои устодону шогирдон дар дохили оина ниғаҳдорӣ мешавад. Дар ҳамаи ҷо бо як нафар хатмкунанда Мухсин Набиев суҳбати сарироҳӣ намудем. Мухсин гуфт, ки вай имрӯз имтиҳони давлатӣ месупорад ва дар оянда азм дорад, ки дар НБО-и «Роғун» ба кор дарояд.

Ворид шудани донишҷӯён ба донишгоҳ идома дошт. Деканҳои факултетҳо ва дигар шахсони масъул аз масъалаҳои рӯз, вазъи таълиму тарбия, одоби ахлоқи шогирдон байни ҳам суҳбаткунон ба дарс омадани онҳоро назорат мекарданд.

Дар ҳузори роҳбари муассиса

Бо иҷозати ректори донишгоҳ Қудрат Давлатзода ба кабинеташ ворид гардидем. Вай аз ҳусуси раванди корҳо дар донишгоҳ, тайёри ба имтиҳонҳои давлатӣ, давомоти донишҷӯёну воҳӯрӣ бо шарикони ҳамкор, воридоти технологияи ҳозиразамон ба донишгоҳ, иштироки устодону шогирдон дар олимпиадаҳои фанӣ ва озмунҳои ҷумҳуриявӣ, ҷаъолияти устодон дар соҳаи илму таълифоти дастурҳои методӣ иттилоъ дод. Мавсуф зикр кард, ки то якуми январӣ соли ҷорӣ теъдоди донишҷӯён дар шуъбаи рӯзонаи донишгоҳ 6277 нафар ғоибона 1790 нафар – ҷамъ 8067 нафарро ташкил дод. Дар соли 2024 бошад, аз тарафи олимону омӯзгорони донишгоҳ 12 китоби дарсӣ, 103 дастури методӣ, бист монография нашр гардидааст. Аз сӯйи устодони донишгоҳ 42 мақолаи илмӣ дар нашрияҳои тақризӣ Web of Science ва Scopus нашр карда шуданд.

Бозид аз ду факултети донишгоҳ

Бо мақсади шиносӣ бо вазъи таълиму тарбия ба факултетҳои дар минтақаи «Ҳаёти нав» будаи донишгоҳ роҳ пеш гирифтм.

Нахуст бо муовини ректор оид ба тарбия Бунафша Аҳмадзода, сардори раёсати таълим Ҷамшед Раҳимзода, декани факултети соҳмон ва меъморӣ Аличон Якубов ва декани факултети технологияҳои рақамӣ, системаҳо ва ҳифзи иттилоот Далер Абдурашулов воҳӯрдм. Бо мусоидати сардори раёсати таълим Ҷ. Раҳимзода ҷараёни дарсҳо ва кор дар озмоишгоҳҳоро мушоҳида кардем. Дар дарси математикаи олии гуруҳи русии курси якум ширкат варзидем. Дар синф ҳамаи донишҷӯён, ки 31 нафарро ташкил додаанд, бино ба иттилои роҳбари гуруҳ, ширкат доштанд. Ин маълумот зимни қайди давомоти

Муаррифи

Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ дорои ҳафт факултет буда, тибқи феҳристи ихтисосҳо ва самтҳои ихтисосҳои таҳсилоти олӣ бо 45 кафедраи тахассусӣ ва умумидонишгоҳӣ, таҳсили донишҷӯён ва шунавандагон ҷаъолиятҳои таълими худро амалӣ мегардонад. Аз ҷумла, факултетҳои энергетикӣ, механикӣ ва технологӣ, технологияи химиявӣ ва металлургия, соҳмон ва меъморӣ, технологияҳои рақамӣ, системаҳо ва ҳифзи иттилоот, нақлиёт ва инфрасохтори роҳ, иқтисодӣ соҳаҳо ва идора. Донишқадаи политехникаи ДТТ ба номи академик М.С. Осимӣ дар шаҳри Ҳуҷанд, коллеҷи техникӣ дар шаҳри Душанбе ва як литсейи техникӣ низ зертҳои ДТТ ба номи академик М. С. Осимӣ мебошад. Бояд гуфт, таълим дар донишгоҳ ба таври рӯзона ва фосилавӣ сурат гирифта, дар умум, 9272 нафар донишҷӯ таҳсил менамоянд.

Шароити мусоиди таълим ва омода намудани мутахассисони варзида дар меҳвари ҷаъолият

донишҷӯён, ки устоди дарсдиҳанда, номзади илми физика-математика Маҳмадӣ Садриддинов ба анҷом расонид, тасдиқи худро ёфт. Омӯзгор М. Садриддинов бо лаҳни ба худ хос, муомилаи хуш, бо истифода аз чанд дастурмали дигар, ки ба таври намуна дурустии ҳалли мисолу масъалаҳоро мефаҳмонд, фикри худро тасдиқ мекард. Маълум, ки устоди фанни математика таҷрибаи калони педагогӣ дорад. Бо розигии омӯзгор ҷавоби чанд масъалаеро аз донишҷӯён пурсон шудем. Онҳо зуд аз пайи иҷрои кор шуда, посухи саривақтӣ гуфтанд.

Дарси забони русӣ дар курсҳои якум низ бо шавқу ҷараён гирифт. Маълум шуд, ки аз 23 нафар панҷ нафар иштирок надоранд ва аз ин шумора ду нафари онҳо бо сабаби беморӣ дар машғулиятҳо иштирок карда натавонистаанд. Омӯзгори забони русӣ, Аълочии маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон Сурайё Юсуфова, ки таҷрибаи 34-солаи корӣ дорад, ба донишҷӯён аз рӯйи ихтисоси фанҳои дақиқ дарс мегузафт. Дарси мазкур низ диққатҷалбкунанда ва бо истифодаи аъният ва бештар ба тарзи саволу ҷавоб ҷараён гирифт. Маълум, ки донишҷӯён мавзӯро хуб дарк кардаву меҳонад онро боз ҳам мукамал гардонанд.

Ба таври лаҳзавӣ дар дарсҳои таърихи муосири тоҷик (омӯзгор номзади илми таърих, дотсент, мудири кафедраи фанҳои ҷомеашиносӣ, гуруҳи русӣ Эрач Шарофзода) аз рӯйи ихтисоси меъморӣ ва дизайни муҳити меъморӣ, дар дарси зергурӯҳи озмоишии омӯзгор Бахтовар Раҳмонов низ ширкат намуда, ба ҳулосае омадем, ки шароити хуби корӣ ба донишҷӯёну омӯзгорон имкон додааст, ки дарсҳоро хеле самаранок пурмухтаво барпо намоянд. Дар маҷмӯъ, тибқи маълумоти омӯри имрӯз дар донишгоҳ 108 озмоишгоҳ мавҷуд аст.

Пайванди илму амал

Дар озмоишгоҳи таҳхисии обҳои партов, номзади илми техникӣ, омӯзгори кафедраи системаи таъмини об, газу гармӣ ва ҳавотозакунӣ Миргул Марамов бо донишҷӯи курси 3-и ихтисоси системаи таъмини об, обпартовҳо (ҳамзамон, лаборанти озмоишгоҳ) Шаҳром Холмуродзода обҳои партовро таҳқиқ мекарданд. М. Марамов иттилоъ дод, бо таҷҳизоте, ки маъмурияти донишгоҳ барои озмоишгоҳ дастрас намудааст, мо бо шогирдон то 15 намуни нишондодҳои обҳои партовро аз нигоҳи химиявӣ, физикавӣ ва микробиологӣ дар муддати хеле кӯтоҳ муайян карда метавонем. Ин ба мо имконият медиҳад, ки ҳар ҷи бештар дониш назариявии шогирдонро дар амалия таҷзия намуда, пас аз хатми донишгоҳ онҳоро ҳамун мутахассисони дар соҳаи худ ба таври мукамал обутобефта ба истеҳсолот гуслонем.

Мудири озмоишгоҳ-палигони кафедраи соҳмонӣ саноатӣ ва шаҳрвандӣ Идрис Ашӯров собиқаи умумии 12-солаи омӯзгорӣ дорад. Дар донишгоҳ

бошад, аз соли 2022 ҷаъолият дорад. Ӯ аввал моро бо чанд намунаи ашӯи соҳмонӣ биноҳои серошӯна ошно намуд. Вай дар бораи ҳусусияти ин ашӯҳо, дар бораи сифат ва зичии моддаҳои таркиби масолах ва монанди ин маълумот дод. Баъд ба таъбири «Мушт – намунаи хирвор» дар майдони берун – палигони озмоишгоҳ ба бинои дукабатаи ба таври намуна сохтаашон шинос кард. Шакли бино хеле хуштарху замонавӣ буда, синҷи беболор аст. Ҷунонки И.

Ашӯров зикр намуд, ҷунин тарҳи бино барои озмоиш аст ва дар натиҷаи гузариш аз тадқиқоти мутахассисони кордон дар оянда ба ҳамаи шакл соҳтани биноҳои истиқомативу маъмурӣ хеле мусоид мебошад.

Устохонаи «Лубан» дар донишгоҳ, дар асоси имзои созишнома ва ҳамкорӣ байни Президентҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Халқии Хитой дар соҳаи маориф ташкил гардидааст. Он ба хотири ихтироҷкори чинӣ-Лубан, ки 2500 сол пеш аз ин зиндагӣ кардааст, эъмор шудааст. Дар ин бора ба мо мудири кафедраи системаҳои таъмини об, газу гармӣ ва ҳавотозакунӣ, номзади илми техникӣ, дотсент Парвиз Ҳочаев иттилоъ дод. Ин устохонаи калону барҳаво маҳз барои ду равия – системаи газу гармидиҳӣ ва геодезия ва харитасозӣ бунёд шудааст. Омӯзгор П. Ҳочаев зикр кард, ки дар ин толор, ки бо тамоми намунаҳои таҷҳизоти гармидиҳиву геодезӣ ва харитасозӣ мучаххаз гардонда шудааст, дар баробари дарсҳои озмоишӣ, дарсҳои лексионӣ «энергияи сабз» низ баргузор мегарданд. Ҳамчунин, дар ин ҷо маҳфили «Шабақаҳо» низ сурат мегирад, ки хоҳишмандони курсҳои 1-4 ширкат варзида, дониши назарии худро бо амалия мукамал мегардонанд. Пас аз дарсу машғулиятҳо низ ин ҷо сардонишҷӯст, зеро тамоми шароит муҳайёст. Донишҷӯён бо навъу истифодаи қубурҳо, таъмири яхдон ва дигар асбобҳои маишии рӯзгор шинос мегарданд.

Дар равияи ихтисоси геодезӣ ва харитасозӣ бошад, бо иштироки 16 на-

фар дар зергурӯҳҳо машғули омӯзиш буданд. Ҷунонки иттилоъ дода шуд, дар ин равия озмоиши маҳсулоти соҳтмонӣ ва конструксияи соҳтмонӣ низ аз санҷиш гузаронида мешавад. Дар ин самт бо 11 корхонаи давлатӣ ҷаъолият ба роҳ монда шудааст. Ҳоло се сол боз бо Донишгоҳи шахрсозии шаҳри Тянь Жин дар самти геодезия ва харитасозӣ, «энергияи сабз» ва системаи муҳандисии бино ҳамкориро ба роҳ монда шудааст. Дар зарфи се сол беш аз 30 нафар омӯзгор ва 12 нафар донишҷӯ (вобаста ба мубодилаи академии 2+2) як сол дар он ҷо таҳсил намудаанд.

Дастовардҳои донишгоҳ

- Робитаҳои байналмилалӣ донишгоҳ бо мақсади андешидани тадбирҳои муассир ҷиҳати рушд, тақвият ва истифодаи самаранокӣ сармоияи инсонӣ, инкишоф додани илми тоҷик, тарбия кардани олимони ихтироҷкор, ба сатҳи сифатан нава бардоштани ҷаъолияти донишгоҳ, рушди иқтисодии илмӣ, дар доираи байналмилалӣ, анҷом додани таҳқиқоти арзишманди илмӣ, дар асоси сиёсати дарҳои кушода густариш додани муносибатҳои дӯстона ва ҳусни ҳамҷаворӣ бо давлатҳои Осиёи Миёна, кишварҳои ИДМ, шарикони дигари анъанавӣ аз минтақаҳои Осиё, Аврупо ва ИМА, ба роҳ мондани ҳамкориро бо ҳамаи созмонҳои бонуфузи байналмилалӣ як қатор ҷорабиниҳои муҳимро роҳандозӣ намудааст, – гуфт

сардори раёсати таълими донишгоҳ Ҷ. Раҳимзода. – Маҳз дар соли гузашта мизбонӣ намудани ҷорабиниҳои муҳими байналмилалӣ, ба имзо расонидани як қатор созишномаҳои нави ҳамкорӣ, иштирок дар кори форуми семинарҳо, мубодилаи ҳайати калони устодону донишҷӯён бо муассисаҳои таҳсилоти олии касбии хориҷи кишвар, ифтиҳои марказу озмоишгоҳи нава ва иштирок дар як қатор лоиҳаҳои сайёр аз рӯйдодҳои муҳими самти ҷаъолият ба ҳисоб мераванд. Дар давоми солҳои охир донишгоҳ бо шарикони хориҷии худ аз кишварҳои пешрафта, аз қабилӣ Ҷумҳурии мардумии Чин, Корея, Лаҳистон, Туркия, Руминия, Испания, Олмон, Швейтсария, ИМА, Британияи Кабир, Ҳиндустон, Нидерланд, Фаронса ва дигар муассисаҳои олии касбии пешқадам ҳамкорӣ менамояд.

Ҳулоса

Воқеан, вақте аз тарафи роҳбарияти муассиса, ҳайати профессорону устодони донишгоҳ доир ба азхудкунии фанҳо, ворид кардани технологияҳои нава, муҳайё намудани озмоишгоҳҳои замонавӣ бо тамоми таҷҳизот, таъмин намудани муассиса бо устодони варзидаву олимони саршинос, ҳамкорӣ бо муассисаҳои шинохтаи олии кишварҳои хориҷӣ, иштироки ҷаъолият дар конференсияву дигар ҷамъиҳои илмӣ ва озмунҳои сатҳи ҷумҳуриявӣ байналмилалӣ соҳавӣ шароит фароҳам оварда мешавад, ин имкон медиҳад, ки донишгоҳ дар ҳама самтҳои ҷаъолият пешсаф ва намуна бошад.

Ҳотами ҲОМИД,
«Омӯзгор»

» «НАМУНАИ АДАБИЁТИ ТОҶИК»-И УСТОД АЙНӢ

Санади қисматсози ҳувијати

Адиб, нависанда, адабиётшинос, донишманд, муаррих, рӯшангар, маорифпарвар, фидой ва Қаҳрамони Тоҷикистон, устод Садриддин Айнӣ 15 апрел зодрӯз доранд. Таҷлил аз зодрӯзи устод Айнӣ, чи дар замони Шуравӣ ва чи дар замони соҳибистиклолӣ анъанаву суннат шудааст ва муҳитҳои илмӣ-академӣ, ҳавзаҳои донишгоҳӣ адабӣ дар нимаи дуҷуми моҳи апрел, ода-тан дар доираи конфронсу ҷамоииҳои илмӣ-назариявӣ ва илмӣ-амалии апрелӣ низ аз шахсият ва қору пайкори ин адиби рӯшангари фидоии миллӣ ёд меку-нанд. Дар ин замина, меҳоҳем чанд сухан дар бораи китоби «Намунаи адаби-ёти тоҷик»-и нависандаву рӯшангари миллӣ, ки ба унвони санади муҳимми қисматсози миллӣ шинохта шудааст, ироа дорем.

Якум. Дар таърихи адабу фарҳангу сиёсати муосири ватанӣ шоҳкори устод Айнӣ «Намунаи адабиёти тоҷик» ҷойгоҳи вижа дорад. Таълифи чунин мадраки қисматсоз дар шабу рӯзе, ки душманони онтологӣ ва вучудии тоҷик аз ҳар сӯ ҳучум карда, бар нестии нобудии миллат пофишорӣ менамуданд, кори сахлу осоне набуд. Имрӯз хеле сахлу осон дар бораи вазъи таълифи китоби «Намунаи адабиёти тоҷик» ва шароити тартибу тавдвини он бидуни мушкул сухан мегӯем ва дар бисёр мавридҳо санади қисматсози устод Айнӣ дар қолаби як таълиқи маҳдуд намуда, аҳамияти сиёсӣ мафкуравӣ, ҳувијатӣ иҷтимоӣ ва таърихӣ маданиӣ онро ноҳида мегирем. Мутаассифона, имрӯз ҳам теъдоди нафароне, ки ба ин мадраки муҳими таърихӣ сиёсӣ мафкуравию ҳувијатӣ суолбарангез менигаранд, кам нестанд. Ин тоифа ё вазъи ҳассоси солҳои бистуми садаи бистро аслан ба назар намегиранд ва ё ин ки дидаву дониста, қимату арзиши «Намуна...»-и устод Айнӣро пойин мебаранд. Акнун тасаввур кунед: дар замон ва шароити мусоиди Истиқлоли давлатӣ, дар бисёр маврид, аз ҳарф задан дар ростӣ манофеи милли-давлатӣ ва ҳифзу гирифтани мероси гузаштаи фарҳангӣ худдорӣ карда, на танҳо дар таълиқи муаррифии арзишҳои милли камҳавсалагӣ менамоям, балки худро аз масири ватанпарастии ҳувијатшиносӣ қаноат гирифта, роҳро барои бегонагону манфиатталабон ҳамвор месозем (албатта, ин нуқтаназар ба ҳама дахл надорад, вале баҳши зиёде аз кишри зийёну фарҳангии мо майл ба бепарвоӣ, сахлангӯӣ ва бегонапарастӣ доранд, дар ҳоле ки дигарон аз ин фурсати муносиб ва баҳусус, майдони ҳолӣ истифода бурда, насли наврасу ҷавон ва умуман, ҷомеаро аз тариқи афкори хушқу гаразнок мағзшӯӣ намуда, пружаҳои сиёсӣ-мафкуравию ҳувијатӣ худро хеле роҳат роҳандозӣ мекунанд). Аммо устод Айнӣ дар он шароити вазнини сиёсӣ мафкуравӣ дуруст ҳадафгирӣ карда, дар дифоъ аз миллат ва пуштибонӣ аз арзишҳои миллии саҳт талош варзида, дар ин роҳ фидокорӣ намуд.

Дуюм. Ба ин тартиб, устод Айнӣ дар замон ва шароити ҳассоси таърихӣ (солҳои бистуми садаи бист), ки миллати тоҷик дар вартҳои нобудию ҳалоқат қарор дошта, мавҷудияташ аз ҳар тараф зерӣ суол бурда мешуд, вазро хуб дарк карда, дар пайи анҷом додани ибтикороти ҷиддию саривақтӣ шуда, ба таълифи китоби қисматсози «Намунаи адабиёти тоҷик» камар барбаста, дар кӯтоҳтарин муддат онро ба

итмом расонид. Тибқи сарчашмаву осори таҳқиқӣ, «Намунаи адабиёти тоҷик» нахустин асари бузурги адабиётшиносии Садриддин Айнӣ буда, миёни 15 март - 30 августи соли 1925 (тибқи баъзе иттилоот, санаи анҷоми китоб 25 сентябри соли 1925 мебошад) навишта шуда, соли 1926 дар Москва аз тариқи Нашриёти марказии халқҳои ИҶШС ба таърифи расидааст. Дар баҳши хотимагии «Намунаи адабиёти тоҷик» устод Айнӣ замони хатми китобро 30 сентябри соли 1925 дар шаҳри Самарқанд ишора намудааст.

Сеюм. «Намунаи адабиёти тоҷик» бо муқаддимаи шоири бузурги инқилобӣ ва сиёсатмадори маъруфи замони устод Абулқосим Лоҳутӣ бо номи «Садриддин Айнӣ» ва «Сарсухан»-и мураббӣ муаллиф – устод Айнӣ оғоз шуда, аз 3 қисмат таркиб ёфтааст: **Қисми аввал** солҳои 912/913 – 1785/86-ро фаро гирифта, дар он аз устод Рӯдакӣ то Сайиди Насафӣ, ҷамъулҷамъ, **80 шоири адиб** бо усули замонбандӣ-хронологӣ шомил шудаанд. **Қисмати дувум** солҳои 1785/86 – 1924/25-ро дар бар гирифта, дар он намунаи осори **132 шоири адиб** ҷо дода шудааст. **Қисмати сеюм** асарҳои фаро гирифтааст, ки пас аз Инқилоби аввали Россия дар соли 1905 ва Инқилоби Октябри соли 1917 ба майдон омадаанд (дар зимн, ин қисмат ба ду бахш ҷудо шуда, баҳши якум солҳои 1905-1917 ва баҳши дувум солҳои 1917-1925-ро дар бар гирифтааст). Устод Айнӣ дар **қисмати сеюм** аз эҷодиёти **11 шоири адиб** намунаҳо оварда, дар бораи як қатор газетаву журналҳо низ маълумоти муфид манзур сохтааст. Бо тавачҷуҳ ба шароити сиёсӣ, мавқеияти мафкуравӣ, мушкилоти ҳувијатӣ, маҳдудии ҷуғрофӣ ва ҳассосиёти замони дар «Намунаи адабиёти тоҷик» танҳо шоири адибоне, ки дар Мовароуннаҳр ва ё Фарорӯд умр ба сар бурдаанд, ё ки ба ин ҷойҳо муносибате доштаанд, шомил гардидаанд.

Чаҳорум. Мухтавои таълифи чунин китоби сарнавиштсоз аз қарори зайл аст: устод Айнӣ бо Раиси Шурои Комиссарҳои Тоҷикистон Мирзо Абдуқодир Муҳиддинов қарордоди таълифи китоби «Намунаи адабиёти тоҷик»-ро моҳи март соли 1925 ба имзо мерасонад ва китобро дар муддати 6 моҳ (аз март то сентябри соли 1925) ба итмом мерасонад.

Ба шаходати устод Лоҳутӣ, ки 30 августи соли 1925 барои аёдагу дидорбинӣ бо устод Айнӣ ба Самарқанд омада будааст, китоб **дар ҳаҷми 40 ҷузъи ҷопӣ** покнависӣ шуда, ба ҷоп омода будааст. Дар ин китоб устод Айнӣ ба ғайр аз истифодаи манобеи шифоҳӣ, **70 маъхазу сарчашма**ро мавриди радду бадал қарор додааст. Китоб алайҳи пантуркистонӣ чигатойчиёне, ки забону адабиёту фарҳангу ҳувијати тоҷикиро инкор мекарданд, равона гардидааст. Бо ҷоп шудани китоб, ки дар нашру паҳши он саҳми устод Лоҳутӣ ҳам босазост, пантуркистонӣ чигатойчиён яқборӣ ба ҳучум бармеҳезанд ва дар зидди китоб ва шахси Айнӣ мешӯранд. Дар ин миён, дипломати машхури рус ва намояндаи Вазорати умури хориҷӣ Иттиҳоди Шуравӣ дар Ўзбекистон А.А. Знаменский (1887-1943) аз китоби «Намуна...»-и устод ҳимоят мекунад, ҳарчанд ки хатари онро хуб эҳсос менамудааст.

(Давомаш дар шумораи оянда)
Нозим НУРЗОДА,
қармонди Академияи миллии
илмҳои Тоҷикистон

» РОДМАРДОНИ ВАТАН

Дар солҳои Ҷанги Бузурги Ватанӣ аз деҳаи Даштигулҳои ноҳияи Балҷувон се нафар бародар-Абдуалим, Абдулло, Маҳмадулло Садировҳо ихтиёран ба ҷанг рафтанд. Аз инҳо фақат Маҳмадулло аз ҷанг баргашт, ки саргузашташ ибратбахш мебошад.

Ӯ соли 1922 дар деҳаи Даштигулҳои ноҳияи Балҷувони вилояти Кӯлоб ба дунё омадааст. Вақте ки кӯдаки 7-сола ба мактаб-интернат қабул карданд, омӯзгорон аз ҳозирҷавобӣ ва қобилияти ӯ ангушти ҳайрат мегазиданд. Ҳангоми дар мактаб-интернат таҳсил кардан дар дилаш орзуи омӯзгор шудан пайдо шуд.

Солҳои 30-40-ум ноҳияи Балҷувон

тайёр намудани командирони хурд дар шаҳри Фарғона фориг гашт. Дониши баланд дошту забони русиро хуб медонист, бинобар ин, ӯро ба полки тайёр кардани сарбозон ба хизмати аскарӣ ба шаҳри Каттақўрғон мефиристанд. Ба кумондонҳо тарҷума мекарду ба аскарон аз тайёрии ҳарбӣ таълим медод. Бо тавсияи махсус таълими шашмоҳаи дуҷумро дар яке аз шаҳрҳои хатти наздиҷангӣ ба итмом расонд ва мутахассис-муҳандиси маводи тарқанда ва безарарсозӣ аз силоҳҳои тарқанда гардид. Ба Каттақўрғон дигар барнагашт, ҳамчун кумондони даста бо рутбаи ҳарбии сержанти калон ба фронтҳои Сталинграду Волхов фирис-

Корномаи ибратбахш

ҳанӯз ба муаллимони эҳтиёҷи калон дошт, махсусан, ба омӯзгорони таъриху география. Аз ин рӯ, Маҳмадулло Садиров соли 1936 ба техникуми омӯзгорӣи шаҳри Орчониқидзеобод (ҳоло шаҳри Ваҳдат) дохил шуда, соли 1938 онро хатм кард. Орзуи даринаи Маҳмадуллои ҷавон амалӣ шуд. Баъди хатми таълимгоҳ ба ноҳияи Балҷувон баргашта, дар мактаб-интернати Балҷувон омӯзгор шуда кор кард. Он вақтҳо ба омӯзгорони соҳибхитоси пешқадам, ҳусусан, дар деҳаҳо эҳтиёҷ бештар буд. Ӯ фаъолияти омӯзгориашро аз мактаби деҳот сар карда, нозуқиҳои касби душвору пуршарафи омӯзгориро ба тамоми ҳаёти омӯхт.

Падараш зехни гирои ӯро пай бурда, мегуфт, ки агар сазӣю кӯшиш намоӣ, омӯзгори хубе хоҳад шуд. Давраи маҳви бесаводӣ буд. Ба кӯдакон фаҳмонидани аҳамияти омӯзиш хеле душвор, чунки на шароити мактаб хуб буду на таъминоти маишӣ. Маҳмадулло ҳаёти он давраро ба ёд оварда мегӯяд: «Дар он замон серкору серташвиш будем. То соати дуи рӯз дарс методем. Баъд аз нисфирӯзӣ барои маҳви бесаводӣ ба мардон ва занон машғулият мегузаронидем. Ашён хоши намерасид, кӯдакон бо шиками ғурсна ва пойи луч, вале дер намонда, ба мактаб меоманданд. Кӯшиш мекарданд, ки хондан навиштанро ёд гиранд, зеро онҳо нек фаҳмида буданд, ки бесаводӣ монанди нобиноист».

Солҳои 1940-1941 пешравӣ ва муваффақиятҳои Маҳмадуллоро ба назар гирифта, дар деҳаи Чашмаи Зулфиқори Ҷамоати Даштигулҳои ноҳияи Балҷувон ӯро мудири мактаб таъин карданд. Фаъолияти пурсамари кории ӯро давлатномаи комиссариати ҳарбии ноҳияи Балҷувон аз моҳи августи соли 1941 боздошт.

Рӯзи гусел барои хайрухуши ӯ шогирдон, падару модарон омада буданд. Ин ҳама нишонаи он буд, ки ин ҷавони боғайрат ҳамчун омӯзгор дар дилу дидани мардум ҷой гирифтааст.

Иштирокчиҳои Ҷанги Бузурги Ватанӣ, Аълоҷии маорифи ҷумҳурӣ, дорандаи чандин ордену медалҳои ҷангӣ ва меҳнатӣ, сержанти гвардия Маҳмадулло Садиров имрӯз дар қайди ҳаёт нест. Вале хотираи собиқ ҷанговари ҷасуру далерро на танҳо дар Тоҷикистон, балки дар шаҳрҳои Санкт-Петербург, Пушкин, Павловск, Гатчинаи Россия ва Тоснаю Нарваи Ҷумҳурии Эстония ба неки ёд мекунанд.

У шаҳрванди ифтихории шаҳри Санкт-Петербург буд. Маҳмадулло Садировро ҳамчун омӯзгор соли 1942, ҳангоме ки омӯзгорон аз фронт ба ақибоҳ ҷавоб дода мешуданд, ба хизмати аскарӣ даъват карданд. Ҳамагӣ бист сол дошт. Аз курси шашмоҳаи

тода шуд. Моҳи феввали соли 1943 сержанти калони гвардия М. Садиров дар ҳаёти баталони сапёрӣ далеру қаҳрамони бемисл нишон медиҳад, аз ин рӯ, фармондеҳи фронти Волхов генерал В.И. Федюнинский ба ӯ медали ҷангии «Барои ҷасорат»-ро месупорад. Дар маҳалли Колач ӯ шоҳиди он гашта буд, ки дивизияҳои зарбазананда 22 дивизияи душманро, ки иборат аз се-сад ҳазор нафар сарбозу афсар буданд, ихота карда, ба асрат гирифтанд.

Аз оғози соли 1944 сержанти калони гвардия М. Садиров дар озод намудани Эстония, ҷазираҳои Саарема ва Сирева саҳм гузоштааст. Дар муҳорибаҳои хунин борҳо қароҳат бардошта, баъди шифо ёфтан боз ба майдони ҷанг баргаштааст.

Соли 1946 бо сари баланд ба зодгоҳаш-ноҳияи Балҷувон баргашта, касби дӯстдоштааш омӯзгорию идома медиҳад. Аз соли 1950 ҳамроҳи ҳамдиёранаш дар ободкунии водии Вахш саҳм гирифта, ҳаёти баъдичангиашро пурра ба соҳаи мактабу маориф мебахшад. Беш аз чихил сол дар мактабҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ рақамҳои 1, 2 ва 3-и ноҳияи Вахш заҳмат кашидааст. Маҳмадулло Садиров омӯзгори донишманд, шахси бомаърифат буда, миёни мардум эҳтироми хоса дошт. Шогирдонии зиёдеро тарбия намудааст, ки имрӯз ба неки аз ӯ ёд мекунанд. Мегӯянд, ки дар ноҳия Маҳмадулло Садиров яке аз беҳтарин омӯзгорони ҷуғрофия буд. Харитаи кураи арзро азёд медонисту аз шогирдонаш ҳам талаб мекард, ки хуб биомӯзанд. Ҳангоми дарс ба хари-та наздик намешуд. Танҳо ишорачӯро болои номи ин ё он шаҳр, қора, дарё ва баҳрҳо мегузошт ва ҳеҷ гоҳ хато намекард.

Ин омӯзгори нақуном, ки тамоми ҳаёти ибратбахшашро пурра ба рушди мактабу маориф бахшидааст, тавонист меҳри ин касби пурифтихорро дар қалби ду нафар чигарбандаш ҷой диҳад. Фарзандонаш Маҳрима ва Раҳматулло баъди хатми мактабҳои олӣ пайрави касби падаранд ва ифтихор доранд, ки падарашон яке аз машғалафрӯзони соҳаи маорифи ҷумҳурӣ буд. Аз марги ӯ 22 сол сипарӣ гардид. Барояш ҳамасола Рӯзи Ғалаба хотирмон буд. Либоси нафис ба бар мекард, ордену медалҳои ҷангию меҳнатнаш пеши барашро зеб медоданд. Худро дар халқаи пайвандон, фарзандону наберагон хушбахтарин шахс меҳисобид ва дар ин рӯз ҳатман қиссаи саргузаштҳоиашро аз ҶБВ ёдовар мегашт.

Баҳрулло ФАЙЗАЛИЗОДА,
доктори илмҳои педагогӣ, мудири
кафедрои технологияи рақамӣ
ва амнияти киберии Академияи
идоракунии давлатии назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Дар шаҳри Душанбе оид ба нақши ҷавонон дар татбиқи ташаббусҳои ҷаҳонии Тоҷикистон дар самти обу иқлим ва ҳифзи пирияхҳо ҷамоии доир шуд.

20 МАЙ – ЗОДРӯЗИ УСТОД ЛОИҚ

ШИНОХТ

Шоири маҳбуи миллат

Устод Лоик яке аз тавонотарин шоирони тоҷик эътироф шудааст.

Шеърӣ ӯ ифодагари ҳиссиёти волои ҳар як фард буда, дар ҳама маҳфилҳо садо медиҳад. Аз шеърӣ ин шоири маҳбӯб бӯйи шеърӣ Рӯдакию Камолӣ Хучандӣ, садои панду андарзи Саъдию Ҷалолӣдини Балхӣ, нақҳати гулбоғи шеърҳои ишқии Ҳофизу Бедилу Дехлавӣ, нумуи фикрҳои озодадешонаи Умари

Хайём ва дигар ситорাগони осмони бегубори адабиёти классикии тоҷик меояд. Аҳли таҳқиқ шеърӣ Лоикро давоми шеърӣ устод Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ доништаанд. Садсолаҳост, ки аз умқи карнҳо шеърӣ устод Рӯдакӣ садо медиҳад ва дар тарбияи маънавию ахлоқии инсоният саҳм мегузорад. Шеърӣ Лоик Шералӣ низ садсолаҳ дар осмони адабиёти тоҷик танинадоз хоҳад монд. Дар ин маврид ҳудӣ шоир мегӯяд:

Баъди мурдан ҳам дилам бебарг нест,

Интиҳои ман ҳамин як марг нест...

Ибтидои ман – деҳи хурди Мазор,

Интиҳои ман – ҷаҳони беканор.

Шеърӣ устод Лоик гуногунҷабҳа ва доманадор буда, бадеияти баландеро дорост. Ин аст, ки шеърҳои ӯ ба осонӣ ба оҳанг даромада, аз тарафи булбулони чаманисони санъати тоҷик садо медиҳанд ва дар дилу дидаи мардум ҷо мешаванд. Қариб ҳама ҳофизони касбӣ аз эҷодиёти устод Лоик Шералӣ сурудҳо месароянд ва ҳама оҳангсозони мумтоз бар шеърҳои ӯ оҳанг бастаанд. Масалан, барномаи Ҳофизӣ халқии Тоҷикистон, Афзалшо Шодиевро ба шеърҳои устод Лоик тасаввур кардан номумкин аст. Ҳофизӣ хушсадо Нигина Амонкулова бо сурудани ашъори устод Лоик Шералӣ дар дилу дидаи мардум ҷой гардидасту Ҳофизӣ халқии Тоҷикистон Мастона Эргашова бо шеърҳои ӯ дарвозаи санъатро кушода, маҳбуи халқ гардидааст.

Чунонки шоир гуфтааст: «Мо ҳама фарзанди айёми худем...» Устод шеърҳои соҳро ба руҳияи замони худ офаридааст. Ба хонандаи шеърӣ панд медиҳад, ки дар қадом давру замоне зиндагӣ намоӣ, бояд ба он давру замон соҳро шукурузор бошӣ:

Мо ҳама фарзанди айёми худем,

Шодмонем андар оғӯши замон.

Ончунон хушном бояд зистан,

То мабодо кас фаромӯши замон.

Шоири маҳбӯб ба давру замон худ эҳтиром гузошта, шеърҳои дилнишин менавишт. Ӯ аз табиати зебои Тоҷикистон, аз боду ҳавои кӯҳсорон, аз навои обшорон, аз расму оини ниёгон, аз ишқи поки ҷавонон, аз меҳмоннавозию меҳнатгаринии халқ ва ҳаёти осудаи давру замонаш илҳом мегирифт.

Ҳангоми дар ҳаёт будани шоир ҳабаҳ номгӯй маҷмуаҳои ашъори ӯ ба таъб расидааст. Ҳанӯз маҷмуаи нахустини шоир бо номи «Барги сабз» ӯро ҳамчун шоири умедбахш маъруф гардонидаст. Охири маҷмуаи ашъораш бо номи «Фарёди бефарёдрас» соли 1997 ба таъб расидааст. Ин асарро «дардномаи миллат» гӯем, хато намекунем, зеро он дарду алами воқеаҳои солҳои ҷанги шаҳрвандиро дар бар мегирад. Фарзанди фарзонаи миллат аз он фараҳманд аст, ки ниҳоят ҷанги дохилӣ ба анҷом расиду сулҳу ваҳдат тантана кард:

Раҳми Парвардигори мо омад,

Нури Ҳақ дар дарёи мо омад.

Ҷанги бунёдсӯи мо бигашт,

Сулҳи бунёдкори мо омад...

Ман низ аз ҳаводорони шеърӣ устод Лоикам ва пайваста шеърӣ ӯро мутолиа мекунам. Дар раванди дарсҳои худ дар қатори панду андарзҳои адیبони адабиёти ҷаҳонӣ, аз ашъори ӯро ин устоди тавоноӣ назм васеъ истифода менамоем. Чанд сол пеш бардошт-ҳоямро аз шеърӣ шоир бо номи «Фардои Душанбе» дар шакли мақолае дар рӯзномаи «Омӯзгор» ҷоп намуда будам.

Ободию шукуфоми на танҳо Душанбе, балки кулли Тоҷикистон умеду орзуи чандинсолаи халқи тамаддунпарвари тоҷик буд, ки имрӯз тавассути ғамхориҳои пайвастаи Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҷомаи амал пӯшидааст. Мутаассифона, устод Лоик Шералӣ бармаҳал аз байни мо рафт, рушди бесобиқаи имрӯзаи Душанбе – шаҳри ишқу ҷавонӣ, шаҳри умеду орзуҳои нахостар надид...

Шаҳри ман, шаҳри ҷавонию баҳор,

Шаҳри ишқу орзуҳои дилам.

Дар ту сар шуд, дар ту хоҳад шуд тамом

Ошикиҳо, ҷустуҷӯҳои дилам.

Устод Лоик бо шеърӣ баланду дилписандаш ҳамеша бо мост. Фарзандони маҳбӯбу тавонои Ватан умри ҷовидон доранд.

*Сурайё АСЛОНОВА,
омӯзгори гимназияи №1-и шаҳри Душанбе*

Дар адабиёт ҳар кас ба андозаи дарёфти эҷодӣ нақш ва ҷойгоҳи ҳунарии ҳудро муайяну мушаххас месозад. Дар ин саҳна Бозор Собир ҷойгоҳи ҳоси ҳудашро дорад, фардияти инсонӣ ва ҳунариаш ба касе монанд нест. Ин фардиятро барои хонанда, пеш аз ҳама, мавзӯю дарунмоя ва ҷанбаи ҳунарии ашъораш менамояд. Агар саҳеҳтар биандешем, истифода аз мавзӯю мушқилоти зиндагӣ, ки ҳама метавонанд аз он кор гиранд, ҳанӯз наметавонанд ҷеҳраи фардии шоир ё нависандаро мушаххас созад. Фақат тарзи тасвир ва усули ироаи мавзӯю метавонад намоёнгари фардияти инсонӣ ва ҳунарии шоир бошад, ба шарте ки ангеаи комили ҳунари дошта бошад.

Шеър он бошад, ки...

ё нигоҳе ба ҳунари шоирӣ устод Бозор Собир

Нахустин омилҳои ҳунарие, ки фардияти инсонӣ ва ҳунарии Бозор Собирро мушаххас месозад, ҳисси ҷустуҷӯ ва дарёфти васонти дастнаҳурда дар тасвири ин ё он мавзӯю мебошад. Омилҳои дигар ҳисси пешгӯнаи танида дар матни осораи аст, ки ҳангоми мутолиаи нахустин шеърҳоиаш дарк кардаем. Ин ҳисси ошиқона, ки аз осори шоирони пешқадами замонҳои мухталиф ба ирс расидааст, шояд яке аз далоили бошад, ки шеърӣ Б. Собирро аз шеърӣ шоирони ҳамзамонаш мутафовит сохт ва мавриди таваҷҷуҳи омма қарор дод.

Бозор Собир дар шеърӣ солҳои ҳафтоду ҳаштоди тоҷикии асри гузашта як навардоз ба тамомии маънӣ буда, шеърӣ ӯ ба изофаи ҳифзи дастовардҳои шеърӣ суннатгарои пешин тозақориҳои ҷашмрасе низ дошт.

Он чи ки шеърӣ ӯро дар миёни ҳамасонаш мумтоз намудааст, аҳамияти вижаи тасвири шоирона, сухани устувор, қорбурди огоҳона ва ҳунармандонаи бадеӣ, баёни розҳои миллӣ, инсонӣ ва васф аст.

Дар рӯзгори ӯ тасвиргарӣ арҷ ва қурб пайдо карда, дарунмояи зиндагисоз ба шеър оҳанги нави имрӯзӣ бахшид. Мушоҳидаҳои шоирона розу ниёзи шоирро қарини эҳсос ва андешаи мардум сохт. Яке аз омилҳои дар шеърӣ Бозор Собир арзишманд шудани васф ва кам-кам ба ҳошия рафтани тасвир нуфузи мавзӯю ва мушқилоти замони мулӣ дар андешаву орои шоир аст, ки бе зикр ва арзёбии онҳо сухани мо дар боби қорномаи шоирӣ ӯ нотаом хоҳад буд.

Нахустин чизе, ки қорнома ва таҷрибаи шеърӣ Бозор Собирро дар фарогирӣ ва қоркарди дарунмояи шеър ба хонанда намуда ва ба дилу дидаи мардум ништааст, руҳи миллӣи шеърӣ ӯст. Ба андешаи М. Шақурӣ, «шеърӣ асили худшиносӣ бо ҷустуҷӯи эҷодгари Лоик ва Бозор Собир шуруъ шуда, то имрӯз дар рушди он Муъмин Қаноат, Гулрухсор, Гулназар, Аскар Ҳаким, Фарзона нақши вежа доранд». Аммо шеърӣ худшиносии Бозор Собир бо нигоҳи ҳос ва сухани образнок аз навиштаҳои дигарон тафовут дорад.

Огоҳии қомил ва дилбастагии хирадмандона ба таърих, адабу фарҳанги гузаштаи миллат Бозорро во дошт, бо қомолӣ озодагӣ ва ҷавонмардӣ гузаштаи пурифтихорро дар шеър ва ёдҳо зинда сохта, арзишҳои ҷовидонаи онро дар ҳифзи асолати таърихӣ, наҷодӣ ва фарҳангии миллат ба қор гирад. Устод Бозор Собир бо таваҷҷуҳ ба асли асолати Ватан дар шеърӣ рухнок ва намодҳои асосии ҳувиати тоҷикиро ба хонанда намо мебахшад.

Муҳимтарин масъалаи алоқаманд ба сарнавишти миллат дар шеърӣ ӯ ҳифз ва гиридошти забон ва фарҳанги миллӣ мебошад, ки

василаи зуҳури ифтихороти миллӣ ӯ дар ашъораш гардидааст. Дар ин гуна шеърҳои ӯ, ба ифодаи Аскар Ҳаким, «барангезиши лирикӣ» барои зуҳури силсилаи образҳои ғириҷашмдошт, вале барҷою мувофиқ ва тару тоза ёри қарда, мазмунро амиқ ва тарзи ифодаи тасвириро аз ҷиҳати бадеӣ ганиву гуногунранг сохтаанд. Масалан, дар шеърӣ «Бухоро» гузаштаи ин шаҳри қадимаи тоҷикон, ки замоне маркази адабу фарҳанг буд ва баъдҳо ба парешониҳо расид, шоирона ба тасвир омадааст. Пораи зайл арҷгузориҳои шоирро ба муқаддасоти миллӣ собит сохта, ангеаи лирикӣ дар шаклирии андешаи шоир нақши асосӣ дорад:

Дар ақсон ҷаҳон тухми

бузургонат

Ба монанди зару симат

парешон шуд,

Ба монанди зару симат

ба беқадри

Агар роҳе ҷу роҳи

Каҳкашонат буд,

Ба мисли риштае печида гӯё

рафт дар пойи ҷаҳонгардон,

Агар шустанд аз байни ту боронҳо

Раҳеро ҷун раҳи мӯрон,

Раҳеро бодҳо руфтанд аз

байни тую дунё.

Устод Бозор дар матни воқеиятҳои замони таърихӣ шеърӣ «Забони модарӣ»-ро гуфт, ки дар таъкид ва таъйиди робитаи забон ва ҳувиати миллӣ мебошад. Дар ин замина, агар шеърӣ «Теги Сино» ва бисёре аз ашъори ба шахсиятҳои таърихӣ бахшидаи шоир зиндагори ифтихорат ва ҳувиати миллӣ бошанд, шеърҳои «Мучассамаи Айни» ва «Китоби «Тоҷикон» пайвандгари гузаштаи пурифтихор бо имрӯзи тоҷикон буда, ҳисси худшиносии миллиро тақвият мебахшанд.

Дигар аз вижагиҳои мавзуии шеърӣ Бозор Собирро ашъори ба табиат бахшидааш муайян менамояд. Ба ифодаи Элизабет, «шеър, ки аз табиат бигӯяд, дар ҳамаи аъсор мавриди назари шоирон будааст, агар ҷи нави он ба ихтилофи завқи ҳар давра ва ҳассосияти шоирон мутафовит будааст». Дар шеърӣ тоҷикӣ-форсӣ низ ҷунин ҳолат дар фосилаи замонҳо ба мушоҳида расад ҳам, дар шеърӣ муосир васфи табиат равишҳои тоза пайдо кард, ки ба ҷустуҷӯҳои мудавоми шоирони муосир, аз ҷумла, Бозор Собир алоқаманд аст. Тасвири табиат бо фасоҳат ва балоғати худ дар таҷрибаи шеърӣ Бозор аз бисёр ҷиҳат ҷолиби диққат аст.

Бозор Собир аз зумраи шоиронест, ки ба василаи ин нави шеър тавонист нухуфтагиҳои даруни инсонро дар тасвири табиат кашф кунад. Ба ифодаи дигар, устод Бозор дар ин гуна шеърҳо «дар варои пардаи табиат» фақат бар унсурҳои тоҷиди ҳастӣ наандешида, балки чизе нафсонӣ, отифӣ, иҷтимоӣ дар тасвири табиат ва манзаранигорӣ афзудааст. Аз ин ҷиҳат, ҳусусияти муҳими ин гуна ашъори Бозорро бояд ба завқи лирикӣ ва ҳассосияти

шоирӣ ӯ рабт дод. Ба ин тартиб, аз аввалин қадамҳо тааммулаш дар бораи табиат дигаргунӣ пазируфта, пайрави эҳсос ва таъби ӯ мегардад. Ба ин далел, табиат дар ашъори ӯ ба ду тарз тасвир ва тасвиф мешавад. Нахуст, аз назари тасвифҳои ҳолис, ки метавон онро васф ба хоҳири васф хонд, вале ин гуна шеърҳои ӯ низ ҷанбаи амиқи даруннигарӣ доранд.

Тарзи дигари нигариши ӯ ин аст, шоир ба ҷуз васфе, ки аз табиат мекунад, дар заминаҳои ғайр аз табиат, яъне, дар доираи бисёре аз тасвири инсон ва ҳаёти ӯ, боз ҳам аз табиат ва унсурҳои он ёри мегирад. Ба ин далел, Аскар Ҳаким гуфтааст, ки «табиат қариб дар ҳамаи шеърҳои шоир ҳаст. Аслан, моҳияти масъала дар қаму зиёд будани табиат нест, балки дар ҷиғунагии зуҳур қардани он, дар ҷиғунагии таассуроти шоир аз он аст. Барои Бозор Собир табиат муҳитест, ки дар он инсон бо ҳиссиёти нозук, шавқу ҳаяҷони ҳамешагӣ, зебопарастӣ, одамият ба қамол мерасад, табиат муҳити табиӣи қамолоти инсон аст».

Баҳорон бори дигар меравам

ҳамроҳи қўдакҳо

Барои ҷўҷаҳои қабки хушрафтор.

Таги ҳар буттаро бо даст

меқобам,

Сари ҳар сангро оҳиста меомлам

Зи шавқу шодии тифлонаам

саршор.

Муъмин Қаноат боре гуфта буд: «Дар қарни бист дар адабиёти тоҷик ва ҳатто форсизабонон шоире дар тасвир мисли Бозор Собир пайдо кардан мушқил аст. Шеърӣ тасвири Бозор Собир шеърӣ пок аст, соф аст, шеърӣ бисёр диданӣ ва наққошӣ аст». Воқеан ҳам, дар қадом мавзӯе, ки устод Бозор шеър гуфта бошад, ҳарфи ӯ тасвири ва шоирона буда, аз рамзҳо ва розҳо қор гирифтааст, ки мавзӯи баҳси алоҳидааст.

Хуллас, Бозор Собир номест, ки ҳудуди чанд даҳа дар адабиёти тоҷик шунда мешавад, муҳотаб доштаву дорад. Муҳотабонаш низ гуруҳҳои синну соли мухталиф, аз навҷавон гирифта, то ҷавону миёносол ва пирро дар бар мегиранд. Ҳам суннатгароён аз шеърӣ истиқбол қардаанд ва ҳам навоҳону навоварон, ҳам донишгоҳиён ситонишаш намудаанд, ҳам мардуми қўҷаву бозор шеърҳоиашро замзама мекунаанд. Дар арсаҳои мухталиф аз шеърӣ навоҷавон гирифта, то қазалу шеърӣ нимоӣ ва рубоиву дубайтиҳои вирди забонхост. Таснифоту таронаҳои тавассути мардум шунда ва пазируфта шудаанд. Ӯ аз миёни мо барои ҳамеша рафт. Ҷунин рафтани аламангези буди ҳаст, вале осор ва навоҳиҳои тозақориҳои дар шеърӣ шоирӣ, бемонандии ҳилқати инсонӣ ва ҳувиати шоирӣ ӯ ба ҳамқаторони ҳунариаш боиси тасалли чун мо, ҳаводоронаш, буди ҳаст ва хоҳад монд.

*Сайрам БАҚОЗОДА,
устоди ДДОТ ба номи
Садириддин Айни,
номзади илмҳои филологӣ*

ЗАҲМАТҚАРИН

Фурӯзонгари нури маърифат

Дар соҳаи маориф дар ҳама давру замон шахсиятҳои заруранд, ки бо эҳсоси баланди масъулиятшиносӣ, садоқат ва ҷоннисорӣ дар роҳи таълиму тарбияи насли наврасу ҷавон талош намоянд. Дар ин самт фаъолияти ректори Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкории Тоҷикистон Убайдулло Асрорзода ибратбахш мебошад. Мавсуф ханӯз дар воҳӯрии аввалини худ бо ҳайати омӯзгорон ва кормандони донишгоҳи мазкур баъд аз таъин шуданаш ба мансаби ректори донишгоҳ бо азму иродаи қавӣ ва ҷиддият иброз дошт, ки ният дорад дар муассиса ислоҳоти куллии амалӣ намояд. Аз ҷумла, таҳия ва қабули лоиҳаи Стратегияи рушди муассиса, таъсиси донишгоҳу донишқадаҳо, академияҳо, намоёндогиҳо, филиалҳо ва дигар зерсохторҳоро ба нақша гирифта буд.

Маҳз дар асоси чунин андешаҳои созанда ректор фаъолияти худро ба таври ҳадафманд ба роҳ монда, бо истифода аз тадбирҳои наоварона ва дар партави дастуру хидоятҳои Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон сатҳу сифати тахсилотро дар донишгоҳ пайгирона баланд бардошта, шароити мусоиди таълимиро фароҳам овард.

Дар як муддати кӯтоҳ бо роҳбарии ӯ на танҳо дар шаҳри Душанбе, балки дар аксари минтақаҳои кишвар, аз ҷумла, шаҳрҳои Хучанд, Левакант ва ноҳияи Данғара биноҳои замонавӣ ва бо таҷизоти муосир мӯҷаххаз бунёд гардиданд, ки дар онҳо шогирдон ба омӯзиши илму дониш ва касбу ҳунар машғуланд.

Қобили зикр аст, ки дар сохтори донишгоҳ як қатор институтҳои таълимӣ, илмӣ-тадқиқотӣ, марказҳои тақмили ихтисоси кормандони соҳаи сайёҳӣ, дарёфти истеъдодҳо ва рушди касбият, литсейҳои сайёҳӣ, дӯзандагӣ, иҷтимоӣ-хизматрасонӣ, саноатӣ ва тахсилоти миёнаи касбӣ фаъолият менамоянд. Бешубҳа, ҳамаи ин дастовардҳо натиҷаи фаъолияти созанда ва талошҳои пайгиронаи ректори муассиса маҳсуб меёбанд.

Дар баробари анҷом додани корҳои созандагӣ ва ободонӣ, ректор дорои хислатҳои волои ҷавонмардӣ ва саховатмандӣ мебошад. Ӯ ба масъалаҳои беҳтар намудани шароити зиндагӣ ва сатҳи некуахлоқии ҳайати омӯзгорону

кормандон ва донишҷӯён тавачҷуҳи маҳсус зоҳир намуда, пайваста барои ҳалли мушкилоти иҷтимоии онҳо талош меварзад.

Тӯли солҳои сипаришуда Ӯ. Асрорзода борҳо ташаббусҳои ислоҳоти музди меҳнато амалӣ намуда, дар рӯзҳои ҷашнӣ ва маросимҳои давлатӣ ҷорабинҳои гуногунро роҳандозӣ кард. Ба гурӯҳҳои эҳтиёҷманд кумакҳои модии пулӣ расонида шуда, донишҷӯёни ниёзманд ва аъзои дастаҳои олимпӣ ҳамеша дастгирӣ меёбанд.

Қисмати муҳими фаъолияти иҷтимоии ректор ба масъалаи таъмини шугл ва фароҳам овардани шароити кори муносиб барои мутахассисони ҷавон ва варзидаи соҳаҳои илму маориф равона шудааст. Дар ин самт тадбирҳои мушаххас андешида шуда, айни замон дар донишгоҳ ва сохторҳои он зиёда аз 500 нафар мутахассиси ҷавони болаёқат фаъолият доранд. Бар асоси нақшаи дурнамо, ин шумора дар соли нави таҳсил бояд ба 1000 нафар расонида шавад.

Яке аз дастовардҳои шоистаи ректор мутабоқисозии мақоми ҳукукии донишгоҳ ба талаботи замони муосир мебошад. Дар натиҷаи талошҳои самарабахш ва бо дастгирии Роҳбарияти Олии кишвар донишгоҳ мақоми муассисаи тахсилоти олии касбии байналмилалиро соҳиб гардид. Аз ин ҷост, ки донишгоҳ бо зиёда аз 200 донишгоҳу марказҳои илмӣ кишварҳои пешрафта робитаҳои фаъоли илмӣ-омӯзиширо ба роҳ мондааст ва аз таҷрибаҳои муосири ҷаҳонӣ дар самти тахсилоти олии ба таври фарогир истифода мебарад. Дар натиҷаи ҳамкориҳо донишҷӯёни донишгоҳ имрӯз бо истифода аз имкониятҳои барномаи табодули академӣ дар кишварҳои Чин, Россия, Қазоқистон, Ўзбекистон, Олмон, Италия, Арабистони Саудӣ, Ҷумҳурии Ислонии Эрон ва дигар давлатҳо тибқи низомии ду ё седилома тахсил намуда истодаанд.

Ҳамзамон, бо мақсади табодули таҷриба, ба донишгоҳ омӯзгорони баландхисоси кишварҳои хориҷӣ ба таври мунтазам ҷалб гардида, ба донишҷӯён фанҳои тахассусиро ҳам ба таври маҷозӣ ва ҳам ҳузурӣ меомӯзанд.

Бале, роҳбарӣ, пеш аз ҳама, масъ-

улият, фидокорӣ, ҷоннисорӣ, азхудгузаштагӣ, ҷустуҷӯ, талоши пайваста, заҳмати шабонарӯзӣ, ҷиммату саховат, ҷавонмардӣ, меҳрубонӣ, сабру таҳаммул ва адолатро тақозо менамояд.

Ҳамзамон, Убайдулло Асрорзода ҷиҳати муҳайё сохтани шароити мусоиди таълим ва зиндагӣ барои донишҷӯён тавачҷуҳи маҳсус зоҳир менамояд. Бун-

ёди биноҳои замонавӣ таълимӣ ва инфрасохторҳои илмӣ тадқиқотӣ аз ҷумлаи дастовардҳои муҳим ва шоёни таҳсини ректори хирадманд маҳсуб меёбад.

Агар ба фаъолияти бавусъати ӯ дар ин муддати кӯтоҳ назар андозем, равшан мегардад, ки муваффақиятҳои бадастомада аз доираи интизороти мукаррари инсон берун буда, намунаи олии заҳмати пайгирона ва ҷаҳду талоши созанда мебошанд.

Дар воҳӯрӣ бо аҳли илм ва маорифи кишвар, ки санаи 30 майи соли 2024 баргузор гардид, Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон иброз доштанд: «Зарурати таъмин кардани пешрафти иқтисодиву иҷтимоӣ дар замони муосир, хусусан, дар шароити тағйирёбии босуръати иқлим, натиҷаҳои самарабахши илмиро дар самтҳои ташаккули «энергияи сабз», «иқтисоди сабз», «иқтисоди рақамӣ», ихтироъ ва татбиқи технологияҳои инноватсионӣ ва зехни сунъӣ талаб менамояд».

Ректори донишгоҳ ин суҳбати арзишманди Сарвари давлатро ҳамчун роҳнамои фаъолияти худ қарор дода, барои татбиқи самараноки онҳо як қатор ташаббусҳои муҳимро амалӣ намуд. Бо ибтиқори ӯ, бо мақсади

муаррифӣ ва баррасии дастовардҳои кишвар дар самти иқтисоди сабз дар Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкорӣ форуми ҷумҳуриявӣ иқтисоддонҳои мамлакат баргузор гардид, ки дар он олимони варзидаи соҳаи иқтисоди кишвар фаълоне ширкат варзида, андеша ва пешниҳодҳои илмӣ худро иброз намуданд.

Инчунин, бо ҳадафи иҷрои дастури супоришҳои Пешвои миллат ва рушди самтҳои афзалиятноки илмӣ бо ташаббуси ректор дар сохтори донишгоҳ

Институти тадқиқотии рушди устувор ва иқтисоди сабз таъсис дода шуд. Барои самаранок ба роҳ мондани фаъолияти паҷуҳиши институтӣ мазкур мутахассисони баландхисоси соҳаи иқтисод ҷалб гардидаанд, ки дар самти таҳқиқи масоили муҳими иқтисоди муосир фаъолияти назаррас доранд.

Яке аз хислатҳои барҷастаи ректор дар он ифода меёбад, ки ҳамеша ба зиндагӣ ва фаъолияти олимону устодони собикадор тавачҷуҳи маҳсус зоҳир намуда, онҳоро дастгириву кадршиносӣ менамояд.

Мо имрӯз бо ифтихор изҳор мебарем, ки Убайдулло Асрорзода бо фаъолияти пурсамар дар рушди пешрафти соҳаи маориф ва тайёр намудани мутахассисони варзида саҳми арзишманд мегузорад. Мавсуф ба ҳайси улгу ва намунаи ибрат барои намоёндогони насли ҷавони илми кишвар хидмат мекунад ва фаъолияти пурсамараш наслҳои ояндаро ба ҳештаншиносии ватандӯстӣ роҳнамои менамояд.

**И. ЗОИРЗОДА,
Ф. НОДИРОВ,**

омӯзгорони

Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкорӣ Тоҷикистон

ИФТИХОР

Хусрав Бобочонов – барандаи стипендияи байналмилалӣ DAAD

Солҳои охир хонандагону донишҷӯёни тоҷик пайваста дар озмунҳои бонуфузи байналмилалӣ ба дастовардҳои назаррас ноил мегарданд. Ин комёбиҳо на танҳо гувоҳи дониши хубу маҳорати шахсии онҳо, балки нишондиҳандаи рушди пешрафти соҳаи маориф ва нуфузи байналмилалӣ кишварӣ соҳибистиклоламон мебошанд.

Аз ҷумла, хонандагони Гимназияи ба номи Ё.В. Гё-

теи шаҳри Хучанд дар олимпиадаҳо ва озмунҳои сатҳи ҷаҳонӣ фаълоне иштирок намуда, пайваста соҳиби ҷойҳои намоён мешаванд. Хусрав Бобочонов, хонандаи синфи 11-и ҳафти гимназия, яке аз чунин ҷеҳраҳои намоён аст, ки соли 2025 барандаи стипендияи байналмилалӣ DAAD гардида, соҳиби маблағи 56 000 евро шуд. Ӯ тахсилро дар рӯшдаи барномасозӣ дар Донишгоҳи техникии Карлсруэи Ҷумҳурии Федералии Олмон оғоз хоҳад кард.

Директори муассиса Фирӯза Каримова дар суҳбат изҳор дошт, ки ҳамасола хатмкунандагони ин гимназия бо стипендияҳои байналмилалӣ DAAD ва Viadrina Fast ба донишгоҳҳои пешрафтаи Олмон ва Федератсияи Россия дохил мешаванд. Гарчанде стипендияи DAAD асосан барои донишҷӯёни курсҳои болоӣ ва магистрантон пешбинӣ шудааст, хонандагони гимназия, ки соҳиби дипломи байналмила-

лии DSD II мебошанд, ҳукуки истифода аз ин барномаро пайдо мекунанд. Ба гуфтаи ӯ, ҳар сол 84-96% хатмкунандагони гимназия ба муассисаҳои тахсилоти олии хориҷӣ роҳ меёбанд.

Дар панҷ соли охир бо стипендияҳои байналмилалӣ хатмкунандагони зиёде тахсилро дар Олмон оғоз кардаанд, аз ҷумла: Ситора Набиева, Владислав Якунин, Фарина Маъсумова (2024), Жасмина Қосимова (2023), Юсуфҷон Пулотов (2022), Саидҷон Бобочонов, Махнаҳон Осимова, Далер Батаев (2021), Тахминаҳон Холиқова, Маҳкамҷон Рауфов, Фаризаҳон Акилова ва Шохина Холматова (2020).

Соли ҷорӣ гимназия се довталаби боистеъдоди худ - Шукрона Асророва, Хусрав Бобочонов ва Аҳадҷон Холиқовро барои баррасӣ ба комиссияи стипендияҳои DAAD пешниҳод намуд. Тибқи иттилои Ханна Бруст-Шеллер, роҳбари шуъбаи мактабҳои хориҷии DAAD,

дар давраи 2024-2025 аз тамоми ҷаҳон 328 ариза пешниҳод ва танҳо 90 нафар ба ғирифтани стипендия сазовор доништа шуданд. Аз Тоҷикистон ин стипендия ба ду нафар муяссар гардид, ки яке аз онҳо Хусрав Бобочонов мебошад.

Хусрав Бобочонов зодаи шаҳри Хучанд буда, тахсилро аз соли 2014 дар ҳафти гимназия оғоз кардааст. Ӯ бо дониши аъло, интизоми намунавӣ ва иштироки фаълоне дар корҳои ҷамъиятӣ дар байни омӯзгорон ва ҳамсабақон маҳбубият касб кардааст.

Аз ҷумла, соли 2022 дар олимпиадаи шаҳрии даставӣ бахшида ба 30-солагии Иҷлосияи XVI Шурои Олӣ аз фанни технологияи иттилоотӣ сазовори дипломи дараҷаи сеюм гардидааст. Дар ҳамаи сол дар олимпиадаи байналмилалӣ забони немисӣ ҷойи дуюм, ва соли 2023 дар озмуни Мега-Ҳакатон, ки аз ҷониби ширкати «Мегафон

Тоҷикистон» доир шуд, ҷойи сеюм ва диплом ба даст овардааст.

Ҳамчунин, дар соли 2023 дар тренинги «Маҳоратҳои асосии компютерӣ», ки бо ташаббуси лоиҳаи «Дастгирии трансформатсияи рақамӣ дар Тоҷикистон» (аз ҷониби GIZ) баргузор шуд, иштирок намуда, бо диплом ва мукофотпулӣ сарфароз гашт.

Хусрав соли 2023 соҳиби дипломи DSD I, ва соли 2025 соҳиби дипломи DSD II - шаҳодатномаи расмӣ донандаи забони олмонӣ гардид, ки сатҳи баланди забондонию ӯро тасдиқ менамояд.

Ин дастовард бори дигар собит месозад, ки бо кӯшишу заҳмат, дастгирии устодон ва муҳити созгори омӯзишӣ, хатмкунандагони муассисаҳои тахсилоти миёнаи умумӣ метавонанд ба комёбиҳои бузурги байналмилалӣ ноил гарданд.

**Нуъмон РАҶАБЗОДА,
«Омӯзгор»**

Дар Неругоҳи барқи обии «Себзор» 80 фоизи сохтмон ба анҷом расидааст.

Донишгоҳи давлатии тиббии Хатлон

барои соли таҳсили 2025-2026 ҷиҳати ишғоли ҷойҳои кории холии зерин озмун эълон менамояд:

1. КАФЕДРАИ АНАТОМИЯИ
НОРМАЛӢ ВА ЗАБОНИ ЛАТИНӢ

- мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
- номзади илм, дотсент;
- саромӯзгор;
- ассистент.

2. КАФЕДРАИ ЗАБОНҲО

- мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
- номзади илм, дотсент;
- номзади илм, саромӯзгор;
- саромӯзгор;
- омӯзгор.

3. КАФЕДРАИ ХИМИЯИ ТИББӢ
ВА ЭКОЛОГИЯ

- мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
- номзади илм, дотсент;
- саромӯзгор;
- омӯзгор.

4. КАФЕДРАИ ФИЗИКАИ ТИББӢ
ВА ИНФОРМАТИКА БА НОМИ
САЪДУЛЛО СИТАМОВ

- мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
- номзади илм, дотсент;
- номзади илм, саромӯзгор;
- омӯзгор.

5. КАФЕДРАИ ФАНҲОИ
ҶОМЕАШИНОСӢ;

- номзади илм, саромӯзгор;
- саромӯзгор;
- омӯзгор.

6. КАФЕДРАИ ФАНҲОИ
МУОЛИҶАВИИ №1

- мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
- номзади илм, саромӯзгор;
- саромӯзгор;
- ассистент.

7. КАФЕДРАИ ФАНҲОИ
МУОЛИҶАВИИ №2

- мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
- номзади илм, саромӯзгор;
- саромӯзгор;
- ассистент.

8. КАФЕДРАИ ФАНҲОИ
ҶАРРОҲИИ №1

- номзади илм, дотсент
- саромӯзгор;
- ассистент.

9. КАФЕДРАИ ФАНҲОИ
ҶАРРОҲИИ №2

- номзади илм, дотсент;
- номзади илм, саромӯзгор ;
- ассистент.

10. КАФЕДРАИ ФАНҲОИ
ҶАРРОҲИИ №3

- номзади илм, дотсент;
- номзади илм, саромӯзгор;
- ассистент.

11. КАФЕДРАИ АКУШЕРӢ-
ГИНЕКОЛОГӢ ВА ТИББИ ОИЛАВӢ

- мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
- номзади илм, дотсент;
- номзади илм, саромӯзгор;
- саромӯзгор;
- ассистент.

12. КАФЕДРАИ ФАНҲОИ
ПЕДИАТРӢ

- номзади илм, дотсент;
- ассистент.

13. КАФЕДРАИ БЕҲДОШТ ВА
ЭПИДЕМИОЛОГИЯ

- мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
- номзади илм, дотсент;
- саромӯзгор;
- ассистент.

14. КАФЕДРАИ БЕМОРИҲОИ
СТОМАТОЛОГӢ

- мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
- доктори илм, дотсент
- ассистент.

15. КАФЕДРАИ ФИЗИОЛОГИЯИ
НОРМАЛӢ ВА ПАТОЛОГӢ

- мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
- номзади илм, дотсент;
- ассистент.

16. КАФЕДРАИ АНАТОМИЯИ
ПАТОЛОГӢ, ТИББИ СУДӢ
ВА ГИСТОЛОГИЯ

- мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
- номзади илм, дотсент;
- ассистент.

17. КАФЕДРАИ ФАРМАКОЛОГИЯ
ВА МИКРОБИОЛОГИЯ

- мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
- саромӯзгор;
- ассистент.

18. КАФЕДРАИ
БЕМОРИҲОИ СИРОЯТӢ ВА
ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГИЯ

- мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
- номзади илм, дотсент;
- ассистент.

19. КАФЕДРАИ ҶАРРОҲИИ №4

- мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
- номзади илм, дотсент;
- ассистент.

20. КАФЕДРАИ БЕМОРИҲОИ
ДАРУНӢ

- мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
- номзади илм, дотсент;
- ассистент.

21. КАФЕДРАИ БИОХИМИЯ ВА
БИОЛОГИЯИ ТИББӢ

- мудири кафедра, номзади илм, доктори илм;
- номзади илм, дотсент;
- ассистент.

22. ШУЪБАИ ТАЪЛИМ

- сардор.

23. ДЕКАНАТИ ФАКУЛТЕТҲО

- декани факултетҳо.

24. ШУЪБАИ ИЛМ ВА ИНОВАТСИЯ

- сардори шуъба.

Номзадҳо бояд ба талаботи зерин
ҷавобгӯ бошанд:

- маълумоти олиии тиббӣ ва тахассусӣ;
- собиқаи корӣ аз рӯи ихтисос на камтар аз 3 сол дошта бошанд (барои дипломи аъло, ординатори клиникӣ, магистратура бе собиқаи корӣ);
- донишҷӯи асосҳои илми педагогика ва психология;
- кор кардан бо компютер ва шабакаи Интернет;
- донишҷӯи ҳатмии забони давлатӣ ва як забони хориҷӣ (доштани сертификат);
- қобилияти коммуникативӣ ва ташкилотчиӣ.

Имтиёз ба дорандагони дараҷаи илмӣ
ва дараҷаи тахассусӣ дода мешавад.БАРОИ ИШТИРОК ДАР ОЗМУН
ҲУҶҶАТҲОИ ЗЕРИН ПЕШНИҲОД
КАРДА МЕШАВАНД:

- ариза ба номи ректори донишгоҳ;
- варақаи бахисобгирии кадрҳо;
- тарҷуман ҳол;
- нусхаи дипломҳо;
- 6 адад расми 3х4;
- нусхаи дафтарчаи меҳнатӣ;
- нусхаи шиноснома;
- нусхаи РМА-ИНН (рақаи мушаххаси андозсупоранда);
- нусхаи РМИ-СИН (суғуртаи иҷтимоӣ);
- маълумотномаи тиббӣ №038;
- маълумотнома оид ба надостани доғи судӣ;
- тавсифнома аз ҷойи кори пешина.

Ҷиҳати иштирок дар озмун маълумотнома (CV)-и номзадон аз 12.05.2025 ба суроғи ноҳияи Данғара, кӯчаи Исмаилов Шариф - 3 қабул карда мешавад.

Тел.: 98-107-51-51; (83312)21074; (83312)21034.

Инчунин, номзадон метавонанд ҳуҷҷатҳои худро ба почтаи электронии info@khatmedun.tj ирсол намоянд.

Музди миёнаи кормандон вобаста ба вазифаҳо аз рӯи 1,0 воҳиди корӣ аз 2000 то 5000 сомонӣ муқаррар шудааст.

Музди миёнаи кормандон вобаста ба вазифаҳо аз рӯи 1,5 воҳиди корӣ аз 3000 то 7500 сомонӣ муқаррар шудааст.

Ҷавоби муаммои «Ғалаба»
(«Омӯзгор», №19, 08.05.2025)

1. Москва. 2. Айни. 3. Ибарруй. 4. Икс. 5. Сталин. 6. Неъмат. 7. Танк. 8. Киев. 9. Ватан. 10. Нусрат. 11. Тоҷикистон. 12. Нарва. 13. Анкабут. 14. Тобистон. 15. Номус. 16. Сотим. 17. Масофа. 18. Аскар. 19. Ранг. 20. Геб-белс. 21. Ситора. 22. Адолф. 23. Фармон. 24. Ном. 25. Амонат. 26. Тўп. 27. Пулемёт. 28. Ташаккур. 29. Раҳна. 30. Асолат. 31. Тантана. 32. Асир. 33. Рух. 34. Харита. 35. Атом. 36. Мамлакат. 37. Тухачевский. 38. Йод. 39. До.

ЭЪТИБОР
НАДОРАД

Шаҳодатномаи гумшудаи Т-АТУ №0411600, ки онро соли 2009 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №35-и ноҳияи Шохмансури шаҳри Душанбе ба Буданаев Нуриддин Шобудинович додааст, эътибор надорад.

НАШРИИ Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон www.omuzgor-gazeta.tj

МУАССИС

Вазорати маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон

САРМУҲАРИР

Эҳсон САФАРЗОДА 225-81-55

ҲАЙАТИ ТАХРИРИЯ

Раҳим САИДЗОДА
Абдулло РАҲМОНЗОДА
Ҳомид ҲОШИМЗОДА
Равшан КАРИМЗОДА
Лутфия АБДУЛҲОЛИҚЗОДА
Бадриддин МУЗАФФАРЗОДА
Қобилҷон ХУШВАХТЗОДА

«Омӯзгор» тахти рақами 271/рз-97, аз 27.09.2021 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон аз нав номнавис шуда, тахти рақами 0110005977 дар Кумитаи андозии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайди давлатӣ гирифта шудааст. Нашрия ба хотири чандандеши маводе низ ба таъбирасонад, ки идораи ҳафтанома метавонад бо муаллифони ҳамфикр набошад ва барои онҳо масъулиятро ба уҳда нагирад.

Навиштаҳо ва суратҳои ба идораи ҳафтанома воридгашта баргарадонида намешаванд. Идораи ҳафтанома навиштаҳоро дар ҳаҷми на бештар аз 4 саҳифаи компютери андозаи 14 (фосилаи 1,5)-и ҳарфи Times New Roman Tj қабул менамояд.

ҲАЙАТИ ЭҶОДӢ

Насриддин ОХУНЗОДА
(ҷонишини сармуҳаррир)
Шодӣ РАҶАБЗОД
Ҳотами ҲОМИД 225-81-57
Шаҳноза БОБОМУРОДОВА
(муҳаррирон)

МУҲБИРОН

Ирода ТИЛАБОВА
Хуршеда АЗИЗОВА
(шаҳри Душанбе)
Ҷангибеки УЛҒАТШОҶ
(ВМКБ)
Суҳроб АЗИЗӢ
Худодоли ИСЛОМ
(вилояти Хатлон)
Нуъмон РАҶАБЗОДА
(вилояти Сугд)

Саодат ЭРҒАШЕВА 225-81-61
(масъули обуна)
Зарнисор НИЗОМОВА
(хуруфчин)

Ҳафтанома дар матбааи нашриёти комплекси «Шарки озода» ба таъбирасид.
Индекси обуна: 68850.
Адади нашр: 42722 нусха

Почтаи электронӣ:
p.omuzgor@maorif.tjСомонаи ҳафтанома:
www.omuzgor-gazeta.tjQR - коди сомонаи
расмӣи нашрияи
«Омӯзгор»Навбатдори шумора
Ш. Бобомуродова

СОҲИБЭҶТИРОМ

Роҳбари масъулиятшинос

Фирӯза Пирматова 21.04.1981 дар ноҳияи Ашт, дар оилаи омӯзгор ба дунё омадааст. Аз хурдӣ, ки ба касби пуршарафи омӯзгорӣ шавку рағбат дошт, баъди хатми мактаби 7-сола таҳсилро дар Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров (факултети забон ва адабиёти тоҷик) идома дод. Фирӯза собиқаи меҳнатии 26-сола дошта, дар муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №111-и ноҳияи Синои шаҳри Душанбе се сол мешавад, ки ба ҳайси директор фаъолият менамояд.

Ф. Пирматова бо меҳробонӣ ва кордонӣ тавонистааст муҳити мусоиди таълимиро барои хонандагон

ва омӯзгорон фароҳам оварад. Муаллима бо таҷрибаи бой ва муносибати инсондӯстонааш дар байни ҳамкорон ва шогирдон эҳтироми зиёд пайдо карда, ба рушди ҳамаҷонибаи муассиса мусоидат мекунад. Ҳамкории ӯ ба волидон ва ҷомеа хеле хуб роҳандозӣ шуда, ӯро ҳамчун як роҳбари масъулиятшинос ва ғамхор мешиносанд. Меғӯянд, омӯзгор шахсест, ки худ месӯзад ва роҳи дигаронро равшан мекунад. Фирӯза Пирматова аз ҷумлаи чунин шахсиятҳост. Зери роҳбарии ин бонуи фаёлу хоксор ҷорабинҳои рӯзҳои иду ҷашнҳо дар сатҳи баланд ва хотирмон баргузор мегарданд. Ҳамоишҳо пурмазмуну тарбиявӣ ва шав-

қовар чараён гирифта, ҳисси ифтихори миллӣ, худшиносӣ ва ватандӯстиро дар калби насли наврас бедор месозанд.

Ӯ пайвасти кӯшиш менамояд, то дар муассиса шароити таълиму тарбияи гирифтани насли наврас беҳтар шавад. Имрӯз, ки дар ҷомеа масъалаи тарбияи ватандӯсти наврастонаву ҷавонон муҳим арзёбӣ мешавад, нақши роҳбарони мактаб бештар гаштааст. Фирӯза Пирматова бо фаъолияти худ собит намудааст, ки роҳбар будан танҳо мақом нест, балки масъулияти бузурги ахлоқиву маънавист.

Ҳайринисо ВАЛИЕВА,
омӯзгори технологияи
МТМУ №111-и
ноҳияи Сино